SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE

MIASTA KATOWIC

ZA ROK 1932/33

KATOWICE 1933
Nakładem Magistratu Miasta Katowic

Spis rzeczy.

Korporacje miejskie.

Niniejszy memorjał zawiera krótkie sprawozdanie z działalności Zarządu Miasta Katowic w roku 1932/33.

Magistrat odbył w roku sprawozdawczym 47 posiedzeń, na których obradowano nad 3051 sprawami.

W składzie osobowym Magistratu nie zaszły żadne zmiany.

Skład osobowy Magistratu

był następujący:

1. Prezydent miasta Dr. Kocur
2. Wiceprezydent miasta Szkudlarz
3. Radca budownictwa inż. Sikorski
4. Radca miejski Golla
5. „ „ Jaworski
6. „ „ Maciejczyk
7. „ „ Dr. Przybyła
8. „ „ Adamczyk
9. „ „ Czaplicki
10. „ „ Dr. Hlond
11. „ „ Jankowski
12. „ „ Kowalczyk
13. „ „ Kędzior
14. „ „ Mędlewski
15. „ „ Mroczkowski
16. „ „ Schmiegel
17. „ „ Dr. Sobawa
18. „ „ Dr. Wendt
19. „ „ Weichmann.

Rada Miejska odbyła w czasie od 1. I. 1932 r. do 31. XII. 1932 roku 11 posiedzeń, na których obradowano nad 158 sprawami (w tem było 10 wniosków nagłych).

W składzie osobowym Rady Miejskiej zaszły w czasokresie sprawozdawczym następujące zmiany: Ustąpili z powodu zmiany miejsca zamieszkania zgonu, czy też wskutek zajęć zawodowych następujący pp. radni: 1. Froncik (P. P. S.), 2. Kiszka (N. Ch. Bl. Gosp.), 3. Pietsch (Deutsche Wahlgemeinschaft), 4. Kowoll (Niem. Socj. P. Pracy), 5. Zientek (Kat. Bl. Lud.).

W miejsce wyżej wymienionych wstąpili do Rady Miejskiej: 1. P. Jasny Jan, 2. p. Piec Augustyn, 3. p. Kruppa Teresa, 4. p. Peschka Eugenjusz, 5. p. Cieślik Paweł.

Skład Rady Miejskiej

w dniu 31. III. 1933 był następujący:

1. Prezes Rady Miejskiej Piechulek
2. Zastępca Prezesa Rady Miejskiej Cichoń
3. Sekretarz Rady Miejskiej Urbańczyk
4. Zast. sekretarza Rady Miejskiej Dr. Ziółkiewicz
5. Radny miasta Adaschkiewitz Willi
6. „ „ Dr. Bachmann Oskar
7. „ „ Badura Jan
8. „ „ Becker Piotr
9. „ „ Bednorz Jerzy
10. „ „ Biniszkiewicz Józef
11. „ „ Broda Ludwik
12. „ „ Chmielewski Czesław
13. „ „ Cieślik Paweł
14. „ „ Czaplicki Stefan
15. „ „ Dr. Dąbrowski Włodzimierz
16. „ „ Daniel Józef
17. „ „ Długiewicz Franciszek
18. „ „ Firschke Augustyn
19. „ „ Gawrych Józef
20. „ „ Giebel Stefan
21. Radna miasta Gruchlikowa Marja
22. Radny miasta Grünfeld Hugon
23. „ „ Guttwein Ryszard
24. „ „ Imiela Emanuel
25. „ „ Janotta Maks
26. „ „ Janta Józef
27. „ „ Jasny Jan
28. „ „ Jezella Jan
29. „ „ Dr. Kaufmann Leon
30. „ „ Klehr Ryszard
31. „ „ Knobloch Gustaw
32. Radna miasta Koniarkowa Zofja
33. Radny miasta Kopocz Paweł
34. „ „ Koschek Ignacy
35. „ „ Kosz Piotr
36. „ „ Koruschowitz Leon
37. Radna miasta Kozikowa Agnieszka
38. „ „ Kruppa Teresa
39. Radny miasta Ligoń Stanisław
40. „ „ Lischenski Edward

41. Radny miasta Majowski Władysław
42. " " Mildner Jan
43. " " Murek Wilhelm
44. " " Müller Alfred
45. " " Peschka Eugenjusz
46. " " Piec Augustyn
47. " " Dr. Rojek Alfred
48. " " Rzepka Augustyn
49. " " Rudzki Maks
50. " " Sobota Adolf
51. " " Soika Juljusz
52. " " Sprot Paweł
53. " " Świtała Augustyn
54. " " Szałek Wilhelm
55. " " Dr. Trupke Emil
56. " " Wójcik Jan
57. " " Zajonc Fryc
58. " " Zimmermann Antoni
59. " " Zmigrod Ludwik
60. " " Zogórnik Piotr

Administracja ogólna.

A. Sprawy personalne.

Kryzys i spowodowana przezeń konieczność jaknajdalej-idącej oszczędności zmusiły w roku sprawozdawczym do dalszego zmniejszenia liczby personelu. Nie odbywało się to w sposób radykalnie przeprowadzonej redukcji, lecz w drodze naturalnego ubytku, jak przez zgon, dobrowolne wystąpienie ze służby i t. p.; na opróżnione miejsca nowych pracowników nie przyjmowano. To kurczenie się liczby personelu pozostaje wprost w odwrotnym stosunku do stałego wzrostu zadań administracji ogólnej. Podległe Magistratowi oddziały otrzymały bowiem w roku ubiegłym pewien dodatkowy zakres działania, w szczególności w sprawach podatkowych i opieki społecznej. Pozatem zorganizowano urząd kontroli i biuro rozbudowy miasta.

Jeśli wbrew oczywistym, zdawałoby się, wymogom tego zjawiska wydatki osobowe są niższe niż w roku ubiegłym, to stało się to możliwem tylko dzięki posuniętej do najdalszych granic oszczędności i starannemu obsadzaniu stanowisk w poszczególnych działach.

By otrzymać należyty pogląd nad ruchem osobowym tak w administracji, jak i zakładach oraz oddziałach zatrudniających robotników, skoncentrowano w Oddziale Personalnym wszelkie przyjęcia do służby względnie pracy miejskiej. Wskutek tego ujednolicenia Oddział Personalny w razie zapotrzebowania ma możność przeniesienia robotników w drodze zarządzenia wewnętrznego z jednego działu pracy do drugiego.

W tym celu oraz ze względów statystycznych założono w Oddziale Personalnym w roku sprawozdawczym kartotekę osobową, dającą każdego czasu dokładny pogląd na skład osobowy oddziałów miejskich.

Prócz prac bieżących załatwiono w roku sprawozdawczym następujące sprawy zasadnicze:

1. wypracowano nowy statut w przedmiocie wypłaty odszkodowania w miejsce przysługującej urzędnikom i nauczycielom miasta Katowic według § 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. w sprawie uposażenia funkcjonarjuszów pań-

stwowych wolnej opieki lekarskiej, zniżki przy używaniu państwowych środków komunikacyjnych itd.,

2. wypracowano regulamin w przedmiocie pobierania kaucyj od urzędników miejskich,
3. wypracowano projekt regulaminu oraz unormowano umowy o pracę dla służby miejskich domów administracyjnych,
4. z lekarzami szpitali miejskich pozawierano umowy na nowych warunkach, przewidujące p. i. odprowadzanie przez lekarza naczelnego i ordynatora 15 % do kasy miejskiej od likwidowanych rachunków za zabiegi lekarskie, które zostały w szpitalach miejskich prywatnie wykonane,
5. unormowano sposób udzielania robotnikom miejskim zaliczek nadzwyczajnych,
6. Ustalono jednolity wzór umów dla studentów uczelń polskich, których rokrocznie przyjmuje się na praktykę wakacyjną do służby miejskiej.

Przytoczone poniżej liczby ilustrują dalszą działalność Magistratu w dziale personalnym:

Na koszta osobowe w roku sprawozdawczym preliminowano i wydano:

	prelimin. 1932/33	wyd. 1932/33
a) w administracji ogólnej dla personelu w służbie czynnej	2.284.276,87 zł	2.137.532,26 zł
b) w przedsiębiorstwach miejskich	212.365,25 „	157.723,55 „
c) na emerytury i zaopatrzenie	222.778,72 „	221.392,45 „
d) na odwołalne zapomogi dla b. pracowników miejskich, nie mających ustawowego prawa do zaopatrzenia . .	66.000,00 „	47.299,20 „
W roku 1932/33 razem:	2.785.420,84 zł	2.563.947,46 zł
W roku 1931/32 razem:	3.046.120,19 zł	2.601.120,49 zł

W porównaniu do roku ubiegłego zmniejszyły się koszta osobowe o 260.699,35 zł w preliminowanym, a o kwotę 221.473,38 zł w wykonanym budżecie.

Ilość osób pobierających uposażenie i zaopatrzenie emerytalne oraz odwołalne zapomogi była:

	Dnia 1. 4. 1932 r.	Dnia 31. 3. 1933 r.
a) emerytów, wdów i sierot po urzędnikach	46	52
b) osób pobierających za poprzednią uchwałą Magistratu odwołalne zapomogi	93	108
razem:	139	160

W stan spoczynku przeniesiono w okresie sprawozdawczym jednego inspektora biur i 1 siostrę miejską.

Urzędnikami stabilizowanymi mianowano 6 pracowników (funkcjonarjuszy), a mianowicie:

w charakterze asystenta administracyjnego z uposażeniową grupą XI 1
w charakterze urzędnika technicznego administracji policji miejskiej z uposażeniową grupą XI 5

razem: 6

Pozatem zamianowano:

1 kierownika Oddz. Technicznego — dyrektorem Oddziału Technicznego,
1 sekretarza miejskiego — st. sekretarzem miejskim,
1 asystenta administracyjnego — sekretarzem miejskim.

Funkcjonarjuszy przegrupowano w 16 wypadkach, a mianowicie z grupy XIV do XIII.

Wskutek ukończenia nauki biurowej przejęto 10 uczniów na funkcjonarjuszy, przyznając im uposażeniową grupę XIV.

Poniższa tabela wykazuje ilość urzędników i funkcjonarjuszy, zatrudnionych w roku sprawozdawczym:

Data	Urzędnicy etatowi	Funkcj. płaceni w/g grup	Funkcj. płaceni w/g ryczałtu	Uczniowie biurowi	Razem
1. IV. 1932	173	346	15	25	559
1. III. 1933	175	332	13	14	534

Wykaz pracowników fizycznych zatrudnionych w poszczególnych oddziałach w dniu 1 kwietnia 1933 r.

I Personalny 32
II Szkolny i Teatralny 67
III Zarząd Zakładów Miejskich (Straż Pożarna Tabor, Czyszczenie ulic, Targi) . . . 185
V Opieka nad Ubogimi 10
VI Administracji Szpitali miejskich . . . 38
VIII Oddział Opieki Społecznej 26
IX Oddział Budownictwa Naziemnego . . . 21
XI Zarząd Ogrodów miejskich 80
XVI Oddział Techniczny 77
XVIII Rzeźnia miejska 53
XXII Urząd Drogowy i Mierniczy 85

razem: 674

B. Sprawy ogólno-administracyjne.

Z dniem 1 kwietnia 1932 r. biura dzielnicowe w dzielnicach II, III, IV, zostały zlikwidowane, a agendy tychże biur skoncentrowano w dzielnicy I (centrum), wzgl. przyłączono do istniejących już tamże Oddziałów. W dzielnicy II pozostał tylko Urząd pośrednictwa pracy i opieka nad bezrobotnymi. Centralizacja nastąpiła ze względów racjonalnych i oszczędnościowych.

Z dniem 1 kwietnia 1932 r. przeprowadzono reorganizację Oddziałów Magistratu w ten sposób, że niektóre mniejsze Oddziały dotąd samodzielne, zostały zniesione wzgl. do innych Oddziałów przyłączone jako referaty; ilość Oddziałów zmniejszyła się z 40 na 24. Wskutek tego stało się kilkadziesiąt pracowników zbędnych, których z dniem 1 kwietnia 1932 r. zwolniono.

Powołany został do życia nowy Oddział kontrolny, którego głównem zadaniem jest wykonywanie kontroli nad całokształtem czynności kasowo-rachunkowych i gospodarczych administracji miejskiej.

Poniżej wykaz Oddziałów po przeprowadzonej reorganizacji.

Stary podział

I	Oddział Personalny
Ia	Oddział Ogólno-administracyjny
II	Oddział Szkolny
III	Zarząd Zakładów Miejskich (Straż Pożarna, Tabor, Targi)
IIIa	Rzeźnia
IIIb	Zarząd Zakładów Miejskich (Wodociągi, Łaźnia, Oświetlenie, Ogrzewanie)
IV	Oddział Wojskowy
V	Opieka nad ubogimi
VI	Szpital
VII	Urząd pośrednictwa pracy; Opieka nad bezrobotnymi
VIII	Opieka Społeczna
IX	Administracja budowlana
IXa	Budownictwo naziemne
IXb	Budownictwo podziemne
X	Policja budowlana
XI	Ogrodnictwo
XII	Oddział Podatkowy
XIII	Urząd Wykonawczy
XIV	Kasa Podatkowa
XV	Główna Kasa Miejska
XVI	Wydział Miejski
XVII	Urząd Ubezpieczeń, Sądy Kupiecki i Przemysłowy, Sprawy Cechowe

Nowy podział

I	Personalny Ogólno - Administracyjny Zarząd Materjałów Wydział Miejski Bibljoteka Biuro prasowe Biuro Statystyczne
II	Oddział Szkolny
III	Straż Pożarna Targi Pogotowie Ratunkowe
IV	Biuro Obywatelstwa Biuro Wojskowe Komisja badania cen
V	Urząd Opieki nad Ubogimi
VI	Szpital
VII	Urząd Pośrednictwa Pracy Instyt. Zastępcza Funduszu Bezrobocia
VIII	Urząd Opieki Społecznej Opiekun Zawodowy
IX	Urząd budownictwa naziemnego
X	Policja Budowlana
XI	Ogrodnictwo
XII	Oddział Podatkowy

XVII Oddział Prawny
XVIII Urząd Rozjemczy
XIX Urząd Stanu Cywilnego
XX Miejska Kasa Oszczędności (odpada)
XXI Policja Miejska
XXIa Biuro Obywatelstwa
XXIb Komisja badania cen
XXII Urząd Mierniczy i Administracja Gruntów
XXIII Administracja Domów Miejskich
XXIV Oddział Mieszkaniowy
XXV Biuro Ewidencji Ruchu Ludności
XXVI Opieka nad rencistami socjalnymi
XXVII Bibljoteka
XXVIII Zarząd Materjałów
Urząd Statystyczny
Dzielnica II.
Dzielnica III.
Dzielnica IV.

razem 40 Oddziałów.

XIII Urząd Wykonawczy
XIV Kasa Podatkowa
XV Główna Kasa Miejska
XVI **Oddział Techniczny** (Wodociągi, Elektryczność, Instalacje, Ogrzewanie)
XVII Sąd Kupiecki, Sąd Przemysłowy, Sprawy Cechowe, Urząd Ubezpieczeń, Referat Prawny, Urząd Rozjemczy, Referat Procesowy
XVIII Rzeźnia
XIX Urząd Stanu Cywilnego
XX Urząd Kontroli
XXI Zarząd Policji, Biuro Mieszkaniowe, Policja mundurowa, Doręczalnia
XXII Urząd Drogowy i Pomiarowy
XXIII Zarząd nieruchomości miejskich
XXIV Biuro Ewidencji Ruchu Ludności

razem 24 Oddziałów.

Rozmieszczenie biur.

a) w starym ratuszu, ul. Pocztowa 2:

I piętro:

Prezes Rady Miejskiej, pokój nr. 1.
Oddział Prezydjalny, pokoje nr. 4—7.
Prezydent miasta, pokój nr. 2/3.
Urząd Stanu Cywilnego, pokoje nr. 11—15 a.
Zarząd Materjałów, pokój nr. 16.

II piętro:

Oddział Szkolny, pokoje nr. 25—29.
Wiceprezydent, pokój nr. 23 i 24.
Związek Linij Autobusowych, pokoje nr. 21 i 22.
Urząd Ubezpieczeń, Urząd Rozjemczy, Sądy: Kupiecki i Przemysłowy, pokoje nr. 28 c, 34 a, 34 c, 35—39.
Radca Golla, pokój nr. 40.
Centrala Telefoniczna, pokoje nr. 41 i 42.
Biuro Procesowe, pokój nr. 43.
Sala Sądowa, pokój nr. 31.
Radca Jaworski, pokoje nr. 32 i 33.
Radca Czaplicki, pokój nr. 34.
Wydział Miejski, pokoje nr. 29 a i 30.

III piętro:

Urząd Statystyczny i Biuro Prasowe, pokoje nr. 51—53.
Bibljoteka, pokoje nr. 59 i 60.
Biuro Mieszkaniowe, pokoje nr. 54 i 55.
Policja Miejska Administracyjna, pokoje nr. 56, 57, 58, 61 61 a, 66.
Policja mundurowana, pokoje nr. 64 i 65.
Doręczalnia, pokój nr. 64 a i 71.
Lekarz powiatowy, pokoje nr. 67, 68 i 70.

b) w nowym domu biurowym, ul. Młyńska nr. 4:

I piętro:

Główna Kasa Miejska, Oddział rachunkowy i Urząd Kontroli, pokoje nr. 1—5 i 7—9.
Kasa podatkowa, pokoje nr. 6 i 10.

II piętro:

Oddział podatkowy z p. radcą Maciejczykiem, pokoje nr. 11, 12, 13, 13 a, 14, 14 a, 14 b, 15, 16.
Urząd Opieki nad ubogimi, pokoje nr. 17—23.

III piętro:

Opieka społeczna z radcą Dr. Przybyłą, pokoje nr. 24—38.

IV piętro:

Policja budowlana, pokoje nr. 39—45.
Zarząd nieruchomości miejskich, pokoje nr. 46—48.
Urząd Mierniczy, pokoje nr. 49, 50, 52—54.

V piętro:

Administracja budowlana, pokoje nr. 55—59.
Urząd Wykonawczy, pokoje nr. 60—65.
Oddział Drogowy z technicznym radcą Magistratu Podsiadłym, pokoje nr. 66—76.

VI piętro:

Radca Sikorski z architekturą, pokoje nr. 77—80.
Biuro wojskowe i obywatelstwa, pokoje nr. 81—86.
Urząd budownictwa naziemnego, pokoje nr. 87—93.

c) w gmachu kasowym, ul. Pocztowa 7:

Parter:

Miejska Komunalna Kasa Oszczędności i Biuro Meldunkowe.

I piętro:

Biuro Ewidencji Ruchu Ludności.

II piętro:

Biuro Ewidencji Ruchu Ludności, 5 pokoi.
Związek Gmin, 2 pokoje.

d) w gmachu miejskim, ul. Pocztowa 16 (dawniej Bank Przemysłowców):

Parter i I piętro:

Miejska Komunalna Kasa Oszczędności.

e) **w ratuszu w Zawodziu:**
Urząd pośrednictwa pracy i opieka nad bezrobotnymi.

C. Biuro Statystyczne.

Szczegółowe dane tego Biura wynikają z regularnie wydawanego w roku sprawozdawczym miesięcznika „Wiadomości Statystyczne Miasta Katowic". Wydano również 5 numerów „Wiadomości Administracyjnych".

Powtarzamy niektóre cyfry statystyczne z tego roku:

1. Obszar miasta Katowic pozostał nie zmieniony — 4 023,3822 ha.

2. **Meteorologja.** Stacja obserwacyjna przy Zarządzie Ogrodów Miejskich notowała najwyższą temperaturę według Celsiusza + 31° w miesiącu lipcu, zaś najniższą — 22° w miesiącu lutym. Dni z opadami atmosferycznemi notowano 111. Opady deszczowe wynosiły razem 540 m/m, śnieżne razem 18 m/m.

Ruch ludności: Ogólny przyrost ludności miasta Katowic w czasie od 1 kwietnia 1932 r. do 31 marca 1933 r. wynosił 934 osób. Stan ludności z dnia 31 marca 1933 r. wynosił 128 160 mieszkańców. Tą liczbą nie jest objęty garnizon wojskowy.

Z tej liczby przypada na:

	razem	m.	k.	rz. k.	ewang.	mojż.	inne
Dzieln. I.	63.977	30.483	33.494	52.456	4.910	6.376	235
„ II.	25.933	12.876	13.057	25.017	654	178	84
„ III.	30.799	15.227	15.572	29.947	582	182	88
„ IV.	7.451	3.717	3.734	7.232	158	21	40
Ogółem:	128.160	62.303	65.857	114.752	6.204	6.757	447

Przyrost naturalny przedstawia się jak następuje:

Urodzeń żywych	2.344	
Urodzeń martwych . . .	78	
	2.422	bez obcych
Zgonów miejscowych . . .	1.309	
Zgonów obcych	189	
	1.498	
W tem dzieci do 1 roku . .	367	

Małżeństw zawarto 1.036. Największe liczby wykazują miesiące: październik — 154, listopad — 151 i luty — 127 zawartych małżeństw.

Przy chorobach zakaźnych zgłoszonych u lekarza powiatowego (na powiat Katowice miasto) wykazuje statystyka następujące liczby:

Zgłoszono na:

Dur brzuszny	55	wypadków
Płonica	206	„
Błonica	137	„
Zapal. opon mózg.	3	„
Odra	24	„
Róża	3	„
Krztusiec	20	„
Gorączka połogowa . . .	8	„
Jaglica	34	„
Gruźlica	40	„

D. Bibljoteka Magistracka.

W budżecie preliminowano 10.200,— zł na prowadzenie i rozbudowę bibljoteki. Z tej pozycji pokrywano koszta zakupu i oprawy książek, abonament czasopism codziennych i fachowych.

Stan z początku roku — tomów	5.339
Przybyło — tomów	371
Stan z końcem roku — tomów	5.710

Bibljoteka prenumerowała:

Dzienników urzędowych	69
Czasopism fachowych	43
Pism codziennych	19
Bibljoteka wypożyczyła — tomów	2.074
W bibljotece korzystano z książek, czasopism, dzienników — razem	2.164

Rozbudowa miasta.

A. Budownictwo Naziemne.

Przy utrzymaniu gmachów zostały wykonane tylko najkonieczniejsze prace. Środki budżetowe na ten cel wynosiły na rok 1932/33 — 302.100,— zł.

Z powodu coraz mniej wpływających dochodów została kwota ta skomprymowana na 290.600,— zł.

Faktyczne wydatki wynoszą przy zastosowaniu jak najdalej idącej oszczędności 238.145,36 zł, tak, iż zaoszczędzono 52.454,64 zł.

Oprócz zwykłych robót konserwacyjnych zostały wykonane następujące większe renowacje względnie przebudówki:

a) Dzielnica I:

Remont fasad starego ratusza przy Rynku, ul. Pocztowej i ul. św. Jana.

Remont fasad teatru miejskiego.

Remont fasad miejskiego gimnazjum męskiego i żeńskiego oraz łaźni miejskiej własnymi rzemieślnikami.

Przebudowa jednej ubikacji w piwnicy szkoły powszechnej im. Marsz. Piłsudskiego przy ul. Jagiellońskiej na pokój dla dożywiania dziatwy szkolnej.

Częściowy remont wewnątrz gimnazjum żeńskiego.

b) Dzielnica II:

Częściowy remont wewnątrz szkół powsz. przy ul. Staszyca i Markiefki.

c) Dzielnica III (Załęże):

Remont i przebudowa natryskalni w szkole powszechnej im. Jana Kochanowskiego przy ul. Wojciechowskiego.

Dzielnica III (Dąb):

Wykonanie nowego parkanu w szkole powszechnej im. Karola Miarki przy ul. Sportowej.

d) Dzielnica IV (Brynów):

Częściowy remont szkoły powszechnej im. Tadeusza Kościuszki przy ul. Dworskiej.

W roku 1932/33 zostały ukończone względnie rozpoczęte przez Urząd Budownictwa Naziemnego następujące nowe budowle wzgl. przebudowy:

1) Budowa koszar dla 73 pp. na terenie koszarowym w dzielnicy I przy ul. Koszarowej.

Budowę rozpoczęto dnia 25 sierpnia 1931 r. na podstawie planów dostarczonych przez Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. V w Krakowie i oddano do użytku dnia 2. III. 1933 r.

Koszta zostały pokryte przez pożyczkę zaciągniętą przez miasto Katowice w Zakładzie Ubezpieczeń Społ. w Król. Hucie w kwocie 900.000,— zł, spłacalną w okresie 15 lat w równych ratach kwartalynch po 24.108,36 zł. Skarb Państwa zobowiązał się do płacenia miastu Katowicom takich samych kwot tytułem czynszu dzierżawy.

2) Budowa garnizonowej izby chorych na terenie jak pod 1.

Budowę rozpoczęto dnia 28. VIII. 1931 r. na podstawie planów jak pod 1 i oddana do użytku dnia 4. V. 1933 r.

Koszta zostały pokryte jak pod 1.

3) Ukończenie budowy szkoły powszechnej im. Król. Jadwigi w dzielnicy II przy ul. Bogucickiej.

W roku 1932/33 przeprowadzone zostały następujące roboty:

Ukończenie natryskalni, szkoły gospodarczej, urządzenie 4 klas, auli, sali harcerskiej i pokoju dla nauczycieli.

Koszta wynoszą	222.504,74 zł.
Poprzednie koszta budowy	2.165.000,— „
Razem:	2.387.504,74 zł.

4) **Budowa tanich domków w dzielnicy III (Dąb) przy ul. Król. Huckiej, nr. 237 i 238.**

Na wydzierżawionym od Skarbofermu terenie zostały wybudowane jako początek na tem miejscu mających powstać osiedli 2 próbne domki bliźniacze.

Każdy domek obejmuje 2 mieszkania o pokoju i kuchni wielkości 25,50 m². Mieszkania przeznaczone są dla rodzin mających zostać z domów miejskich eksmitowanych oraz dla rodzin, które muszą opróżnić zajęte dotąd mieszkania z powodu wadliwego stanu budynku.

Do każdego mieszkania należy szopka, chlewik, ustęp i parcela rolna o wielkości okr. 1000 m². Oba domki posiadają wspólny wodociąg do czerpania wody, położony w środku pomiędzy domkami.

Wykonanie domków jest proste z masywnemi murami, stropami belkowemi, dachem konstrukcji drewnianej pokrytym papą. Fasady zostały otynkowane i obielone.

Zabudowany teren wynosi około . . . . . 2000 m²
Zabudowana powierzchnia jednego domku około . 76 m²
Zabudowana powierzchnia obu domków około . 152 m²
Kubatura jednego domku wynosi około . . . 218 m³
Kubatura obu domków wynosi około . . . 436 m³
Koszta wynoszą razem 13.975,57 zł okr. . . 14.000,— zł
czyli jednego domku . . . . 7.000,— „
a jednego mieszkania . . . . 3.500,— „
1 m³ kosztuje około 32,— zł.
Roboty rozpoczęto dnia 21. VII. 1932 r.
Oddanie budynków do użytku nastąpiło dnia 2. IX. 1932 r.

5) **Budowa tunelu w rzeźni miejskiej.**

Ażeby połączyć halę uboju świń, przeznaczonych na bekony, względnie bekonarnię urządzoną w piwnicy z bekonarnią znajdującą się w piwnicy nowej chłodni, a przeto odciążyć ruch w przedchłodni, został tunel wybudowany.

Długość tunelu wynosi 15,45 m, szerokość w świetle 2,00 m, wysokość 2,75 m, grubość murów wynosi 0,64 m, stropu 0,30 m, posadzki 0,25 m, i posadzka z betonu. Na stropie zawieszono dla transportu mięsa wiszącą kolejkę,

kubatura okr. 167 m³.
Koszta wynoszą 9.627,36 zł okr. . . . . . 9.630,— zł.
1 mb. kosztuje okr. . . . . 623,— „
1 m³ kosztuje okr. 58,— zł.
Roboty rozpoczęto dnia 2. IX. 1932 r.
Tunel oddano do użytku dnia 1. II. 1933 r.

6) **W roku 1932/33 zostały zaprojektowane następujące większe objekty:**

a) budowa 4 domów w dzielnicy III (Dąb) obejmujących 48 mieszkań,

b) przebudowa szkoły powszechnej im. Marsz. Piłsudskiego w dzielnicy I przy ul. Jagiellońskiej, wykonanie urządzenia sanitarnego i kanalizacji,

c) rozbudowa hali targowej.

B. Budownictwo drogowe.

1. Wstęp.

W związku z dążeniem do uproszczenia administracji miejskiej, złączono z początkiem kwietnia 1932 r. byłe Oddziały IX, IX b i XXII w jeden Oddział, który otrzymał ostateczną nazwę „Urząd Drogowy i Mierniczy miasta Katowic" oraz oznaczenie liczbowe „Oddział XXII".

Administracja czyli zakres działania Oddziału XXII dzieli się na sześć zasadniczych referatów względnie działów, a mianowicie: Ogólno-techniczny czyli utrzymywania dróg, placów i kanałów, dział projektów, dział robót inwestycyjnych, dział mierniczy, dział ogólno-administracyjny i dział gospodarczy.

Poniżej podaje się w streszczeniu najważniejsze wydarzenia i szczegóły z czynności administracyjnych Oddziału XXII kolejno według wymienionych wyżej referatów względnie działów.

2. Utrzymywanie ulic, dróg, chodników, placów publicznych, kanałów i oczyszczalń ścieków kanałowych.

Przy wykonywaniu robót związanych z utrzymaniem ulic, dróg, chodników, placów publicznych, kanałów i oczyszczalń ścieków kanałowych zatrudniano w okresie sprawozdawczym, następujący stały personel:

5 technicznych sił urzędniczych,
2 drogomistrzów,
6 dozorców względnie przodowników,
1 magazyniera,
66 rzemieślników i robotników stałych.

Oprócz wyżej wymienionych zatrudniano przeciętnie około 30 robotników sezonowych.

Również zatrudniano w okresie sprawozdawczym przy pracach około utrzymania ulic, dróg i placów nieumocowanych liczną rzeszę bezrobotnych odpracowujących udzielone im zasiłki z Funduszów wojewódzkich oraz miejskich, którzy odpracowali ogółem 23.409 dniówek.

Główny remont ulic brukowanych zlecano miejscowym firmom fachowym po cenach ustalonych i zatwierdzonych przez Korporacje Miejskie, oraz na podstawie przetargów.

Bieżącemu utrzymaniu podlegało:

A. sieć ulic i dróg składająca się z:

1. 53.205 km ulic brukowanych,
2. 3.151 km ulic bitumicznych,

3. 13.020 km ulic szosowych,
4. 43.434 km ulic gruntowych.

B. sieć kanalizacyjna składająca się z:

1. 54.358 km kanałów gospodarczych,
2. 9.000 km kanałów burzowych,
3. 4.000 km kanałów deszczowych,
4. 1.464 szt. szybów rewizyjnych,
5. 1.530 szt. ulicznych skrzyń osadowych,
6. 4 oczyszczalnie ścieków kanałowych.

W związku z utrzymaniem sieci ulic i dróg wykonano następujące prace:

1. naprawa jezdni ulic brukowanych.

Dzielnica I-sza:

ulica	Dyrekcyjna . . .	33,00 m²	
„	Marjacka	133,00 „	
„	3-go Maja	311,00 „	
„	Zielona	20,00 „	
„	Zamkowa	238,00 „	
„	Francuska . . .	60,00 „	
„	Koszarowa . . .	91,00 „	
„	Sienkiewicza . . .	107,00 „	
„	Batorego	132,00 „	
„	Kozielska	726,00 „	
„	Raciborska . . .	133,00 „	2.029,00 m²

Dzielnica II-ga

ulica	Bogucicka	36,00 m²	
„	Markiefki	14,50 „	
„	Krakowska . . .	314,24 „	
„	Katowicka	377,74 „	742,48 m²

Dzielnica III-cia:

ulica	Wojciechowskiego . .	1.152,80 m²	
„	Michała Wolskiego . .	78,20 „	
„	Narutowicza . . .	81,50 „	1.312,50 m²

Dzielnica IV-ta:

ulica	Załęska	132,00 m²	
„	Hetmańska . . .	92,00 „	224,00 m²
		naprawa bruków ogółem:	4.307,98 m²

2. Naprawa jezdni ulic szosowych.

Dzielnica I-sza:

przedł. ul. Francuska . . .	4.000,00 m²	
ul. Piotra Skargi	2.080,00 „	
ulica Koszarowa	2.000,00 „	8.080,00 m²

Dzielnica II-ga:

ulica Leopolda	5.000,00 m²	5.000,00 m²

Dzielnica IV-ta:

ulica Ligocka	4.100,00 m²	
„ Panewnicka	200,00 „	
„ Franciszkańska	168,00 „	4.468,00 m²
naprawa szos ogółem:		17.548,00 m²

3. Naprawa jezdni dróg gruntowych.

Dzielnica I-sza:

ul. Koszarowa	800,00 m²	
drogi do Muchowca	9.500,00 „	
ul. Damrota	1.200,00 „	
przedł. ul. Powstańców	1.320,00 „	
ulica Graniczna	750,00 „	
„ Dąbrowskiego	400,00 „	
„ Piotra Skargi	2.400,00 „	
„ Kozielska	600,00 „	
„ Równoległa	300,00 „	18.470,00 m²

Dzielnica II-ga:

droga m. Hałdami	1.000,00 m²	
ul. Francla	700,00 „	
ul. Wolności	800,00 „	2.500,00 m²

Dzielnica III-cia:

drogi w Zał. Hałdzie	9.500,00 m²	
ulica Beka	300,00 „	
kol. im. Prez. Mościckiego	2.000,00 „	11.800,00 m²

Dzielnica IV-ta:

ulica Załęska	620,00 m²	
„ Grzyszki	300,00 „	
„ Kochłowicka	800,00 „	1.720,00 m²
naprawa dróg gruntowych ogółem:		34.490,00 m²

4. Naprawa chodników betonowych i mozaikowych.

Dzielnica I-sza:

ulica Damrota	17,00 m²	
„ 3-go Maja	12,00 „	
„ Francuska	90,00 „	
„ Raciborska	95,00 „	
Rynek	135,00 „	349,00 m²

Dzielnica III-cia:

ulica Wojciechowskiego	137,98 m²	
„ Narutowicza	86,12 „	
„ M. Wolskiego	18,00 „	242,10 m²
naprawa chodników betonow. i mozaik. ogół.:		591,10 m²

Oprócz wyżej wymienionych prac wykonano jeszcze naprawę, czyszczenie i pogłębienie około 49.000 mb. rowów przydrożnych, czyszczenie bankietów, bielenie drzew na łukach dróg i szos i kamieni przydrożnych.

Przepust murowany nad potokiem Kłodnicą przy ulicy Brynowskiej całkowicie przebudowano. Prace przy przebudowie wymienionego przepustu wykonano we własnym zakresie. Również przedłużono przepust przy ulicy Gliwickiej i to w związku z urządzonym w tem miejscu chodnikiem dla pieszych.

Ponadto wbudowano pod jezdnią bitumiczną ulicy Brynowskiej przy fabryce firmy Kołłontay około 150 m^2 sączków, celem odwodnienia podtorza ulicznego.

Czyszczenie kanałów i ulicznych skrzyń osadowych odbywa się we wszystkich dzielnicach perjodycznie.

Sieci kanałowej przybyło w roku sprawozdawczym 2.358 mb, zaś szybów rewizyjnych 64 szt., tudzież 36 skrzyń osadowych. Wobec powiększenia się z roku na rok sieci kanałowej powiększają się również prace około utrzymania tejże sieci, tudzież związane z temi pracami wydatki.

Do zakresu działalności technicznego personelu referatu konserwacji dróg i kanałów należał również nadzór i kontrola należytego wykonania robót uskutecznionych przez osoby trzecie na terenie miejskim, a to pod względem strzeżenia interesów i praw miasta.

Opracowanie projektów budowli podziemnych, jak ulic, kanałów itp.

Biuro projektów opracowało w okresie sprawozdawczym następujące prace projektodawcze, tudzież wykonywało różne czynności z temi pracami związane a mianowicie:

A. Budowa i przebudowa kanalizacji.

1. projekt kanału wzdłuż ulicy Mikołowskiej i Brynowskiej celem połączenia fabryki Kołłontay z miejską kanalizacją,
2. projekt wstępny w dwuch alternatywach na prowizoryczną przebudowę uszkodzonych kanałów w ulicy Bogucickiej,
3. projekt wstępny budowy kanału przed tunelem w ulicy Mikołowskiej dla odciążenia rur pod mostem,
4. projekt kanału burzowego w ulicy Słowackiego na odcinku od ulicy Mickiewicza do koryta rzeki Rawy za szczegółami komory przelewowej oraz krzyżowania się kanałów,
5. Plan sytuacyjny — rewizyjny — w powiększonej podziałce z pomiarami istniejących kanałów przy tunelu kolejowym w ulicy Mikołowskiej, t. j. na odcinku od ulicy Kamiennej do ulicy Mikołowskiej.
6. Plan sytuacyjny istniejącej kanalizacji miejskiej i 3 plany wraz z sprawozdaniem technicznem w języku polskim i francuskim wraz z obliczeniem kosztów dla 9 projektów

kanalizacyjnych dla Komitetu Robót Publicznych przy Lidze Narodów w Genewie.

7. Plan sytuacyjny obszaru odwodnienia w obrębie miasta Katowic z uwidocznieniem klasyfikacji terenów, granic poszczególnych obszarów dzielnic i zlewni wraz z odnośnym wykazem wielkości powierzchni obszarów.
8. Czynności techniczno-administracyjne w związku z opracowaniem ogólnego projektu skanalizowania dzielnicy Dąb, tudzież ze Związkiem Regulacji Rawy.

B. Budowa i przebudowa ulic i dróg.

1. Projekt rozbudowy ulicy Wandy od ulicy Kordeckiego do ulicy Poniatowskiego.
2. Projekt rozbudowy ulicy Jordana od ulicy Generała Zajączka do ulicy Kościuszki.
3. Projekt wstępny rozbudowy ulicy Francuskiej od ulicy Powstańców do Karbowej.
4. Projekt wstępny rozbudowy ulicy Koszarowej od ulicy Raciborskiej do ulicy Mikołowskiej.
5. Projekt rozbudowy drogi objazdowej w przedłużonej ulicy Skośnej od ulicy Piotra Skargi do ulicy Zamkowej.
6. Projekt mostu na Rawie w ulicy Skośnej dla umożliwienia objazdu podczas odbudowy mostu w ulicy Zamkowej.
7. Ustalenie niwelety ulic naokoło katedry śląskiej i gmachu Kurji Biskupiej, t. j. między ulicami: Juljusza Ligonia, a Polną (Biskupa Lisieckiego) i Kościuszki i Plebiscytową.

Podczas sezonu budowlanego siły techniczne Biura Projektów zatrudnione były przeważnie kierownictwem robót inwestycyjnych.

Roboty inwestycyjno-budowlane, podziemne budowy ulic, kanałów itp.

W okresie sprawozdawczym wykonano następujące roboty inwestycyjne budowlane, podziemne według projektów i kosztorysów zatwierdzonych przez korporacje miejskie, a mianowicie:

A. Roboty budowy ulic.

1. Rozbudowano ulicę Poniatowskiego na odcinku od ulicy Kościuszki do końca domów mieszkalnych Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych.
   Uregulowano i częściowo nowo założono krawężniki granitowe, jezdnię (2.700 m^2) umocowano dużą kostką granitową na starem podłożu szosowem, spojenie bruku zalano cementem, zaś chodniki umocowano rajmówką.
   Ogólne koszta budowy wynosiły **47.600,00 zł.**
2. Rozbudowano ulicę Wandy na odcinku od ulicy Poniatowskiego do ulicy Jordana. Ułożono krawężniki granitowe,

jezdnię umocowano szosowo na poprzednio uskutecznionym wykopie lub nasypie ziemnym, zaś chodniki umocowano prowizorycznie rajmówką.

Koszta budowy wynosiły ca. **22.000,00 zł.**

3. Rozbudowano ulicę Jordana na odcinku od ulicy Generała Zajączka do ulicy Wandy. Roboty wykonano jak powyżej ad 2.

   Koszta budowy wynosiły **26.000,00 zł.**

4. Rozbudowano ulicę Kilińskiego — ukończenie robót na odcinku od ulicy Poniatowskiego do ogródków działkowych. Jezdnię umocowano szosowo i uregulowano krawężniki.

   Jezdni umocowano około 800 m^2 kosztem **6.000,00 zł.**

5. Urządzono chodnik wzdłuż ulicy Wojciechowskiego na odcinku od ulicy Wilsona do granicy miasta na długości około 1.400 mb., tudzież urządzono deptak na placu Wolności.

   Łączny koszt tych robót wynosił **27.663,07 zł.**

B. Roboty kanalizacyjne.

1. Skanalizowano kolonję robotniczą im. Prezydenta Mościckiego w Załężu. Wykonano około 1060 mb. kanału ulicznego z rur cementowych o przekrojach od 200 do 500 mm. Wymurowano 52 szyby rewizyjne o ogólnej kubaturze 227 m^3 muru ceglanego. Wbudowano 34 skrzyń osadowych w 12 ulicach tejże kolonji robotniczej i połączono z głównym kanałem. Ponadto wykonano około 1800 mb. połączeń domowych z rur kamionkowych względnie cementowych dla 126 domków tudzież wykonano wewnątrz budynków 126 instalacyj żeliwno-odpływowych.

   Ogólne koszta skanalizowania tejże kolonji wynosiły . . . . 169.739,14 zł.

   Nadmienia się, że wszelkie koszta związane z budową kanalizacji we wspomnianej kolonji robotniczej ponosił Skarb Śląski jako właściciel tej kolonji.

2. Skanalizowano ulicę Moniuszki na odcinku od ulicy Zamkowej na wschód do koryta rzeki Rawy. Ułożono 181 mb. kanału z rur cementowych o średn. 500/750 mm. oraz 7 mb. z rur cementowych o średn. 700/1050 mm. Wbudowano 6 szybów rewizyjnych z 1 komorą przelewową dla syfona pod korytem Rawy oraz wbudowano 1 skrzynię systemu „Omsa".

   Ogólny koszt tychże robót wynosił 21.166,00 zł.

3. Skanalizowano szosę Mikołowską w związku z odwodnieniem fabryki chemicznej firmy Eryk A. Kollontay w Bry-

nowie. Wykonano około 357 mb. kanału z rur cementowych o średn. 300 mm., tudzież 12 szybów rewizyjnych. Ogólne koszta tychże robót wynosiły ok. 21.000,00 zł.

4. Odwodniono stację pomp na placu Miarki. Wykonano dwa połączenia kanałowe dla przelewu wody ze zbiorników wody do głównego kanału ulicznego o ogólnej długości około 40 m z zastosowaniem urządzeń specjalnych uniemożliwiających zwrot wód brudnych i kanalizacyjnych do zbiorników.
Ogólne koszta tych robót wynosiły 20.000.00 zł.

Wyżej wyszczególnione roboty drogowe i kanalizacyjne wykonały miejscowe firmy fachowe na zasadzie rozpisanych przetargów.

C. Roboty inne.

1. Kontynuowano budowę zakładu kąpielowego na „Buglawiźnie" we własnym zakresie. Ukończono basen o po wierzchni około 1.030 m², przyczem wykonano następujące roboty: umocowano dno betonem grubości 6 do 8 cm na podłożu szosowem z kamieni polnych o grubości 30 cm. Wykonano około 560 m³ wykopu ziemi, otynkowano około 240 m² ścian betonowych, wykonano 50 mb. ściany żelbetonowej i uregulowano około 500 m² skarp przy starym stawie kosztem włącznie wartości materjałów wziętych z zapasu 50.000,— zł.
2. Rozpoczęto budowę boiska Przysposobienia Wojskowego Wychowania Fizycznego przy Parku Kościuszki we własnym zakresie za pomocą bezrobotnych, odpracowujących otrzymane zapomogi. Wykonano następujące roboty: wykop i transport ziemi dla wyrównania boiska 6.000 m³, ułożenie kanału z rur cementowych przekroju 300 mm 90 mb, tudzież wykonano 420 mb sączków dla odwodnienia podglebia boiska oraz bieżni. Bieżnię oraz sączki wyłożono kamieniem piaskowym z kamieniołomu w parku Kościuszki oraz z dołów cegielnianych kopalni Wujek przy strzelnicy w ilości 3.000 m³. Urządzono 1.500 m² podkładu dla bieżni, którą wyszutrowano, pozatem wyplanowano 13.500 m² boiska piłki nożnej.
Koszt tychże robót wynosił, nie licząc szycht bezrobotnych i nadzoru, ca. . . 2.000,00 zł.

Zestawienie.

Wydatki na budowę ulic	129.263,07 zł.
Wydatki na budowę kanałów	231.905,14 „
Wydatki na inne roboty inwestycyjne . . .	52.000,00 „
ogółem:	413.168,21 zł.

Prace pomiarowe i niwelacyjne, wytyczania linij regulacyjnych i t. p.

Referat względnie dział mierniczy wykonał w okresie sprawozdawczym następujące prace pomiarowe:

1. Formalne ustalenie planu linij regulacyjnych ulic w kolonij im. Prezydenta Mościckiego w Załężu oraz ulicy Załęskiej tudzież ulicy Ligockiej na odcinku od ulicy Mikołowskiej do ulicy Wodospady.
2. Wykonano plan linij regulacyjnych drogi koło lotniska na odcinku od ulicy Francuskiej do przedłużonej ulicy Paderewskiego.
3. Wykonano plan sekcyjny w podziałce 1:1.000 części obrębu Ligoty, kolonji Wujek w Ligocie, cmentarza w Panewnikach, tudzież miejscowości położonych w promieniu 7,5 km od granic m. W. Katowic w podziałce 1:25.000.
4. Sporządzono nowe matryce z poszczególnych ulic, tudzież planów sytuacyjnych z wyliczeniem powierzchni w związku z odstąpieniem terenów ulicznych.
5. Wykonano pomiary katastralne względnie wydzielenia terenów ulicznych mających być odstąpionych na rzecz gminy miejskiej w obrębach: Katowice, Bogucice, Dąb, Załęże, Brynów i Ligota.
6. Wykonano pomiary sytuacyjne celem uzupełnienia planów sekcyjnych dzielnicy I, II, III i IV.
7. Wykonano pomiary katastralne gruntu nabytego od firmy „Giesche" Spółka Akcyjna na Buglawiźnie.
8. Uzupełniono mapy katastralne, plany sekcyjne i inne Oddziału XXII.

Administracja ogólno-budowlana.

Referat administracji ogólno-budowlanej oprócz załatwionej w okresie sprawozdawczym licznej korespondencji z zakresu administracji drogowej i wodnej, prawa drogowego i wodnego itp. wykonał następujące prace większego znaczenia:

1. Opracowano ca. 80 wniosków o konsens budowlany na budowę domów pod względem spełnienia przez wnioskodawców warunków magistrackich odnośnie do odstąpienia na rzecz miasta terenów ulicznych, zabezpieczenia kosztów budowy ulic, zwrot wyłożonych przez miasto lub osoby trzecie kosztów budowy ulic itp.
2. Przygotowano sprawy przewłaszczeń na rzecz gminy terenów miejskich ulicznych, tudzież zapisania hipotek kaucyjnych zabezpieczających miastu koszta rozbudowy ulic jeszcze niewykończonych. W okresie sprawozdawczym przewłaszczono ze strony odnośnych właścicieli nierucho-

mości na rzecz miasta ca. 22.000 m^2 terenów ulicznych, tudzież zabezpieczono miastu hipotecznie ca 50.000 zł wspomnianych wyżej kosztów przyszłej budowy lub rozbudowy ulic.

3. Wymierzono opłatę kanałową 1700 właścicielom nieruchomości na ogólną sumę przeszło 120.000 złotych oraz załatwiono poważną liczbę wniesionych rekursów przeciwko wymiarowi tejże opłaty, a w przeważającej liczbie prośb o umorzenie wspomnianej opłaty z powodu niemożliwości jej uregulowania.
4. Opracowano pod względem administracyjnym 51 rozliczeń i podziałów na adjacentów kosztów dokonanej w latach poprzednich budowy i skanalizowania ulic oraz załatwiono i przedłożono Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu do rozstrzygnięcia 63 sprzeciwy właścicieli realności względnie rekurentów wraz z uzasadnieniem stanowiska Magistratu odnośnie do każdego poszczególnego rekursu z osobna, nie licząc około 123 sprzeciwów rozpatrzonych i załatwionych w kompetencji Magistratu.
5. Załatwiono ca 200 wniosków o zezwolenia na ustawienie kiosków, skrzynek tytoniowych, stacyj benzynowych itp.

Administracja gospodarcza.

Gospodarka Oddziału z okresu sprawozdawczego przedstawia się następująco:

Tytułem zarobków robotniczych włącznie płacy personelu dozorującego a będącego w stosunku roboczym wydatkowano ogółem . .	211.795,57 zł.

Przeciętny zarobek jednego robotnika stałego wynosił miesiecznie 168,09 zł, zaś rocznie 2.017,08 zł bruto włącznie dodatków socjalnych. Przeciętny zarobek jednego robotnika sezonowego wynosił miesięcznie 147,63 zł, czyli za 6 miesięcy 886,18 zł.

W streszczonem zestawieniu dają wydatki rzeczowe z okresu sprawozdawczego następujący obraz:

1. Z budżetu administracyjnego:

a. na utrzymanie dróg, ulic i chodników włącznie z zarobkami robotników miejskich	177.528,79 zł.
b. na pomiary i rozbudowę miasta . . .	6.605,36 „
c. na utrzymanie kanałów, oczyszczalń ścieków kanałowych włącznie z zarobkami robotników	134.132,28 „
d. udział miasta w kosztach regulacji Rawy	250.000,00 „
e. **na produktywne zatrudnienie bezrobotn.**	
ze środków budżetowych miejskich .	77.005,81 „
ze środków wojewódzkich	6.000,00 „
razem:	651.272,24 zł.

2. z budżetu nadzwyczajnego:

a. na rozbudowę ulic, dróg i chodników ze środków budżetowych miejskich . .	39.428,18 zł.
ze środków wpłaconych przez adjacentów	86.365,79 „
b. na rozbudowę sieci kanałowej:	
ze środków budżetowych miejskich . .	40.872,16 zł.
ze środków wpłaconych przez adjacentów	139.111,70 „
c. na wypracowanie projektu skanalizowania dzielnicy Dąb	15.000,00 „
d. na rozbudowę kąpieliska	26.614,74 „
razem:	347.392,57 zł.

Zestawienie wydatków.

1. Z budżetu administracyjnego:

a. ze środków budżetowych miejskich . .	645.272,24 zł.
b. ze środków wojewódzkich	6.000,00 „

2. z budżetu nadzwyczajnego:

a. ze środków budżetowych miejskich . .	121.915,08 „
b. ze środków wpłaconych przez adjacentów	225.477,49 „
Wydatki ogółem:	998.664,81 zł.

Ogrodnictwo.

Utrzymywanie plantów.

I. Stare miasto.

Utrzymywanie i pielęgnacja sprawiały w roku ubiegłym znaczne trudności. Poziom utrzymywania plantów z lat ubiegłych, został przy zastosowaniu jaknajdalej idących oszczędności zachowany, ponieważ Urząd Opieki Społecznej stawił Zarządowi Ogrodów większą ilość bezrobotnych celem odpracowania zapomóg. Na wszystkich plantach ustawiono większą ilość ławek.

II. Nowe plantacje.

W roku sprawozdawczym założono poniżej wyszczególnione nowe plantacje:

1. Plac przy ul. Francuskiej	w wielkości 1.835 m^2
2. Plac przy ul. Polnej	„ 1.000 „
3. Przebudowa placu do gier dla dzieci na placu Miarki	„ 1.000 „
4. Założenie 130 działek rolnych po 500 m^2 dla bezrobotnych przy ul. Katowickiej	„ 75.000 „

5. Założenie 50 działek rolnych po 300 m² dla bezrobotnych przy warsztatach kolejowych wielkości 17.000 m²
6. Plac do zabaw dla dzieci przy blokach miejskich przy ul. Katowickiej „ 400 „

Na wykonanie wyżej wymienionych prac nie uchwalono osobnych funduszów; koszta zostały pokryte ze środków budżetowych.

III. Drzewa uliczne.

Zarząd ogrodów miejskich w ubiegłym roku otaczał specjalną opieką drzewa uliczne. Obsadzono następujące ulice drzewkami:

ul. Ks. Markiefki	96 sztuk	Populus Simonii
ul. Poniatowskiego	45 „	Robinia pseud-acacia.

Zaś w miejsce zniszczonych przez gaz, pojazdy mechaniczne, wymarznięcie i t. p. drzew przyulicznych wysadzono 281 sztuk nowych drzew.

IV. Ogród naukowy.

Ogród naukowy jest punktem koncentracyjnym i najchętniej zwiedzanym przez obywatelstwo i szkoły. W roku ubiegłym zwiedziło ogród naukowy ogółem 87 klas szkolnych z liczbą uczni 5.697.

V. Lasy miejskie.

Kierując się względami oszczędnościowemi, nie wykonywano w roku ubiegłym w lasach miejskich żadnych poważniejszych prac.

VI. Ochrona roślin i ptactwa.

Jak rok rocznie tak i w ubiegłym roku przeprowadzono w porozumieniu z Śl. Stacją Ochrony Roślin w Cieszynie i przy pomocy Policji Miejskiej lustrację wszelkich publicznych i prywatnych sadów i ogrodów na terenie powiatu miejskiego w celu zwalczania szkodników. Wydano kilka ulotek opracowanych przez Zarząd ogrodów, pouczających o zwalczaniu szkodników roślinnych, do wszystkich związków ogrodn. działkowych i do posiadaczy sadów. Równocześnie komisja badawcza składająca się z fachowców ogrodniczych udzieliła porad fachowych. Przyczyniło się to do nieomal całkowitego wykorzenienia pierwotnie szeroko rozgałęzionej tu plagi szkodników roślinnych.

Do zwalczania szkodników roślinnych przyczyniło się i ptactwo. Umieszczono na wszystkich plantach większą ilość nowych gniazd, zaś stare zostały usunięte lub naprawione. Porą zimową karmiono ptactwo w karmikach poustawianych na wszystkich plantach.

VII. Poradnia ogrodnicza.

Powołana uchwałą Magistratu Poradnia fachowa dla spraw ogrodniczych i cmentarnych wykonywała w licznych wypadkach swe funkcje.

Wysłano plany i fotografje plant miejskich do Inspekcji Ogrodów Miejskich we Lwowie, do śr. szkół ogrodniczych w Lublinie i w Białej.

Również wydelegował Magistrat na życzenie Miasta Sosnowca dwóch fachowców Zarządu Ogrodów celem udzielenia porad fachowych w sprawie założenia i utrzymywania plant tamtejszych.

VIII. Ogrodnictwo miejskie i szkółki drzew.

Dla obsadzenia plant, dróg i placów miejskich wyhodowano w ogrodnictwie miejskiem i w szkółkach w roku ubiegłym drzewek, krzewów, bylin i kwiatów 295.175 sztuk
w wartości 139.314,— zł.

Zapas roślin na końcu roku sprawozdawczego:

a) w ogrodnictwie	55.600 sztuk	35.640,— zł.
b) w szkółkach	176.033 „	139.221,— „
c) drzewka dekoracyjne	1.020 „	42.335,— „
razem:	232.653 sztuk	217.196.— zł.
		4.729 drzew.

IX. Prace dekoracyjne.

Z polecenia Magistratu wykonano w roku ubiegłym 108 dekoracyj w wartości zl 4.588,98 dla celów dobroczynnych i reprezentacyjnych miasta.

X. Inwentarz żywy (zwierzyniec).

Stan zwierząt w ogrodzie zoologicznym w roku sprawozdawczym wykazuje: 205 sztuk w wartości 16.118,— zł.

Zwierzęta znajdują się na ogół w stanie dobrym.

XI. Inwentarz martwy.

Stan inwentarza narzędziowego jest dobry i przedstawia się wartościowo jak następuje:

a. maszyny ogrodniczo-rolnicze	8.905,80 zł
b. narzędzia ręczne	5.684,50 „
c. materjały	84.730,07 „
Razem:	99.320,37 zł.

Budżet Zarządu ogrodów miejskich

wynosił:

Wydatki osobowe	257.863,07 zł.
Wydatki rzeczowe	112.138,00 „
Na zatrudnienie bezrobotnych uchwalono ponadto	50.000,00 „
Razem:	420.001,07 zł.

Stan załogi	100 osób
Wielkość zieleńców publicznych utrzymywanych przez Zarząd ogrodów miejskich	95.9200 ha
Lasy miejskie	25.0000 „
Zadrzewienie ulic 33 klm.	4.729 drzew.

Szkolnictwo i oświata.

A. Szkolnictwo powszechne.

Jakkolwiek sprawozdanie niniejsze dotyczy roku obrachunkowego 1932/33, to dane statystyczne odnośnie szkół zapodane są za 2 lata szkolne, gdyż rok szkolny nie pokrywa się z rokiem obrachunkowym. Z tych też powodów najpierw wyszczególnione są dane statystyczne z końca roku szkolnego 1931/32, t. j. z dnia 28 czerwca 1932 r. W dniu tym istniało na terenie miasta 29 samodzielnych szkół powszechnych z ogólną liczbą uczniów i uczenic 15.260. Liczba ta w porównaniu do liczby uczniów z dnia 1 września 1932 r. jest niższa, gdyż cyfry wykazują stan uczniów wzgl. uczenic po zwolnieniu ze szkoły dzieci ostatniego rocznika szkolnego. W dniu 28 czerwca 1932 r. liczyły szkoły powszechne ogółem 337 klas względnie oddziałów. Z wykazów stanu uczniów wynika, że 12.902 uczniów i uczenic było narodowości polskiej czyli 84,55 %, 2.355 uczniów i uczenic narodowości niemieckiej czyli 15,43 % i 3 uczniów i uczenic innej narodowości czyli 0,02 %.

Na początku roku szkolnego 1932/33 (1 września 1932 r.) liczyły szkoły powszechne 16.388 uczniów i uczenic w 348 klasach. Zestawienie wykazuje w tym dniu 8.156 chłopców i 8.232 dziewcząt. Dzieci narodowości polskiej było 13.990, czyli 85,37 %, zaś dzieci narodowości niemieckiej 2.398 czyli 14,63 %.

15.227 dzieci było wyznania rzymsko-katolickiego, 592 dzieci wyznania ewangelickiego, 555 dzieci izraelickiego i 14 uczniów względnie uczenic innych wyznań.

Według zajęć rodziców:

718	dzieci	kupców
75	„	rolników
5.237	„	hutników i górników
2.282	„	robotników
1.676	„	rzemieślników
2.648	„	funkcjonarjuszów państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych
703	„	urzędników i funkcjonarjuszy prywatnych
3.048	„	innych zawodów.

Szkoły powszechne pomieszczone były w następujących budynkach:

Dzielnica I. (Katowice - Centrum)

a) **w gmachu szkolnym przy ul. Jagiellońskiej:**

Szkoła powszechna nr. 1 (im. Marszałka Józefa Piłsudskiego). Kierownictwo tej szkoły sprawuje p. Mazurkiewicz.

W budynku szkolnym mieści się również publiczna szkoła dokształcająca zawodowa (przemysłowa). Starania o uzyskanie innego pomieszczenia dla szkół dokształcających zawodowych nie odniosły skutku, wobec czego szkoły dokształcające zawodowe korzystają nadal z ubikacyj szkoły powszechnej.

Istniejący od kilku lat projekt rozbudowy gmachu szkolnego, który przewiduje urządzenie ustępów wodnych, budowę sali gimnastycznej i dobudowę kilku sal wykładowych, z braku kredytów również w okresie sprawozdawczym nie mógł być zrealizowany.

b) **w gmachu szkolnym przy ulicy Bartosza Głowackiego:**

Szkoła powszechna żeńska nr. 2 (im. Marji Konopnickiej) pod kierownictwem p. rektora Tatarczyka.

W gmachu tym pomieszczone są również publiczna szkoła dokształcająca zawodowa VI (handlowa) i publiczna szkoła zawodowa V (przemysłowa żeńska).

Gmach posiada 26 ubikacyj wykładowych.

c) **w gmachu szkolnym przy ul. Szafranka:**

Szkoła powszechna żeńska nr. 3 (nazwy tej szkole dotąd nie nadano).

Kierowniczką szkoły jest p. Renowiczowa.

d) **w gmachu szkolnym przy ul. Dąbrówki:**

1. Szkoła powszechna męska nr. 4 (im. Ks. Piotra Skargi) pod kierownictwem p. Koppa.

2. Szkoła powszechna nr. 11 (ewangelicka dla mniejszości językowej niemieckiej) pod kierownictwem p. rektora Mansla.

3. Szkoła powszechna nr. 7 (żydowska im. Berka Joselowicza), pod kierownictwem p. Dligacza.

Do szkoły powszechnej nr. 11 uczęszczają również dzieci wyznania izraelickiego, których rodzice zaliczają się do mniejszości językowej niemieckiej.

Gmach szkolny posiada wzorowo urządzoną pracownię przyrodniczą, którą kieruje p. Jarosławska i pracownię dla robót ręcznych. Z pracowni przyrodniczej korzystają wszystkie szkoły powszechne, położone na terenie miasta Katowic, przyczem na ćwiczenia praktyczne uczęszczają uczniowie ostatnich 3 roczników szkolnych.

e) w dwóch budynkach szkolnych w Katowickiej Hałdzie pomieszczona jest **szkoła powszechna nr. 5** (im. Ks. Józefa Poniatowskiego) pod kierownictwem p. Bieńkowskiego.

f) **szkoła powszechna ewangelicka (polska) nr. 6** (im. Mikołaja Reja) pod kierownictwem p. Wapienika mieści się w gmachu szkoły wydziałowej męskiej przy ul. Szkolnej.

g) **w trzech małych budynkach przy ul. Raciborskiej:**

Szkoła nr. 8 (specjalna) dla dzieci umysłowo niedorozwiniętych pod kierownictwem p. Stanisława Rzeszowskiego.

Ubikacje szkolne nie wystarczają na pomieszczenie wszystkich oddziałów szkoły o jednej porze, a zatem musi się odbywać nauka w lekcjach skróconych do godziny 14-tej. Sale szkolne są bardzo szczupłe i na sale szkolne zupełnie się nie nadawają, lecz wobec katastrofalnego braku ubikacyj wykładowych, zmian niestety nie można było zaprowadzić.

h) **w gmachu szkolnym przy ul. Stawowej:**

1. Szkoła powszechna nr. 9 (żeńska dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza) pod kierownictwem p. Batsza.
2. Szkoła powszechna nr. 10 (męska dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza) pod kierownictwem p. Frühaufa.

   Ponieważ ubikacje nie wystarczają na pomieszczenie obu szkół o jednej porze, zatem z konieczności szkoły muszą udzielać nauki na zmianę w jednym tygodniu przedpołudniem, zaś w drugim popołudniu.
3. Trzy sale wykładowe zajmuje szkoła przysposobienia handlowego Izby Handlowej.

   W gmachu tym mieści się również klinika dentystyczna szkolna I. i poradnia lekarsko-psychologiczna.

B. Dzielnica II. (Bogucice)

a) **w gmachu szkolnym przy ul. Wolności nr. 6** mieści się szkoła męska nr. 12 (im. Adama Mickiewicza) pod kierownictwem p. Zygadlewicza. Ponieważ szkoła liczy 15 klas i posiada tylko 12 ubikacyj wykładowych, zatem oddziały, które nie mogą być pomieszczone w tym gmachu, korzystają z 4 sal wykładowych przy ul. Markiefki, opróżnionych przez szkołę 17, przeniesioną do Zawodzia.

b) **w drugim gmachu szkolnym przy ul. Wolności nr. 4** mieści się szkoła powszechna żeńska nr. 13 (im. św. Barbary) pod kierownictwem p. Desagi. Szkoła liczy 14 klas. Gmach szkolny posiada 11 ubikacyj wykładowych, zatem dla pozostałych oddziałów przydzielono 4 sale wykładowe w gmachu szkolnym przy ul. Markiefki.

c) **Nowy gmach szkolny przy ul. Bogucickiej 4:**

1. Szkoła powszechna żeńska nr. 14 (im. Królowej Jadwigi).

   Kierownikiem tej szkoły jest nadal p. Józef Holona.

2. Szkoła powszechna nr. 15 (dotąd bez nazwy).
Kierownictwo szkoły sprawuje p. Zygmunt Zajchowski.

d) **w gmachu szkolnym przy ulicy Staszyca** w Zawodziu mieszczą się:

1. **Szkoła powszechna nr. 16** (koedukacyjna im. Jana III. Sobieskiego) pod kierownictwem p. rektora Müllera i
2. **szkoła powszechna nr. 17** (dla mniejszości językowej niemieckiej im. Stalmacha) pod kierownictwem p. Ziaji.

C. Dzielnica III. (Dąb)

a) **Szkoła powszechna nr. 18** (im. Karola Miarki) przy ulicy Sportowej pod kierownictwiem p. Górnikiewicza.

b) **Szkoła powszechna nr. 19** (im. Zygmunta Krasińskiego) pod kierownictwem p. Golańskiego pomieszczoną jest w budynku położonym przy narożniku ul. Agnieszki i Zygmunta Seydy.

D. Dzielnica III. (Załęże)

a) **Szkoła powszechna żeńska nr. 20** (im. Tadeusza Rejtana) mieści się w dwóch budynkach szkolnych, położonych przy narożniku ulic Zarębskiego i Wojciechowskiego. Kierownikiem jej jest nadal p. Magryś.

b) **Szkoła powszechna męska nr. 21** (im. Józefa Lompy) mieści się w gmachu szkolnym przy ul. Wojciechowskiego 107 pod kierownictwem p. Michalika.

c) **Szkoła powszechna nr. 22** (im. Juljusza Słowackiego) pomieszczona jest w gmachu szkolnym przy ul. Michała Wolskiego. Kierownikiem jej jest nadal p. Blicharz.

d) **Szkoła powszechna nr. 23** (im. Jana Kochanowskiego) mieści się w dotychczasowym gmachu przy ulicy Wojciechowskiego 99. Kierownikiem tej szkoły jest p. dr. Schmidt.

e) **Szkoła powszechna nr. 24** (im. Ign.. Mościckiego) na kolonji im. Prezydenta Mościckiego. Gmach ten oddano do użytku w dniu 1 września 1932 r. Kierownictwo szkoły sprawuje p. Słomka.

Szkoła powszechna nr. 24 jest 8-klasową koedukacyjną.

Gmach szkolny wybudował Urząd Wojewódzki Śląski kosztem 740.000,— zł. W dniu 26 sierpnia 1932 r. Urząd Wojewódzki Śląski oddał ten gmach w administrację miasta Katowic. Oddanie do użytku nastąpiło w dniu 1 września 1932 r. Gmach ten liczy 15 obszernych sal wykładowych, ubikacje na kuchnię gospodarstwa domowego, salę robót ręcznych kobiecych, salę zajęć praktycznych dla chłopców, salę pomocy naukowych, salę rysunkową, oddzielne szatnie dla chłopców i dziewcząt, obszerne słoneczne rekreacje, salę gimnastyczną z rozbieralnią i tuszami, gabinet lekarza z poczekalnią, salę konferencyjną, gabinet

kierownika, ochronkę z rekreacją i salą wypoczynkową, bibljotekę szkolną oraz 4 mieszkania dla części personelu szkolnego.

Poświęcenie gmachu nastąpiło w dniu 2 października 1932 roku. Uroczystego aktu poświęcenia dokonał proboszcz parafji załęskiej ks. kanonik Kubis w obecności p. Wojewody Śląskiego Dr. Grażyńskiego, przedstawicieli Korporacyj Miejskich oraz miejscowego społeczeństwa.

f) **Szkoła powszechna nr. 25** (im. Ks. Damrota) przy ul. Bocheńskiego w Załęskiej Hałdzie.

Kierownikiem szkoły jest p. Zagórski.

g) Szkoły ewangelickie pod kierownictwem p. Skarabisza w Załężu istnieją nadal. **Szkoła powszechna nr. 26** (polska ewangelicka) jest 1-klasową i pomieszczoną jest w gmachu szkoły powszechnej nr. 23 (im. Jana Kochanowskiego) przy ul. Wojciechowskiego 99, zaś **szkoła powszechna nr. 28** (ewangelicka dla mniejszości językowej niemieckiej) 2-klasowa mieści się w gmachu szkolnym przy ul. Wojciechowskiego 114.

h) **Szkoła powszechna nr. 27** (dla mniejszości językowej niemieckiej im. Narutowicza) pod kierown. p. Skarabisza mieści się w gmachu szkoły nr. 28 przy ul. Wojciechowskiego nr. 114. Pozostałe klasy tej szkoły pomieszczone są w innych budynkach szkolnych, położonych w pobliżu szkoły.

E. Dzielnica IV. (Brynów)

Szkoła powszechna nr. 29 (im. Tadeusza Kościuszki) mieści się w dotychczasowym budynku posiadającym 4 sale wykładowe. Kierownikiem szkoły jest p. Karwan Władysław.

F. Dzielnica IV. (Ligota)

Szkoła powszechna nr. 30 (im. Stanisława Staszica) pod kierownictwem p. Stachowskiego mieści się nadal w dwóch gmachach szkolnych.

Szkoły gospodarstwa domowego.

Nauki gospodarstwa domowego pobierają dziewczęta ostatnich 3 roczników szkolnych. Osobne ubikacje, w których urządzone są kuchnie, znajdują się w następujących gmachach szkolnych:

a) w szkole powszechnej nr. 2 (im. Marji Konopnickiej) przy ul. Bartosza Głowackiego,
b) w gmachu szkoły powszechnej nr. 3 przy ul. Szafranka,
c) w szkole powszechnej żeńskiej nr. 9 (dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza) przy ulicy Stawowej,
d) w szkole powszechnej nr. 5 (im. Ks. Józefa Poniatowskiego) w Katowickiej Hałdzie,

e) w szkole powszechnej nr. 13 (im. św. Barbary) przy ulicy Wolności w dzielnicy II. znajduje się kuchnia gospodarcza, w której pobierają nauki gospodarstwa domowego dziewczęta szkoły powszechnej żeńskiej nr. 13 (im. św. Barbary) i uczenice szkoły powszechnej dla mniejszości językowej niemieckiej nr. 17 (im. Stalmacha),
f) w nowym gmachu szkolnym przy ul. Bogucickiej 4 urządzono kuchnię gospodarstwa domowego, w której pobierają nauki dziewczęta szkoły powszechnej nr. 14 (im. Królowej Jadwigi) i szkoły powsezchnej nr. 16 (im. Jana III. Sobieskiego),
g) szkoła powszechna nr. 18 (im. Karola Miarki) w dzielnicy III. (Dąb) korzysta z dotychczasowych ubikacyj, znajdujących się w gmachu tej szkoły,
h) w dzielnicy III. (Załęże) istnieje osobna kuchnia gospodarcza w gmachu szkoły powszechnej nr. 22 (im. Juljusza Słowackiego), z której korzystają szkoły żeńskie położone w Załężu,
i) w gmachu szkolnym w Załęskiej Hałdzie,
j) w gmachu szkoły nr. 24 (im. I. Mościckiego),
k) w dzielnicy IV. (Ligota) udziela się nauki gospodarstwa domowego dla dziewcząt tej szkoły w osobnej kuchni, urządzonej w starym budynku szkolnym, położonym naprzeciw gmachu szkolnego.

Wychowanie fizyczne w szkołach powszechnych.

Na cele wychowania fizycznego młodzieży szkół powszechnych, położonych na terenie miasta Katowic, służą następujące sale gimnastyczne:

a) przy szkole powszechnej nr. 2 (im. Marji Konopnickiej),
b) przy szkole powszechnej nr. 9 i 10 (im. Henryka Sienkiewicza,
c) przy Domu Ludowym w Katowicach-Zawodziu,
d) przy szkole powszechnej nr. 22 (im. Juljusza Słowackiego) w dzielnicy III,
e) przy szkole powszechnej nr. 24 na kolonji im. Prezydenta Mościckiego,
f) przy szkole powszechnej nr. 25 (im. Ks. Damrota) w Załęskiej Hałdzie.

W czasie wolnym od nauki, t. zn. w godzinach wieczornych, z sal gimnastycznych korzystają za zgodą Magistratu miejscowe towarzystwa gimnastyczne i Ośrodek Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.

Nauczycielstwo szkół powszechnych.

Kierowników i nauczycieli szkół powszechnych w górnośląskiej części Województwa Śląskiego mianuje nadal Wojewoda Śląski.

Na obsadzenie posad kierowników szkół oraz posad nauczycielskich miasto nie ma żadnego wpływu. Decyduje o tem wyłącznie Wydział Oświecenia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego; wydatki personalne szkół powszechnych pokrywa Skarb Śląski.

Nadzór higjeniczny.

Nadzór lekarski nad dziatwą szkół powszechnych wykonują miejscowi lekarze praktyczni w charakterze pracowników kontraktowych.

Do zadań lekarza szkolnego należy nadzór nad stanem budynku pod względem higjenicznym, badanie wszystkich dzieci nowoprzyjętych, wypełnianie wykazów indywidualności oraz udzielanie pierwszej pomocy lekarskiej dzieciom w razie nieszczęśliwego wypadku. Czynności lekarzy szkolnych określone są przepisami służbowemi, wydanemi przez Magistrat. Dzieci chore na oczy badane są przez osobnego lekarza okulistę, którym jest p. dr. Konrad Pojda.

Dzieci chore na zęby leczy się w osobnych szkolnych klinikach dentystycznych, a mianowicie:

a) dzieci pochodzące z Katowic-Centrum, z Katowickiej Hałdy, z Brynowa i Ligoty w klinice dentystycznej przy ulicy Stawowej. Kliniką tą kieruje nadal długoletni jej kierownik, lekarz dentysta p. Rożanowicz.

b) dzieci z dzielnicy II. w klinice dentystycznej mieszczącej się w nowym gmachu szkolnym przy ulicy Bogucickiej 4 w Zawodziu. Czynności lekarza sprawuje lekarz dentysta p. Gabryś-Grzybowska.

c) dzieci z dzielnicy III. (Załęże i Dąb) leczone są w klinice dentystycznej, pomieszczonej w ratuszu w Załężu. Funkcje lekarza dentysty spełnia p. dr. Talewski.

Od dnia 16. X. 1932 r. uruchomiono dla szkół powszechnych, położonych na terenie miasta Katowic osobną poradnię psychologiczną. Z psychologiem szkolnym zaangażowanym przez Urząd Wojewódzki Śląski, współpracuje ze strony miasta lekarz szkolny dr. Śmieja. Poradnię umieszczono w gmachu szkolnym przy ulicy Stawowej, gdyż gmach ten jest najcentralniej położony. Zadaniem poradni jest badanie uzdolnień dzieci, a to zarówno dla celów przydziału do szkoły specjalnej, jak też dla celów poradnictwa zawodowego. Oprócz tego poradnia ma współpracować z rodzicami i z nauczycielstwem dla ułatwienia pracy wychowawczej w wypadkach trudnych.

Wydatki na szkolnictwo powszechne.

W roku obrachunkowym 1932/33 wynosiły wydatki na szkolnictwo powrzechne ogółem 640.037,07 zł, z czego 417,532,33 zł wy-

datków zwyczajnych (w tem mieści się kwota 1.399,80 zł na ubezpieczenie pedli itp. Dz. VI Rozdz. F, § 40), zaś 222.504,74 zł wydatków nadzwyczajnych.

Dochody wynosiły:

za używanie ubikacyj w szkołach powszechnych	2.304,46 zł.
dochody z opłat od dzieci zamiejscowych itp.	1.777,— „
razem:	4.081,46 zł.
a zatem niedobór:	635.955,61 zł.

Wydatki miasta na 1 ucznia szkoły powszechnej w okresie sprawozdawczym, przyjmując stan uczniów według frekwencji z dnia 1 września 1932 r., wynosiły więc

38,81 zł.

Wydatki osobowe szkół powszechnych, t. zn. pobory kierowników szkół i nauczycieli, ponosi Skarb Śląski.

Frekwencja uczniów szkół powszechnych

według stanu z dnia 16 stycznia 1933 r. (początek II-go półrocza) przedstawia się jak następuje:

Szk. powsz.	1	22	oddz.	1024	uczn. i uczenic,	w tem	989	chł.	i	35	dziew.
„ „	2	23	„	1150	„	„	207	„		943	„
„ „	3	19	„	960	„	„	—	„		960	„
„ „	4	19	„	1009	„	„	896	„		113	„
„ „	5	13	„	522	„	„	259	„		263	„
„ „	6	4	„	147	„	„	79	„		68	„
„ „	7	11	„	473	„	„	262	„		211	„
„ „	8	15	„	204	„	„	113	„		91	„
„ „	9	11	„	549	„	„	—	„		549	„
„ „	10	8	„	437	„	„	437	„		—	„
„ „	11	6	„	295	„	„	151	„		144	„
„ „	12	15	„	740	„	„	740	„		—	„
„ „	13	14	„	685	„	„	—	„		685	„
„ „	14	15	„	703	„	„	—	„		703	„
„ „	15	14	„	665	„	„	665	„		—	„
„ „	16	9	„	402	„	„	197	„		205	„
„ „	17	12	„	620	„	„	306	„		314	„
„ „	18	14	„	709	„	„	349	„		360	„
„ „	19	10	„	463	„	„	222	„		241	„
„ „	20	12	„	532	„	„	—	„		532	„
„ „	21	12	„	583	„	„	583	„		—	„
„ „	22	12	„	580	„	„	—	„		580	„
„ „	23	10	„	493	„	„	493	„		—	„
„ „	24	10	„	450	„	„	222	„		228	„
„ „	25	9	„	424	„	„	218	„		206	„
„ „	26	1	„	39	„	„	19	„		20	„
„ „	27	7	„	305	„	„	135	„		170	„
„ „	28	2	„	79	„	„	42	„		37	„
„ „	29	3	„	108	„	„	64	„		44	„
„ „	30	20	„	995	„	„	544	„		451	„
		352	oddz.	16345	uczn. i uczenic,	w tem	8192	chł.	i	8153	dziew.

B. Szkolnictwo wydziałowe.

W związku z reorganizacją szkół wydziałowych uchwaliły Korporacje miejskie stopniowe zniesienie tych klas szkół wydziałowych, w których obowiązuje program naukowy szkół powszechnych.

Na podstawie tej uchwały zlikwidowano w szkołach wydziałowych z początkiem roku szkolnego 1932/33 klasy pierwsze.

Ponieważ nieutworzenie na początku roku szkolnego 1932/33 klas najniższych (pierwszych) pociągnie za sobą automatyczne zniesienie w następnym roku szkolnym klas drugich, zatem oszczędności miasta w tym dziale szkolnictwa urzeczywistnią się dopiero w przyszłym okresie sprawozdawczym.

Utrzymanie.

Wydatki na szkoły wydziałowe ponosiło jak dotąd miasto. Po długoletnich prośbach przyznała Śląska Rada Wojewódzka miastu w okresie sprawozdawczym subwencję na utrzymanie tych szkół w wysokości 35.000,— zł. Zamknięcie rachunkowe za rok obrachunkowy 1932/33 wykazuje kwotę 606.028,32 zł tytułem wydatków na 4 istniejące szkoły wydziałowe.

Taksy pobierane w szkołach wydziałowych wynoszą jak dotąd 112,— zł rocznie. Sposób ściągania taks szkolnych nie doznał zmiany. Dzieci funkcjonarjuszy państwowych, komunalnych, wojskowych zawodowych i dzieci rodziców niezamożnych korzystały, jak w poprzednich latach, z 50%-owej zniżki taksy.

Pomieszczenie.

Kwestja pomieszczenia szkół wydziałowych jest nadal otwartą, gdyż istniejące budynki nie wystarczają na pomieszczenie wszystkich 4 szkół o jednej porze.

Nauka odbywa się dlatego nadal na zmianę, t. zn. w jednym tygodniu mają szkoły polskie naukę przedpołudniową, a szkoły mniejszościowe niemieckie popołudniu, zaś w drugim tygodniu odwrotnie.

Z uwagi na obecny kryzys gospodarczy nie można liczyć na polepszenie się tego stanu.

Szkoły wydziałowe żeńskie pomieszczone są w dwóch budynkach przy ul. Szkolnej 5 i 7, zaś szkoły wydziałowe męskie w budynku szkolnym przy ulicy Szkolnej 9. W ostatnio wymienionym budynku umieszczono oprócz szkół wydziałowych męskich również ewangelicką szkołę powszechną nr. 6.

Szkoły wydziałowe posiadają osobną salę gimnastyczną.

Sala gimnastyczna posiada kompletne urządzenie do gimnastyki i jest przystosowana do urządzania gier i zabaw podczas pory zimowej.

W czasie pozaszkolnym (wieczorami) korzystają z sali gimnastycznej miejscowe towarzystwa gimnasayczne i Ośrodek Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.

Nadzór lekarski sprawuje w polskich szkołach wydziałowych p. dr. Knosała. W szkole wydziałowej męskiej dla mniejszości językowej niemieckiej jest lekarzem szkolnym p. dr. Bibrowicz, zaś w szkole wydziałowej żeńskiej dla mniejszości językowej niemieckiej p. dr. Kapelner.

Szkoły wydziałowe posiadają w gmachu szkoły wydziałowej żeńskiej wzorowo urządzoną pracownię fizyczno-chemiczną, gabinety: przyrodniczy i geograficzny, kuchnię gospodarczą, szwalnię dla szkół żeńskich oraz maszyny do pisania dla uczniów i uczenic klas IX.

W salach wykładowych szkół wydziałowych urządzają różne miejscowe towarzystwa kulturalno-oświatowe w godzinach pozaszkolnych kursa oświatowe itp., zaś w aulach tych szkół ćwiczą wieczorami miejscowe towarzystwa śpiewacze.

Frekwencja szkół wydziałowych przedstawia się jak następuje:

a) polska szkoła wydziałowa żeńska:

Dnia 28 czerwca 1932:				**Dnia 1 września 1932:**				**Dnia 16 stycznia 1933:**			
klasa	I	1	oddział	klasa	II	1	oddział	klasa	II	1	oddział
"	II	1	"	"	II	1	"	"	II	1	"
"	III	1	"	"	III	1	"	"	III	1	"
"	IV	2	oddziały	"	IV	2	oddziały	"	IV	2	oddziały
"	V	3	"	"	V	3	"	"	V	3	"
"	VI	3	"	"	VI	3	"	"	VI	3	"
"	VII	2	"	"	VII	2	"	"	VII	2	"
"	VIII	2	"	"	VIII	2	"	"	VIII	2	"
"	IX	2	"	"	IX	1	"	"	IX	1	"
Razem:		17	oddział.	Razem:		15	oddział.	Razem:		15	oddział.
z 708 uczenicami, w tem 618 miejscowych i 90 zamiejscowych				z 679 uczenicami, w tem 568 miejscowych i 111 zamiejscowych.				z 671 uczenicami, w tem 571 miejscowych i 100 zamiejscowych.			

W dniu 16 stycznia 1933 r. zatrudniano w szkole 22 siły nauczycielskie. Szkołą kierował p. rektor Chrząstowski, który równocześnie był zarządcą gmachów szkół wydziałowych żeńskich i kierownikiem administracyjnym szkoły wydziałowej żeńskiej dla mniejszości językowej niemieckiej. Kierowniczką pracowni fizyczno-chemicznej jest p. Zającówna.

b) **Polska szkoła wydziałowa męska:**

Dnia 28 czerwca 1932:	**Dnia 1 września 1932:**	**Dnia 16 stycznia 1933:**
klasa I 1 oddział	klasa —	klasa —
„ II 1 „	„ II 1 „	„ II 1 „
„ III 1 „	„ III 1 „	„ III 1 „
„ IV 3 oddziały	„ IV 2 oddziały	„ IV 2 oddziały
„ V 3 „	„ V 3 „	„ V 3 „
„ VI 3 „	„ VI 3 „	„ VI 3 „
„ VII 2 „	„ VII 3 „	„ VII 3 „
„ VIII 2 „	„ VIII 2 „	„ VIII 2 „
„ IX 1 „	„ IX 1 „	„ IX 1 „
Razem: 17 oddział. z 685 uczniami, w tem 597 miejscowych i 88 zamiejscowych.	Razem: 16 oddział. z 645 uczniami, w tem 546 miejscowych i 99 zamiejscowych.	Razem: 16 oddział. z 643 uczniami, w tem 548 miejscowych i 95 zamiejscowych.

W dniu 16 stycznia 1933 r. zatrudniano w szkole 19 sił nauczycielskich pod kierownictwem p. rektora Śniehoty, który jest zarządcą gmachu szkół wydziałowych męskich i kierownikiem administracyjnym szkoły wydziałowej męskiej dla mniejszości językowej niemieckiej.

c) **Szkoła wydziałowa żeńska dla mniejszości językowej niem.:**

Dnia 28 czerwca 1932:	**Dnia 1 września 1932:**	**Dnia 16 stycznia 1933:**
klasa I 1 oddział		
„ II 1 „	klasa II 1 oddział	klasa II 1 oddział
„ III 1 „	„ III 1 „	„ III 1 „
„ IV 2 oddziały	„ IV 2 oddziały	„ IV 2 oddziały
„ V 2 „	„ V 2 „	„ V 2 „
„ VI 2 „	„ VI 2 „	„ VI 2 „
„ VII 2 „	„ VII 2 „	„ VII 2 „
„ VIII 2 „	„ VIII 2 „	„ VIII 2 „
„ IX 2 „	„ IX 1 „	„ IX 1 „
Razem: 15 oddział. z 560 uczenicami, w tem 456 miejscowych i 104 zamiejscowych.	Razem: 13 oddział. z 491 uczenicami, w tem 402 miejscowych i 89 zamiejscowych.	Razem: 13 oddział. z 485 uczenicami, w tem 389 miejscowych i 96 zamiejscowych.

W dniu 16 stycznia 1933 r. zatrudniano w szkole 20 sił nauczycielskich, w tem 2 siły przydzielone do nauczania języka polskiego, opłacane ze Skarbu Śląskiego.

Z dniem 1 kwietnia wzgl. 1 lipca 1932 r. zawieszono w czynnościach służbowych na mocy uchwały Komisji Dyscyplinarnej dla nauczycieli dotychczasowego kierownika szkoły p. rektora Smolarczyka i 5 sił nauczycielskich.

Prawomocnem orzeczeniem Ministerjalnej Komisji Dyscyplinarnej wydalono z dniem 1 listopada 1932 r. z wyżej wspomnianych sił 4 siły z zawodu nauczycielskiego z pozbawieniem prawa zajmowania jakiegokolwiek stanowiska w szkolnictwie państwowem lub prywatnem. Pełnienie nadzoru pedagogicznego powierzono od dnia 1 lipca 1932 roku kierownikowi pedagogicznemu

szkoły wydziałowej męskiej dla mniejszości językowej niemieckiej p. Szulczykowi, zaś kierownictwo administracyjne p. Chrząstowskiemu, rektorowi polskiej szkoły wydziałowej żeńskiej.

d) **Szkoła wydziałowa męska dla mniejszości językowej niem.:**

Dnia 28 czerwca 1932:				**Dnia 1 września 1932:**				**Dnia 16 stycznia 1933:**			
klasa	I	1	oddział	klasa	—						
„	II	1	„	klasa	II	1	oddział	klasa	II	2	oddziały
„	III	1	„	„	III	1	„	„	III	1	„
„	IV	2	oddziały	„	IV	2	oddziały	„	IV	2	oddziały
„	V	2	„	„	V	2	„	„	V	2	„
„	VI	3	„	„	VI	2	„	„	VI	2	„
„	VII	2	„	„	VII	2	„	„	VII	2	„
„	VIII	2	„	„	VIII	2	„	„	VIII	2	„
„	IX	1	„	„	IX	1	„	„	IX	1	„
Razem:		15	oddział.	Razem:		13	oddział.	Razem:		13	oddział.

z 617 uczniami, w tem 528 miejscowych i 89 zamiejscowych.	z 529 uczniami, w tem 456 miejscowych i 73 zamiejscowych.	z 516 uczniami, w tem 445 miejscowych i 71 zamiejscowych.

W dniu 16 stycznia 1933 r. zatrudniano w szkole 18 sił nauczycielskich. Kierownikiem pedagogicznym jest nadal p. Szulczyk, zaś kierownictwo administracyjne, jak poprzednio zaznaczono, sprawuje rektor polskiej szkoły wydziałowej męskiej p. Śniehota. Drogą dyscyplinarną zwolniono z dniem I. XI. 1932 r. jedną siłę nauczycielską.

Budżet.

W okresie sprawozdawczym 1932/33 wynosiły wydatki na szkolnictwo wydziałowe (patrz Dz. VI. Rozdz. D.) 598.319,05 zł.

Z rozdziału F, § 42 „Na ubezpieczenie nauczycieli“ przypada dla personelu szkół wydziałowych . . . . 7.909,27 „

czyli razem: 606.228,32 zł.

z której to kwoty przypada:

na wydatki osobowe 531.364,91 zł.

„ „ rzeczowe 74.663,41 „

Tytułem taks szkolnych wpłynęło . . . 176.887,66 zł.

z subwencji wojewódzkiej . . . . 35.000,— „

z innych dochodów . . . . 1.408,56 „

Razem: 213.296,16 zł.

Niedobór pokryty przez miasto wynosił więc 392,932,16 zł.

Do 1 ucznia szkoły wydziałowej dopłacało zatem miasto w roku obrachunkowym 1932/33

167,63 zł.

biorąc za podstawę frekwencję z dnia 1. IX. 1932 r.

C. Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

W roku szkolnym 1932/33 na zarządzenie szkolnej władzy nadzorczej nastąpiła zmiana programów i planów nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących.

Ponieważ w dotychczasowych pierwszych klasach gimnazjów państwowych i komunalnych stosuje się program nauczania i plany lekcyjne obowiązujące w piątym oddziale publicznych szkół powszechnych, zatem w gimnazjach miejskich klas pierwszych z programem klasy piątej szkół powszechnych w roku szkolnym 1932/33 nie otwarto.

Z końcem roku szkolnego 1931/32 zniesiono reskryptem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego z dnia 12 lipca 1932 r. L. O. P. V. 466/26 tut. miejskie gimnazjum męskie dla mniejszości językowej niemieckiej. Zniesienie nastąpiło wskutek zaistnienia warunków przewidzianych w art. 122 p. 1 Konwencji Genewskiej z dnia 15 maja 1922 r.

W roku szkolnym 1932/33 zezwolił Urząd Wojewódzki, Wydział Oświecenia Publicznego na utworzenie przy gimnazjum polskiem klas niemieckich, a to na podstawie art. 118 p. 2 Konwencji Genewskiej. Zezwolono na utworzenie klas mniejszościowych II, III i VIII. W drodze wyjątku zezwolono również na otwarcie klasy IV, mimo, że klasa ta nie posiadała takiej ilości uczniów, jaka według art. 118 § 1 ust. 2 Konwencji Genewskiej potrzebną była do utworzenia tej klasy.

W gimnazjum żeńskiem dla mniejszości językowej niemieckiej zezwolono na utworzenie wszystkich klas.

Statystyka.

a) Miejskie gimnazjum żeńskie, zakład główny (polski).

Frekwencja przedstawia się jak następuje:

Dnia 28 czerwca 1932:				Dnia 1 września 1932:				Dnia 16 stycznia 1933:			
klasa	I	2	oddziały								
„	II	2	„	klasa	II	2	oddziały	klasa	II	3	oddziały
„	III	2	„	„	III	2	„	„	III	2	„
„	IV	2	„	„	IV	2	„	„	IV	2	„
„	V	2	„	„	V	2	„	„	V	1	oddział
„	VI	1	oddział	„	VI	1	oddział	„	VI	1	oddział
„	VII	1	„	„	VII	1	„	„	VII	1	„
„	VIII	1	„	„	VIII	1	„	„	VIII	1	„
Razem:		13	oddział.	Razem:		11	oddział.	Razem:		11	oddział.

z 466 uczenicami, w tem 424 miejscowych i 42 zamiejscowych. — z 427 uczenicami, w tem 349 miejscowych i 78 zamiejscowych. — z 437 uczenicami, w tem 365 miejscowych i 72 zamiejscowych.

b) Oddział dla mniejszości językowej niemieckiej miejskiego gimnazjum żeńskiego:

Dnia 28 czerwca 1932:				Dnia 1 września 1932:				Dnia 16 stycznia 1933:			
klasa	I	1	oddział	klasa	II	1	oddział	klasa	II	1	oddział
„	II	1	„	„	III	1	„	„	III	1	„
„	IV	1	„	„	IV	1	„	„	IV	1	„
„	V	1	„	„	V	1	„	„	V	1	„
„	VI	1	„	„	VI	1	„	„	VI	1	„
„	VII	1	„	„	VII	1	„	„	VII	1	„
„	VIII	1	„	„	VIII	1	„	„	VIII	1	„
„ 7	lic.	1	„			—				—	
Razem:		9	oddział.	Razem:		7	oddział.	Razem:		7	oddział.
z 224 uczenicami, w tem 190 miejscowych i 34 zamiejscowych.				z 171 uczenicami, w tem 116 miejscowych i 55 zamiejscowych.				z 164 uczenicami, w tem 108 miejscowych i 56 zamiejscowych.			

W oddziale dla mniejszości językowej niemieckiej zwinęła się z dniem 1 września 1932 r. automatycznie klasa 7 licealna. Zwinięcie tej klasy nastąpiło w związku z przekształceniem zakładu tego z dawniejszego typu licealnego na szkołę średnią ogólnokształcącą.

Zakładem głównym jak i mniejszościowym kieruje nadal dyrektorka p. Irena Wojciechowska.

c) Miejskie gimnazjum męskie im. Mikołaja Kopernika zakład główny (polski):

Dnia 28 czerwca 1932:				Dnia 1 września 1932:				Dnia 16 stycznia 1933:			
klasa	I	1	oddział								
„	II	2	„	klasa	II	2	oddziały	klasa	II	2	oddziały
„	III	2	„	„	III	2	„	„	III	2	„
„	IV	2	„	„	IV	2	„	„	IV	2	„
„	V	2	„	„	V	2	„	„	V	2	„
„	VI	2	„	„	VI	2	„	„	VI	2	„
„	VII	2	„	„	VII	2	„	„	VII	2	„
„	VIII	2	„	„	VIII	2	„	„	VIII	2	„
Razem:		15	oddział.	Razem:		14	oddział.	Razem:		14	oddział.
z 510 uczniami, w tem 330 miejscowych i 180 zamiejscowych.				z 458 uczniami, w tem 312 miejscowych i 146 zamiejscowych.				z 458 uczniami, w tem 313 miejscowych i 145 zamiejscowych.			

d) **Klasy mniejszościowe przy gimnazjum męskiem im. Mikołaja Kopernika:**

Dnia 28 czerwca 1932:	**Dnia 1 września 1932:**	**Dnia 16 stycznia 1933:**
klasa I 1 oddział		
„ II 1 „	klasa II 1 oddział	klasa II 1 oddział
„ III 1 „	„ III 1 „	„ III 1 „
„ IV 1 „	„ IV 1 „	„ IV 1 „
„ VI 1 „	—	—
„ V 1 „	—	—
„ VII 1 „	—	—
„ VIII 1 „	„ VIII 1 „	„ VIII 1 „
Razem: 8 oddział. z 198 uczniami, w tem 124 miejscowych i 74 zamiejscowych.	Razem: 4 oddział. z 107 uczniami, w tem 74 miejscowych i 33 zamiejscowych.	Razem: 4 oddział. z 92 uczniami, w tem 61 miejscowych i 31 zamiejscowych.

Dyrektorem zakładu jest nadal p. dr. Feliks Steuer.

Utrzymanie.

Jak w ubiegłych latach, tak i w okresie sprawozdawczym utrzymywało miasto szkoły średnie ogólnokształcące przeważnie z własnych funduszów.

W przeciwstawieniu do wydatków ogólnych wynosiły dochody:

a) z subwencji wojewódzkiej	70.091,— zł.	
b) z opłat szkolnych . .	204.388,60 „	
c) inne	975,01 „	= 275.454,61 zł.

czyli tylko 50,60 %.

Taksy administracyjne, pobierane w szkołach średnich ogólnokształcących, wynoszą jak dotąd 220,— zł rocznie.

Sposób ściągania opłat szkolnych nie doznał zmiany. — Z 50%-owej zniżki taksy administracyjnej korzystały podobnie jak w latach ubiegłych dzieci rodziców niezamożnych oraz dzieci funkcjonarjuszy państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych.

Pomieszczenie.

Gimnazjum męskie umieszczone jest w gmachu przy ul. Jagiellońskiej, zaś gimnazjum żeńskie przy ul. 3 Maja.

Wgodzinach popołudniowych i wieczorowych korzysta publiczna szkoła dokształcająca zawodowa (przemysłowa) z sal wykładowych i z sali gimnastycznej gimnazjum męskiego.

Z sal wykładowych gimnazjum żeńskiego korzystała do dnia 15. I. 1933 r. szkoła powszechna nr. 7 (żydowska).

Podobnie jak w innych szkołach miejskich korzystają w godzinach wieczorowych z ubikacyj obu zakładów miejscowe towa-

rzystwa kulturalno-oświatowe, zaś z sal gimnastycznych towarzystwa gimnastyczne.

Aule obydwóch zakładów zajęte są w godzinach wieczorowych przez towarzystwa śpiewacze.

Higjena szkolna.

Nadzór lekarski sprawuje w gimnazjum żeńskiem p. dr. Seltenreichowa, zaś w gimnazjum męskiem p. dr. Śmieja.

Budżet.

Według zamknięcia rachunkowego wynosiły wydatki na szkolnictwo średnie ogólnokształcące w roku obrachunkowym 1932/33 (patrz Dz. VI, Rozdz. E.) . . . . . 536.400,98 zł.
z Rozdz. F § 42 „Na ubezpieczenie nauczycieli“ przypada dla personelu szkół średnich ogólnokształcących . . . . 7.931,11 „

czyli razem: 544.332,09 zł.

Z tej kwoty przypada:

na wydatki osobowe	457.568,66	zł.
„ „ rzeczowe	86.763,43	„

Dochody składają się:

z taks szkolnych	204.388,60	zł.	
z subwencji wojewódzkiej	70.091.—	„	
z innych dochodów	975,01	„	= 275.454,61 zł.

Niedobór pokryty przez miasto wynosi zatem: 268.877,48 zł.

Do 1 ucznia wzgl. uczenicy szkól średnich - ogólnokształcących dopłacało miasto w okresie sprawozdawczym, biorąc za podstawę frekwencję uczniów wzgl. uczenic według stanu z dnia 1-go września 1932 r.

231,19 zł.

D. Szkolnictwo zawodowe.

a) Publiczne szkoły dokształcające zawodowe.

Uchwałą korporacyj miejskich z dnia 9 sierpnia 1932 r. i 1 września 1932 r. postanowiono przeprowadzić z dniem 1 września 1932 r. reorganizację publicznych szkół dokształcających zawodowych I—IV z powodu gwałtownego zmniejszenia się liczby uczniów.

Zwinięto zatem publiczną szkołę dokształcającą zawodową III. w Bogucicach i IV. w Załężu, a uczniów tych szkół zawodu metalowego przydzielono do publicznej szkoły dokształcającej zawodowej I., zaś wszyscy inni uczniowie przydzieleni zostali do publicznej szkoły dokształcającej zawodowej II.

Śląski Urząd Wojewódzki Wydział Oświecenia Publicznego reskryptem z dnia 29. VIII. 1932 r. L. O. P. IV. 2354 przyjął powyższą reorganizację do zatwierdzającej wiadomości.

Po zwinięciu tych szkół istnieją jeszcze na terenie miasta Katowic 4 publiczne szkoły dokształcające zawodowe, do których uczęszcza młodzież kształcąca się w rzemiośle oraz osoby młodociane zatrudnione w handlu.

Miasto nie mogło dotąd zrealizować projektu budowy osobnego gmachu szkolnego dla szkół zawodowych z powodu ogólnego zastoju gospodarczego i szkoły te musiały być umieszczone w budynkach szkół powszechnych.

Szkoły zawodowe były pomieszczone w następ. gmachach:

a) Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa I i II w gmachu szkoły powszechnej nr. 1 im. Marszałka Piłsudskiego i częściowo w gmachu gimnazjum męskiego im. Mikołaja Kopernika,
b) Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa V. (żeńska) w gmachu szkoły powszechnej nr. 2 (im. Marji Konopnickiej) w ubikacjach używanych przez szkołę dokształcającą zawodową VI. (handlową),
c) Publiczna szkoła dokształcająca zawodowa VI. (handlowa) w gmachu szkoły powszechnej nr. 2 (im. Marji Konopnickiej w Katowicach przy ul. Bartosza Głowackiego).

Kierownictwa wspomnianych szkół sprawują nadal dotychczasowi kierownicy, a mianowicie:

a) kierownikiem tymczasowym publicznej szkoły dokształcającej zawodowej I. jest p. Mieczysław Bakoś,
b) kierownikiem ubocznym publicznej szkoły dokształcającej zawodowej II. jest p. Stanisław Rzeszowski,
c) kierownikiem ubocznym publicznej szkoły dokształcającej zawodowej V. (żeńskiej) jest p. Stanisław Bartoszewicz,
d) kierownikiem stałym publicznej szkoły dokształcającej zawodowej VI. (handlowej) jest p. Stanisław Rzeszowski.

Frekwencja uczniów publicznych szkół dokształcających zawodowych przedstawiała się następująco:

a) **w dniu 28 czerwca 1932 r.:**

Publiczna szkoła dokszt. zawodowa	I	klas	19	uczniów	597
,, ,, ,, ,,	II	,,	14	,,	558
,, ,, ,, ,,	III	,,	6	,,	182
,, ,, ,, ,,	IV	,,	3	,,	114
,, ,, ,, ,,	V	,,	2	uczenic	89
,, ,, ,, ,,	VI	,,	13	uczniów	399
				i uczenic	65
	razem:	klas	57	uczniów i uczenic	2004

b) **w dniu 1 września 1932 r.:**

Publiczna szkoła dokszt. zawodowa	I	klas	14	uczniów	602
,, ,, ,, ,,	II	,,	14	,,	634
,, ,, ,, ,,	V	,,	3	uczenic	105
,, ,, ,, ,,	VI	,,	11	uczniów	309
				i uczenic	73
razem:		klas	42	uczniów i uczenic	1723

c) **w dniu 16 stycznia 1933 r.:**

Publiczna szkoła dokszt. zawodowa	I	klas	15	uczniów	525
,, ,, ,, ..	II	,,	14	,,	548
,, ,, ,, ,,	V	,,	3	uczenic	96
,, ,, ,, ,,	VI	,,	10	uczniów	292
				i uczenic	63
razem:		klas	42	uczniów i uczenic	1524

W roku szkolynm 1932/33 zatrudniano przy publicznych szkołach dokształcających zawodowych ogółem 31 nauczycieli a mianowicie:

		stałych	tymcz.	kontr.	dochodz.	razem
a) Publ. szkoła dokszt. zaw.	I	1	4	5	1	11
b) ,, ,, ,, ,,	II	—	—	5	6	11
c) ,, ,, ,, ,,	V	—	—	2	2	4
d) ,, ,, ,, ..	VI	2	2	1	—	5
Razem:		3	6	13	9	31

Wydatki na szkolnictwo dokształcające w roku obrachunkowym 1932/33 wynosiły:

1. a) na wydatki osobowe szkoły doksz. zaw. I do V.	86.987,08 zł.
b) ,, ,, rzeczowe ,, ,, ,, I do V.	2.793,90 ,,
2. a) ,, ,, osobowe ,, ,, ,, VI.	43.682,91 ,,
b) ,, ,, rzeczowe ,, ,, ,, VI.	855.06 ,,
3. na ognisko młodzieży tych szkół	1.000,— ,,
4. Z działu VI, Rozdz. F, § 42 (ubezpieczenie nauczycieli) przypada na szkoły dokształcające zawodowe	3.709,47 ,,
Razem:	139.028,42 zł.

Dochody składają się:

a) z opłat szkolnych od rzemieślników i przemysłowców na rzecz publicznych szkół dokształcających zawodowych I—V.	21.875,67 zł.
b. z opłat szkolnych od pracodawców kupieckich na rzecz publicznej szkoły dokształcającej zawod. VI.	7.517,42 „
c) z subwencji wojewódzkiej dla szkół I—V. . . .	48.145.— „
d) „ „ „ szkoły VI. . .	24.065,— „
Razem:	101.603,09 zł.

Niedobór pokryty przez miasto wynosił 37.425,33 zł.

Do 1 ucznia publicznych szkół dokształcających zawodowych dopłacało więc miasto w tym okresie, biorąc za podstawę frekwencję uczniów według stanu z dnia 1 września 1932 r.

21,72 zł.

b) **Miejska szkoła handlowa.**

Miejska szkoła handlowa mieści się nadal w gmachu szkolnym przy ul. Krakowskiej. Szkoła jest koedukacyjną typu 3-klasowego ze specjalną klasą IV o kierunku ekonomiczno-handlowym. W dniu 28 czerwca 1932 r. liczyła szkoła 5 klas, przyczem klasy II i III miały po 1 paralelce. Ilość uczniów i uczenic w tym dniu wynosiła 169, w tem 73 miejscowych i 96 pozamiejscowych. Klasę IV do końca roku szkolnego 1931/32 prowadziło grono nauczycielskie przy udziale Rady Rodzicielskiej, zaś miasto użyczyło dla tej klasy pomieszczenia bezpłatnego i korzystania z pomocy naukowych. Miasto tej klasy nie mogło utworzyć, gdyż zgłosiło się tylko 9 uczniów miejscowych.

W dniu 1 września 1932 r. liczyła szkoła 4 klasy (klasy I—IV) bez paralelek z ogólną ilością uczniów i uczenic 172, w tem 101 miejscowych i 71 zamiejscowych. Na początku II półrocza roku szkolnego 1932/33 (16 stycznia 1933 r.) liczyła szkoła 4 klasy z 169 uczniami i uczenicami, w tem 101 miejscowych i 68 zamiejscowych.

Dyrektorem szkoły jest p. Antoni Czylok.

W roku szkolnym 1932/33 pracowało w szkole 6 nauczycieli etatowych włącznie dyrektora, 4 nauczycieli kontraktowych i częściowo 1 nauczyciel, będący na etacie gimnazjum męskiego im. Mikołaja Kopernika.

Szkołę utrzymuje miasto. Sposób pobierania taks szkolnych oraz wysokość taks nie uległy żadnej zmianie.

Urząd Wojewódzki Śląski w okresie sprawozdawczym przyznał miastu tytułem subwencji na utrzymanie szkoły handlowej 10.500,— złotych.

Według zamknięcia rachunkowego wydatki i dochody wzgl. dopłata miasta przedstawia się następująco:

Wydatki ogółem:		66.832,19 zł.
z czego wydatki osobowe	60.868,73 zł.	
zaś wydatki rzeczowe	5.963,46 „	
Dochody wynosiły:		
a) z taks szkolnych	27.650,75 zł.	
b) z subwencji wojewódzkiej	10.500,— „	38.150,75 zł.
Niedobór pokryty przez miasto wynosił zatem:		28.681,44 zł.

Do 1 ucznia wzgl. uczenicy dopłaciło zatem miasto w roku obrachunkowym 1932/33, dzieląc niedobór przez ilość uczniów według stanu z dnia 1 września 1932 r.

166,75 zł.

Ogólne zestawienie wydatków na szkolnictwo i wychowanie fizyczne w roku obrachunkowym 1932/33.

Oznaczenie szkół	Wydatki zwyczajne zł	Wydatki nadzwyczajne zł	Wpływy z taks, subwencyj i t. p. zł	Niedobór zł
Szkoły powszechne . .	417.532,33	222.504,74	4 081,46	635 955,61
Wydatki przedszkolne .	2.391,96	—	—	2.391,96
Szkoły wydziałowe . .	606 228,32	—	213.296,16	392,932,16
Szkoły średnie ogólnokształcące	544.332,09	—	275.454,61	268.877,48
Szkoły dokształcające zawodowe	139.028,42	—	101.603,09	37.425,33
Szkoła handlowa . .	66.832,19	—	38.150,75	28.681,44
Wydatki związane z wychowaniem fizycznem ludności (boiska, popieranie towarzystw sportowych, przysposobienia wojskowego i t. p.	9.820,00	—	—	9.820,00
Razem:	1.786.165,31	222.504,74	632.586,07	1.376 083,98

Kultura i sztuka.

Teatr miejski.

W roku obrachunkowym 1932/33 teatr miejski prowadzony był podobnie jak w latach ubiegłych, przez Towarzystwo Przyjaciół Teatru Polskiego na podstawie kontraktu zawartego pomiędzy gminą miasta Katowic a Zarządem Towarzystwa Przyjaciół Teatru

Polskiego na początku sezonu gry 1931/32 na 3 lata. Miasto oddaje gmach teatralny bezpłatnie, ponadto ponosi wydatki za opał i światło, opłaca mistrza teatraln., 1 stolarza, 2 elektryków, 2 portjerów, stróża nocnego, szatnierki, bileterki i uprzątaczki. Pozatem wypłaciło miasto Towarzystwu Przyjaciół Teatru Polskiego na cele przedstawień teatralnych polskich w Katowicach w tym okresie tytułem subwencji 64.000,— zł.

Dyrektorem Teatru Polskiego z ramienia Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polskiego był dotychczasowy dyrektor p. Marjan Sobański.

Dział muzyczny zlikwidowano z końcem sezonu gry 1931/32, tak iż począwszy od 1 września 1932 r. Teatr Polski prowadził tylko dział dramatyczny.

Przedstawienia dla mniejszości językowej niemieckiej urządzała tak jak dotąd Niemiecka Gmina Teatralna, której Towarzystwo Przyjaciół Teatru Polskiego odstępowało gmach teatru na 2 dni w tygodniu i w ostatnią niedzielę w miesiącu. Niemiecka gmina teatralna w dalszym ciągu sprowadzała do Katowic teatr niemiecki z Bytomia, gdyż gmina własnego zespołu aktorskiego nie posiadała. Tytułem subwencji wypłacono gminie teatralnej niemieckiej w tym czasie 7.000,— zł.

Wydatki na teatr, ponoszone przez miasto, wynosiły w okresie sprawozdawczym:

a) utrzymanie gmachu i urządzenia wewnętrznego	124,274,20	zł.
b) wynagrodzenie personelu technicznego, opłacanego przez miasto	56.002,80	„
c) subwencja dla Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polskiego i niemieckiej gminy teartalnej . .	71.000,00	„
Razem:	251.277,00	zł.
Dochód z opłat z szatni i z czynszu dzierżawnego za bufet teatralny wynosił	47.724,65	zł.
Niedobór, czyli wydatki na teatr włącznie subwencji wynosiły więc	203.552,35	zł.

Tytułem dalszych wydatków na cele kulturalno - oświatowe wydano:

a) na subwencjonowanie bibljotek, towarzystw kulturalno-oświatowych, na stypendja itp. .	18.681,37	zł.
b) na subwencjonowanie Śląskiej Pomocy Naukowej	20.000,00	„
c) inne wydatki działu VIII budżetu . . .	570,00	„
Razem:	39.251.37	zł.

Ogólne zwyczajne wydatki na oświatę wynosiły zatem w roku obrachunkowym 1932/33:

a) wydatki na szkolnictwo i wychowanie fizyczne	1.786.165,31 zł.
b) wydatki na teatr	203.552,35 „
c) „ na kulturę i sztukę	39.251,37 „
Razem.	2.028.969,03 zł.

Ogólne wydatki zwyczajne miasta w roku obrachunkowym 1932/33 wynosiły 10.325.608,97 złotych, zatem wydatki na oświatę, wychowanie fizyczne oraz na kulturę i sztukę w tym okresie stanowią 19,65 % wydatków ogólynch.

Opieka społeczna i szpitalnictwo.

Większe zmiany w porównaniu do roku ubiegłego nie zaszły. Działalność Oddziału VIII wynika przeważnie z następujących danych i cyfr statystycznych poszczególnych urzędów, wchodzących w skład decernatu opieki społecznej.

I. Działalność Urzędu Opieki nad młodzieżą.

A. Stacje Opieki nad matką i dzieckiem.

Na terenie miasta Katowic istnieje 7 stacyj opieki nad matką i dzieckiem, rozmieszczonych w poszczególnych dzielnicach miasta. Stan stacyj nie uległ zasadniczym zmianom. Jedynie stację I. przeniesiono z ul. Słowackiego do Żłóbka miejskiego przy ul. Strzeleckiej. Porada dla dzieci odbywa się raz w tygodniu w godzinach popołudniowych z wyjątkiem stacji w dzielnicy I., która jest czynna dwa razy w tygodniu. Przez spopularyzowanie stacyj, w ciągu ubiegłych lat frekwencja stale wzrasta i w roku 1932 wynosiła 63% ogólnej ilości dzieci urodzonych w Katowicach. W stacjach odbywają się raz w miesiącu również porady dla niewiast ciężarnych, gdzie przyszła matka otrzymuje od lekarza specjalisty wskazówki zachowania się w czasie ciąży oraz koniecznej opieki nad noworodkiem.

Ruch w stacjach opieki nad matką i dzieckiem w roku sprawozdawczym przedstawiał się następująco:

a) ogólna liczba dzieci w pierwszym dniu roku sprawozdawczego	2.676
b) liczba dzieci przyjętych w ciągu roku .	1.524
c) liczba dzieci wypisanych w ciągu roku .	927
d) liczba dzieci zmarłych w ciągu roku .	51
e) ogólna liczba dzieci w ostatnim dniu roku sprawozdawczego	3.222

ad a) Liczba dzieci: ślubnych 2.276
nieślubnych 400

Razem: 2.676

ad	B.		C		D.	
	ślubn.	nieśl.	ślubn.	nieśl.	ślubn.	nieśl.
Liczba dzieci karmionych piersią . .	730	118	106	36	9	2
„ „ dokarmianych . . .	262	69	59	20	13	5
„ „ karmionych sztucznie .	280	65	693	13	14	8
„ „ od 1—12 m. życia . .	1253	245	1 9	11	30	11
„ „ od 1—2 lat	16	4	35	16	3	2
„ „ powyżej 2 lat . . .	3	3	722	42	3	2

ad e) Liczba dzieci: ślubnych 2.654
nieślubnych 568

Razem: 3.222

III.

a) Ogólna ilość dzieci zbadanych przez lekarza . 22.701
b) Liczba odwiedzin domowych 1.959
c) Wysłano do szpitala 32
d) Wysłano do ambulatorjum 385

IV.

1. Liczba kobiet ciężarnych w pierwszym dniu roku sprawozdawczego: 32 zam., 4 niezam.
2. Liczba kabiet ciężarnych zapisanych w ciągu roku: 15 zam., 7 niezam.
3. Liczba kobiet, które odbyły poród w ciągu roku: 27 zam., 9 niezam.
4. Liczba kobiet ciężarnych w ostatnim dniu roku sprawozdawczego: 20 zam., 3 niezam.
5. Ilość porad lekarskich, udzielonych kobietom cięż. 47.

V.

W ciągu roku wydano bezpłatnie:

cukru . . . . 1.568 kg.
grysiku . . . . 972 kg.
mąki . . . . 462 kg.
kakao paczek 1.319
sucharków paczek . . . 2.001
mondaminy paczek . . . 348
tranu butelek 356

Jak wpływają stacje na zmniejszenie śmiertelności we wieku niemowlęcym świadczy fakt, że śmiertelność dzieci od 0—12 miesięcy życia obniżyła się w Katowicach w porównaniu do roku 1918 z 25% na 13,6%, a zatem o 45,6%.

B. Kuchnie mleka.

Zadaniem kuchni mleka jest zaopatrzyć niemowlęta i matki karmiące w zdrowe i pełnowartościowe mleko, tudzież dzieci chore w specjalne mieszanki według recepty lekarskiej.

W ciągu roku sprawozdawczego zakupiono dla istniejących 3 kuchen 188.716 litrów mleka za kwotę 50.784,89 zł.

Z tego wydano butelek po 200 gramów na koszt:

a) osób prywatnych	170.863	o wartości	13.669.04	zł
b) Urzędu Ubogich	208.835	„	16.706.80	zł
c) Urz. Pośredn. Pracy	564.798	„	43.183.84	zł
d) Ochronki Miejskiej	4.745	„	.379.60	zł
Razem:	949.241	„	73.939.28	zł

Z ogólnej ilości wydanego mleka przypada 75.428 butelek na mieszanki specjalne.

Wydatki na zakup mleka w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyły się o 7.203.69 zł. Zwiększenie spowodował wzrost bezrobocia.

Wskutek oddzielenia administracji szpitala dla dzieci od Urzędu Opieki Społecznej nie wykazano w powyższem zestawieniu wydanych w ciągu roku sprawozdawczego Szpitalowi dla dzieci ilości butelek mleka i mieszanek. Kuchnia mleka w dzielnicy I. gotuje w dalszym ciągu mleko i sporządza mieszanki Szpitalowi dla dzieci z tą tylko różnicą, że produkty potrzebne na ten cel dostarcza Administracja Szpitala Miejskiego.

Kuchnie mleka finansuje Magistrat, częściowo zaś Urząd Wojewódzki Śląski przez subwencje.

C. Żłóbek miejski.

Na początku roku sprawozdawczego przebywało w Żłóbku 33 dzieci, w tem 18 chłopców i 15 dziewcząt. W ciągu roku przybyło 19 dzieci (12 chłopców, 7 dziewcząt), zwolniono 19 dzieci (9 chłopców, 10 dziewcząt). Z zwolnionych dzieci oddano 4 za własne a 15 na wychowanie do rodzin prywatnych.

Z dniem 1 kwietnia 1933 r. przejął administrację Żłóbka Urząd Opieki nad Ubogimi, ponieważ umieszczenie dzieci do Żłóbka przeprowadza wyłącznie wspomniany urząd.

D. Wysyłka dzieci do uzdrowiska miasta Katowic w Gorzycach.

W roku sprawozdawczym Magistrat w dalszym ciągu kontynuował akcję wysyłki dzieci do Gorzyc. W obecnym okresie

wielkiego bezrobocia, kolonje wypoczynkowe nabierają większego znaczenia, niż dawniej. Ciężka sytuacja gospodarcza i wzrastająca liczba bezrobotnych czynią koniecznem wysłanie na kolonje jaknajwiększej ilości dzieci, aby w ten sposób dopomóc tak dzieciom biednym jak również — chociaż tylko przez 30 dni — odciążyć rodzinę bezrobotnego, utrzymując jego dziecko na kolonjach.

Zakład w Gorzycach zaopatrzony jest we wzorowe urządzenia, które odpowiadają nowoczesnym wymaganiom higjeny. Cały teren, należący do uzdrowiska o powierzchni 105 ha został w ostatnim czasie oparkaniony i jest zupełnie wolny od ruchu kołowego.

Do Gorzyc wysyła się dzieci słabowite, wątłe, źle rozwinięte i anemiczne. Wyboru dzieci do wysyłki dokonują lekarze szkolni.

Posiłki podaje się 5 razy dziennie, według ustalonych norm. W potrzebne jarzyny zaopatrywany jest zakład przez własny ogród warzywny.

Przeciętny przyrost wagi dziecka wahał się w granicach od 1 do 4 kg., notowano jednak wypadki, kiedy zwiększenie wagi dziecka doszło do 7 kg. Zdrowotność dzieci była zadowalniająca; nieszczęśliwych wypadków nie było.

Dzieci znajdują się pod opieką wykwalifikowanych sióstr pielęgniarek. Każde dziecko przebywa w Gorzycach przez 30 dni.

Do Gorzyc wysyła się dzieci przez cały rok, z wyjątkiem miesięcy kwietnia i listopada.

W roku sprawozdawczym wysłano do Gorzyc 956 dzieci, a od chwili uruchomienia tj. 1930 r. dotychczas ogółem 2.890 dzieci.

Ogólne koszta utrzymania dzieci, personelu, zakładu, ogrodu, parku, łąk i stawów w roku rachunkowym wynosiły 115.292.74 zł. Tytułem zwrotu kosztów utrzymania przez kasy chorych i innych zobowiązanych wpłynęło: 21.316.74 zł, a z gospodarstwa — 11.736.36 zł, czyli razem 33.053.10 zł. Czyste wydatki wynosiły zatem 82.239.64 zł. Dzienny koszt wyżywienia wynosił przeciętnie 1,60 zł, całkowite utrzymanie natomiast 2,60 zł dziennie.

Porównując wydatki na cele wysyłki dzieci do uzdrowisk przed uruchomieniem własnego uzdrowiska, stwierdza się, że, jakkolwiek w roku 1929 wysłano do obcych uzdrowisk 118 dzieci mniej niż w roku sprawozdawczym do Gorzyc, wydatki na ten cel wynosiły 64.127,41 zł, czyli 14.262,14 zł więcej, niż wydatkowano w roku ubiegłym na utrzymanie dzieci i personelu w Gorzycach, mimo to, iż pobyt dziecka w obcych uzdrowiskach trwał tylko 28 dni.

W roku sprawozdawczym wybudowano basen do kąpania, kolonadę na boisku do leżakowania w czasie niepogody oraz nową studnię.

E. Wysyłanie dzieci do zakładów prywatnych.

Wobec tego, że wyraźnie chorych na gruźlicę dzieci zakład nasz w Gorzycach nie przyjmuje, dzieci te wysyła się do prywatnych zakładów. Z powodu braku funduszów Magistrat mógł w roku ubiegłym wysłać tylko 21 dzieci wyraźnie gruźliczych do Jastrzębia-Zdroju.

F. Drużyny Jordanowskie (półkolonje).

Chcąc zapewnić młodzieży, niekorzystającej w czasie ferji letnich z dobrodziejstwa wysyłki do kolonij wypoczynkowych, jaknajżyczliwszą opiekę, organizuje Magistrat rok rocznie wspólnie ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim Drużyny Jordanowskie jako półkolonje wakacyjne. Zadaniem Drużyn Jordanowskich jest opiekowanie się biedną młodzieżą szkolną podczas wakacji letnich, która nie może wyjechać na letniska. W tym czasie młodzież przebywa prawie codziennie na ośrodkach i tu pod opieką nauczycielstwa wzgl. harcerzy bawi się do wieczora. W czasie zabaw dożywiano dzieci w roku sprawozdawczym kiełbaskami i bułką, maślanką, mlekiem słodkiem i bułkę z masłem.

Początkowo postanowiono stworzyć 74 drużyny po 44 dzieci i 1 przewodniku. Ponieważ frekwencja dzieci wzrosła, Komitet był zmuszony, liczbę drużyn podwyższyć na 86 drużyn i 6 przewodników. Stan ćwiczących przedstawiał się: w miesiącu lipcu — 3.330 dzieci, w miesiącu sierpniu — 3.870 dzieci.

Ilość wydanych porcyj wynosiła 115.200. Na dożywianie dostarczono:

90.100 sztuk bułek,
2.382,75 kg kiełbasy,
17.700 litrów maślanki,
1.730 litrów mleka słodkiego,
368,60 kg masła.

Ogólne wydatki w wysokości 17.167,35 zł pokryte zostały:

z subwencji wojewódzkiej	7.000,04 zł
z subwencji miejskiej	6.167,31 zł
z subwencji Kom. do Spr. Bezrob.	4.000.00 zl
razem:	17.167.35 zł

G. Dożywianie w szkołach i ochronkach.

W czasie obecnego kryzysu gospodarczego, akcja dożywiania w szkołach i ochronkach odgrywa poważną rolę. W ciągu roku sprawozdawczego powiększono ilość mleka o 617 ltr., a ilość bułek o 1.368 sztk dziennie. Obecnie dostarcza się szkołom i ochronkom na cele dożywiania biednej dziatwy dziennie 1.226 litrów mleka i 3.297 sztuk bułek. Mleko otrzymują dzieci w stanie go-

towanym. Gotowanie mleka powierzono tercjanom, którym Urząd dostarczył odpowiednie naczynia.

W ciągu roku sprawozdawczego przydzielono szkołom i ochronkom ogółem 123.385 litrów mleka i 466.795 sztuk bułek, co starczyło na wydanie 493.540 porcji, licząc ¼ litra mleka na jedną porcję. Pozatem dostarczono szkołom przez Miejski Komitet na dożywianie 22.000 kg cukru i 630 kg kakao.

Koszta dożywiania w szkołach i ochronkach wynosiły bez uwzględnienia wartości cukru 68.162.98 zł, które zostały pokryte przez:

subwencje wojewódzkie	32.635.74 zł
subwencje miejskie	32.377.24 zł
subwencje Miejsk. K. do Spr. Bezrob.	3.150,— zł

Wobec ciężkiego położenia materjalnego wielu rodziców, uruchomił Urząd tutejszy wspólnie z Powiatowym Urzędem Szkolnym na czas ferji zimowych świetlice szkolne dla dzieci szkół powszechnych. Świetlice były czynne od godziny 9-tej do 12-tej. W czasie pobytu w świetlicy dożywiano dzieci mlekiem i bułką.

H. Ochronki.

Na terenie miasta Katowic istnieje obecnie 21 ochronek. Do ochronek uczęszczało w roku sprawozdawczym 1.232 dzieci.

I. Gabinety naświetlań.

Miasto posiadało na początku roku sprawozdawczego 2 gabinety, służące do naświetlania lampą kwarcową dzieci we wieku szkolnym. Jeden mieścił się w gmachu administracyjnym w dzielnicy III., a drugi w szkole im. ks. Piotra Skargi. Pierwszy został w ciągu roku unieruchomiony.

Wskutek znacznego wzrostu liczby dzieci, potrzebujących naświetlań lampą kwarcową, stara się Urząd o uzyskanie dużej sali, na której zamierza przeprowadzać masowe naświetlanie lampą kwarcową.

J. Ogniska dla młodzieży.

Lokal ogniska dla młodzieży męskiej w Załężu oddano do użytku Stowarzyszeniu Młodzieży Polskiej w Załężu, który już dawniej go posiadał, jak również wypożyczono inwentarz „Ogniska". Ognisko służy nadal istotnemu swojemu celowi i gromadzi u siebie młodzież bezrobotną.

Z dawniejszego miejskiego ogniska młodzieży w Dębie stworzono świetlicę dla bezrobotnych.

K. Wychowanie zapobiegawcze.

W sprawie wychowania zapobiegawczego obowiązuje w górnośląskiej części Województwa Śląskiego ustawa niemiecka z dnia

2 lipca 1900 r. Wychowanie opiekuńcze na podstawie tej ustawy jest tylko jednym z wielu ustawowych i administracyjnych sposobów do zapewnienia prawidłowego wychowania młodocianych. Wkracza ono w rodzinę wtedy, gdy rodzina nie potrafi sprostać swym naturalnym obowiązkom wychowania dziecka i w wielu wypadkach. ma w następstwie zupełne oddzielenie dziecka od rodziny. Wychowanie zapobiegawcze zastosowujemy ostrożnie i tylko wówczas, jeżeli nie odniosą skutku inne środki wychowawcze.

Wychowanie zapobiegawcze uchwala Sąd Opiekuńczy na wniosek Urzędu Młodzieży po zasiągnięciu opinji proboszcza i kierownika szkoły. Przestrzegając ściśle postanowienia ustawy, przedstawiono w roku ubiegłym Sądowi tylko 4 wnioski o wdrożenie postępowania zapobiegawczego.

W roku ubiegłym umieszczono tylko 1 chłopca w zakładzie wychowawczym w Cieszynie.

Umorzono postępowanie z powodu:

a) poprawy dziecka: u 1 chłopca i 3 dziewcząt,

b) ukończenia 18 roku życia: u 4 chłopców i 3 dziewcząt.

Zawieszono postępowanie: na przeciąg jednego roku w 1 wypadku.

Ogółem przebywa w zakładach wychowawczych 55 chłopców i 21 dziewcząt, a to:

1. w Śląskim Zakładzie Wychowawczym w Cieszynie . . .	31 chłopców	
2. w Zakładzie Wychowawczym w Częstochowie		5 dziewcząt
3. w Zakładzie Wychowawczym Ks. Markiefki w Bogucicach .	22 chłopców	15 dziewcząt
4. w opiece prywatnej . . .	2 chłopców	1 dziewcz.
razem:	55 chłopców	21 dziewcz.

w tem dzieci ślubnych 57 i 19 pochodzenia nieślubnego.

Przekazanie do wychowania zapobiegawczego jest dopuszczalne przeciw nieletnim aż do ukończenia 18 roku życia, a kończy się z osiągnięciem pełnołetności. Zniesienie wychowania zapobiegawczego może nastąpić przed ukończeniem 21-go roku życia wychowanka, jeżeli cel wychowania zapobiegawczego został osiągnięty albo też w inny sposób jest zapewniony.

L. Opieka nad kalekami.

Według § 2 ustawy z dnia 6 maja 1920 r. w sprawie publicznej opieki nad kalekami, opieka nad kalekami poniżej lat 18, którzy nie potrzebują opieki zakładowej, należy do zadań Urzędu Opieki nad młodzieżą. Ustawa nakłada na każdy powiat miejski

i wiejski obowiązek stworzenia najmniej jednej stacji opieki dla kalek albo przyłączenia się do takiej. Organizacja stacji opieki nad kalekami nie jest w ustawie bliżej określona, lecz jest pozostawiona twórczej działalności samorządu powiatów miejskich i wiejskich. Stacja opieki nad kalekami ma według § 8 następujące zadania:

a) udzielać rady kalekom bez różnicy wieku i majątku,
b) udzielać rady takim osobom poniżej 18 lat, które są narażone na niebezpieczeństwo kalectwa,
c) przedstawiać wnioski właściwym czynnikom o wdrożenie zarządzeń, jakie okażą się konieczne.

Czynności poradni podzielone zostały dla uproszczenia toku urzędowania z osobna na biurowe i fachowo-lekarskie, wskutek czego uzbytecznia się ustalenie stałych terminów dla udzielania porad przez lekarza fachowego w biurze poradni. Biuro poradni jest czynne codziennie podczas normalnych godzin urzędowania, dając w ten sposób interesantom możność korzystania z porad codziennie. Biuro poradni po otrzymaniu zgłoszenia o wypadku kalectwa, wysyła kalekę do lekarza ortopedy celem dokładnego zbadania. Lekarz wypełnia odnośny kwestjonarjusz, który jest podstawą do dalszej czynności poradni wymienionych pod c).

Funkcję lekarza fachowego poradni pełni chirurg i ortopeda, szef Szpitala Miejskiego Dr. Wilimowski.

Oprócz ożywionej propagandy, jak zapobiegać można i należy kalectwu w najmłodszym wieku (propagandę tę prowadzi się już po części w stacjach opieki nad matką i dzieckiem) przewiduje się udzielanie fachowych porad przez wskazanie wszystkich możliwych sposobów usunięcia zagrażającego dziecku kalectwa lub poprawy cierpienia już istniejącego, współpracę z nauczycielstwem i cechami rzemieślniczemi co do wykształcenia kalek w zawodzie rzemieślniczym.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 77 kalek. Z tego przekazano do badania lekarskiego 58, ambulatoryjnie leczono 17 kalek. W 2-ch wypadkach przyznano protezy.

M. Kurs dla piastunek.

Kurs odbywał się nadal przy Miejskim Żłóbku dla dzieci.

Na początku roku sprawozdawczego uczęszczały na kurs 3 kandydatki. W ciągu roku przyjęto 12 dziewcząt. Ukończyło kurs w roku ubiegłym 9. Nieukończyły kurs 2 kandydatki, przeszły zatem na rok 1933, 4 kandydatki.

N. Urząd Sierocy.

Z końcem roku sprawozdawczego znajdowało się na terenie miasta Katowic 5.296 pupilów.

Z tego było wypadków:

a) opiekuńczych	4.102
b) kuratorskich	695
c) doradczych	499

W tem dzieci pochodzenia do a)

ślubnego	1.490
nieślubnego	2.612

z tego:

półsierot	2.829
pełnosierot	1.273

Z ogólnej liczby prowadzą:

a) opiekun zawodowy i generalny	640
b) matka dziecka	498
c) prywatni	4.158

W ciągu roku sprawozdawczego ubyło 344, a przybyło 657 wypadków.

O. Opiekuństwo generalne.

Zakres działania opieki generalnej obejmuje, jak w ubiegłym roku sprawozdawczym wszystkie czynności uregulowane statutem opiekuństwa generalnego. Opiekuństwo generalne, jak i zawodowe, jest nadal scentralizowane u jednego opiekuna.

W roku sprawozdawczym było wypadków opieki generalnej ogółem 163:

w tem chłopców	97
dziewcząt	66

Skarg alimentacyjnych wytoczono 21. Z tego:

ukończono	9
oddalono	4
w toku	8

W 35 wypadkach wytoczenie skargi było niemożliwe z powodu nieznajomości, śmierci, zaginięcia itp. ojców nieślubnych.

W 4 wypadkach dokonano adopcji pupilów. Koszty sądowe przysposobienia tychże dzieci pokryto z funduszów miejskich, umożliwiając rodzinom średnio sytuowanym dokonania adopcji, za co z drugiej strony dziecko przestaje być ciężarem opieki publicznej.

Tytułem alimentów ściągnięto od ojców nieślubnych w 13 wypadkach ogółem 512,89 zł.

W 138 wypadkach ściągnięcie alimentów było niemożliwe z powodu śmierci, bezrobocia, nieznanego pobytu ojców nieślubnych, oraz przegrania sporu alimentacyjnego.

P. Opiekuństwo zawodowe.

Czynność opieki zawodowej jest ta sama co opieki generalnej z tą tylko różnicą, że opieka zawodowa kończy się zasadniczo z ukończeniem sporu alimentacyjnego jak i innych potrzebnych dochodzeń, zaś opieka generalna po odpadnięciu powodu zaistnienia tejże, t. zn. gdy pupil przestanie być ciężarem opieki publicznej.

Z roku 1931 na 1932 przechodzi	758 pupilów
W ciągu roku sprawozdawczego przybyło	173 „
Razem:	931 pupilów

W ciągu roku sprawozdawczego ubyło 446 dzieci i to z powodu:

śmierci	14 dzieci
legitymacji	32 „
wyprowadzenia się dziecka	31 „
pełnoletności dziecka	7 „
adopcji dziecka	6 „
innych przyczyn	2 „
przemianowania opiekuna	354 „
Razem:	446 dzieci

Z końcem roku sprawozdawczego znajdowało się pod opieką:

zawodową	477 pupilów
generalną	163 „
Razem:	640 pupilów

Skarg alimentacyjnych wytoczono w 118 wypadkach. Z tego:

u władz sądowych w Katowicach	74
u władz sądowych pozamiejsc.	44

Rozpraw sądowych odbyło się 383, w tem:

miejscowych	207
pozamiejscowych	144

Sprawy alimentacyjne:

Ojcowie nieślubnie płacili na utrzymanie dzieci:

dobrowolnie i przymusowo opiekunowi	w 55 wypadkach
dobrowolnie matce dziecka	w 41 „
jednorazowe odprawy	w 2 „
Razem:	w 98 wypadkach

Na utrzymanie dzieci nie płacono z powodu:

bezrobocia ojca nieślubnego	w 78	wypadkach
śmierci ojca nieślubnego	„ 17	„
nieznajomości ojca nieślubnego	„ 11	„
przegrania sporu alimentacyjnego	„ 9	„
ukończenia przez pupila 16 roku	„ 15	„
nieukończenia sporu alimentacyjnego . . .	„ 189	„
razem:	w 351	wypadkach

Świadczenia pupilów.

Rentę sierocą z Ubezp. socj.	pobierało	18	dzieci
zaopatrzenie wojskowe	„	7	„
świadczenia innych instytucyj	„	3	„
	razem:	28	dzieci.

Alimentów wypłacono na ręce opiekuna prócz rent socjalnych, które wypłacono matkom nieślubnym względnie rodzicom pielęgnacyjnym ogółem 24.032,01 złotych i 2.240,48 mkn.

W roku sprawozdawczym odbyło się 1 posiedzenie wszystkich radców sierot w Sądzie Opiekuńczym w Katowicach.

Opiekun zawodowy i geenralny zastępował i prowadził dochodzenia alimentacyjne obcych władz opiekuńczych w 16-tu wypadkach.

Pozatem udzielano stronom obcym i opiekunom prywatnym zainteresowanym sprawami alimentacyjnemi, wszelkich informacyj oraz porad w postępowaniu alimentacyjnem.

II. Działalność Urzędu Opieki nad inwalidami z powstań, wojny i pozostałymi po poległych.

Działalność Urzędu oparta była w roku sprawozdawczym na tych samych zasadach, jak w latach ubiegłych i dzieli się na 2 części, a mianowicie na samodzielny i poruczony zakres działania.

A. Samodzielny zakres działania.

Z funduszów państwowych udzielono zapomóg

w gotówce	2.025,00 zł
z funduszów miejskich w gotówce	2.043,00 „
w naturaljach (węgiel, mąka, ziemniaki) . . .	13.294,80 „
razem:	17.362,80 zł

Z zapomóg korzystało ogółem 784 inwalidów i 2.578 pozostałych. W szpitalach leczono na koszt miasta 15 osób. Koszty wynosiły 1.148,56 zł. W sierocińcu im. ks. Markiefki umieszczono

1 sierotę wojenną. Koszta wydatkowane na ten cel wynosiły 136,50 zł.

Z ambulatoryjnej opieki lekarskiej korzystało 41 osób. Koszta opieki lekarskiej łącznie z kosztami na lekarstwa i opatrunki wynosiły 408,06 zł.

Ogólne koszta opieki nad inwalidami i pozostałymi wynosiły zatem 19.055,72 zł, z czego miasto poniosło 17.030,72 zł.

B. Zakres poruczonej działalności.

W okresie sprawozdawczym uzyskało za pośrednictwem Urzędu 21 osób z pośród ofiar wojenno-powstańczych pożyczki zwrotne z funduszów państwowych na ogólną sumę 42.501,00 zł, a inwalidzi wojenni częściową i zupełną kapitalizację swej renty na łączną kwotę 10.542,60 zł.

Przy tej sposobności wypada nadmienić, że Śląski Urząd Wojewódzki uwzględnił wszystkie przedłożone mu przez Urząd w roku sprawozdawczym w tej materji wnioski.

Zapośredniczenie ciężkouszkodzonych do pracy było niemożliwe z powodu zastoju w przemyśle, jak wogóle wskutek unieruchomienia większych warsztatów pracy. Z zarejestrowanych 55 ciężkouszkodzonych, wyprowadziło się 9, a 1 zmarł, wobec czego pozostanie do zapośredniczenia w przyszłym roku sprawozdawczym 45 ciężkouszkodzonych.

Ruch wśród ofiar wojenno-powstańczych przedstawiał się w roku sprawozdawczym jak następuje:

1. wyprowadziło się do innych miejscowości:
   9 inwal. woj., 6 wdów z sier. i 4 matki woj.
2. zagranicę (do Niemiec) wyprowadziło się:
   3 inwal. woj., 4 wdowy i 3 matki,
3. zgłoszonych Urzędowi zgonów było z pośród:
   inwal. woj. 6, wdów 8 i matek 7.

III. Opieka ogólna.

1. Kuchnie ludowe.

Na początku roku sprawozdawczego znajdowały się na terenie miasta Katowic następujące kuchnie ludowe:

1. kuchnia ludowa w domu związkowym przy kościele św. Piotra i Pawła
2. kuchnia dla ubogich przy zakładzie im. Ks. Markiefki
3. „ „ „ „ klasztorze OO. Bonifratów
4. „ „ „ „ zakł. św. Elżbiety
5. „ „ „ „ św. Jadwigi w Załężu
6. „ „ „ „ gminie ewangelickiej
7. „ „ „ „ „ izraelickiej

8. kuchnia ludowa w Załężu przy ul. Wojciechowskiego 63
9. „ „ Wydz. Parafj. „Caritas“ w Dębie
10. kuchnia dla bezrobotnych przy hucie Baildon
11. kuchnia dla bezrob. pracowników umysłowych w dzieln. I.

Z powodu unieruchomienia kopalni Kleofas okazała się konieczność stworzenia dalszej kuchni ludowej w Załężu. Uruchomiono nową kuchnię dla bezrobotnych kop. Kleofas w dawniejszej sypialni wspomnianej kopalni. Kuchnia ta wydaje dziennie przeszło 1.800 obiadów. Również uruchomiono w roku sprawozdawczym kuchnię ludową dla b. pracowników huty Ferrum. Jednocześnie otworzył Lokalny Komitet Niesienia Pomocy Bezrobotnym w Bogucicach kuchnię, przeznaczoną na dożywianie biednej dziatwy szkolnej. Wyposażenie nowootwartej kuchni nastąpiło na rachunek Miejskiego Komitetu do Spraw Bezrobocia.

Kuchnie wymienione pod ad 1 i 8), oraz nowoutworzona kuchnia w sypialni kop. Kleofas, stoją pod zarządem tutejszego Urzędu i są zupełnie przez miasto i Miejski Komitet do spraw bezrobocia utrzymywane. Pozostałe kuchnie są instytucjami prywatnemi i są wspierane przez Miejski Komitet do Spraw Bezrobocia naturaljami.

Frekwencja w kuchniach ludowych w porównaniu do roku ubiegłego podniosła się o bliska 500 %, bowiem w roku sprawozdawczym wydano 2.197.775 obiadów, a w r. 1931 tylko 373.978 porcyj.

Na utrzymanie kuchni ludowych wyasygnowano 158.070,63 złotych.

2. Pomoc dla biednych dzieci przystępujących do I. Komunji św.

Jak w ubiegłych latach, tak i w tym roku wyposażono dzieci rodzin biednych i bezrobotnych, przystępujących do I. Komunji św., w niezbędną odzież i obuwie. Zaopatrzenia dzieci dokonano za pośrednictwem szkół.

Na ten cel zakupiono:

ubrań	304
sukień	274
bucików	598

Ogółem obdarzono 840 dzieci, w tem:

422 dziewcząt
418 chłopców.

Ogólne koszta wyprawy dla komunikatów wynosiły 14.679,50 zł.

Z akcji korzystały dzieci bezrobotnych i robotników krótkopracujących z liczną rodziną.

3. Zapomogi gwiazdkowe dla rencistów socjalnych.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia wypłacono rencistom socjalnym jednorazowe zapomogi gwiazdkowe.

Ogólne wydatki akcji gwiazdkowej dla bezrobotnych, rencistów socjalnych, miejscowo ubogich i ofiar wojenno-powstańczych wynosiły 80.000,— zł, którą to kwotę uchwaliły Korporacje miejskie.

Opieka nad ubogimi.

A. Opieka otwarta — wsparcia bieżące.

1. **Miejscowo ubodzy.**

Urząd Opieki nad Ubogimi jako organ miejscowego związku wspierania ubogich wypłaca na mocy obowiązujących ustaw osobom ubogim, znajdującym się wyjątkowo w krytycznem położeniu materjalnem, miesięcznie wsparcia bieżące, o ile szczegółowe dochodzenia wykazały, że ciężkie warunki danej osoby wzgl. rodziny, trwać będą czas dłuższy. Wsparcia te wynosiły zależnie od ilości osób dotkniętych niedostatkiem rodzin lub od okoliczności, będących bezpośrednią przyczyną nędzy petenta wzgl. jego rodziny — 10,— zł do 40,— zł miesięcznie.

Wypłata wsparć bieżących w roku sprawozdawczym przedstawiała się następująco:

Liczba osób pobierających wsparcie wynosiła dnia 1 kwietnia 1932 r.:

w dzielnicy	I.	II.	III.	IV.
	osób	osób	osób	osób
	162	123	154	31
W ciągu roku przybyło	29	10	17	4
W ciągu roku wstrzymano wsparcia wskutek śmierci, wzgl. poprawy stosunków materjalnych dla	39	24	40	4
W dniu 31 marca 1933 r. pobierało wsparcie	152	109	131	31

razem 423 miejscowo ubog.

Koszta wypłacone wynoszą 82.624,— zł

2. **Krajowo ubodzy.**

Osoby, które nigdzie nie nabyły siedziby pod względem wsparcia, należą do kategorji krajowo ubogich. O ile osoby te znalazły się na terenie miasta Katowic bez dostatecznych środków utrzymania, Urząd Opieki nad Ubogimi musiał się niemi zaopiekować, udzielając im bieżące wsparcie, które później zwraca Krajowy Związek dla ubogich, czyli Urząd Wojewódzki.

Liczba osób korzystających ze wsparć w charakterze krajowo-ubogich wynosiła dnia 1 kwietnia 1932 r. 29 osób

W ciągu roku przybyło 8 „

W ciągu roku wstrzymano wsparcia wskutek śmierci wzgl. poprawy stosunków materj. dla 7 osób

W dniu 31. 3. 1933 r. pobierało wsparcie 31 „

Wypłacone kwoty wynosiły 7.857,50 zł.

3. Opieka nad dziećmi w pielęgnacji rodzinnej.

Urząd tutejszy opiekuje się dziećmi zaniedbanemi wzgl. opuszczonemi, które powierzył starannej opiece rodzin wzorowych. Rodzinom tym płaci Urząd mies. t. zw. wsparcie pielęgnacyjne, przeznaczone na utrzymanie oddanych im w opiekę dzieci.

Dnia 1 kwietnia 1932 r. znajdowało się w pielęgnacji rodzinnej 55 dzieci,

W ciągu roku przybyło 17 „

W ciągu roku ubyło 12 „

Zatem w dniu 31. III. 1933 r. pozostawało w opiece rodzinnej 60 „

Wypłacone kwoty wynoszą 17.076,— zł.

Zestawienie wypłaconych wsparć w roku sprawozdawczym:

Dla miejscowo ubogich	dzielnicy I.	28.318,— zł
„ „ „	„ II.	22,295,— „
„ „ „	„ III.	26.376,— „
„ „ „	„ IV.	5.635,— „
„ krajowo ubogich całego miasta		7.857,50 „
„ dzieci będących w pielęgnacji rodzinnej		17.076,— „
„ osób zamieszkujących w innych gminach, posiadających domicyl wsparcia w Katowicach		3.175,— „
	Razem:	110.732,50 zł

4. Zapomogi jednarozawe z funduszu dla najbiedniejszej ludności.

Osobom, znajdującym się przejściowo w krytycznem położeniu materjalnem, wypłaca się po zbadaniu stosunków materjalnych i rodzinnych zapomogi jednorazowe.

Osobom zdatnym do zarobkowania wypłaca się zapomogi te za odpracowaniem, zatrudniając je w ogrodnictwie miejskiem, o ile chodzi o pracowników fizycznych zaś pracowników umysłowych, zatrudnia się pracami biurowemi.

O ile dany petent udzielonej mu zapomogi nie odpracował, nie może liczyć na dalszą pomoc ze strony Urzędu.

Jednorazowe wsparcia otrzymało w roku sprawozdawczym 5.740 osób.

Ogółem wypłacono 67.355,40 zł.

Do odpracowania zapomóg zgłosiło się 910 osób.

Ogólna liczba dniówek wynosiła 2.404.

557 osób nie zgłosiło się do odpracowania udzielonych im zapomóg.

B. Opieka zakładowa.

1. Przytułki dla starców.

Magistrat posiada dwa własne przytułki dla starców, mianowicie:

a) w dzielnicy I. przy ul. Raciborskiej 29, gdzie umieszcza się mężczyzn i kobiety,

b) w dzielnicy II. przy ul. Ludwika, gdzie umieszcza się tylko mężczyzn.

Do przytułków tych przyjmuje się osoby w podeszłym wieku lub chorowite, wzgl. ułomne, nie mające własnego mieszkania, ani zobowiązanych i zdolnych do utrzymania krewnych.

Stan osobowy w przytułkach dla starców przedstawiał się w roku sprawozdawczym jak następuje:

	Dz. I.		Dz. II.
	mężczyzn	kobiet	mężczyzn
Dnia 1. IV. 1932 r. było obecnych	12	52	24
W ciągu roku przyjęto	9	10	4
„ „ „ zwolniono wzgl. zmarło	4	9	5
Stan w dniu 13. III. 1932 r.	17	53	23

Zestawienie kosztów:

Dla przytułku w dzielnicy I. wyasygnowano tyt. kosztów wyżywienia	30.500,— zł
Dla przytułku w dzielnicy II. wyasygnowano tyt. kosztów wyżywienia	10.291,80 „
Na zakup środków leczniczych dla obu zakładów wyasygnowano	695,— „
Razem:	41.486,80 zł

2. Schronisko dla bezdomnych.

Do schroniska dla bezdomnych przyjmuje się w myśl regulaminu tego zakładu, na czas ograniczony osoby powyżej lat 16, zdolne do zarobkowania, które wskutek braku pracy chwilowo pozbawione zostały mieszkania. Bezdomni korzystają z bezpłatnego noclegu, w zamian zaco zobowiązani są do spełniania zajęć domowych, trwających 2 godziny. Bezdomni otrzymują na śniadanie herbatę, a na podwieczorek kawę. Wyjątkowo bardzo biednym wydaje się w porze zimowej mniejsze porcje chleba.

W roku sprawozdawczym przebywało w schronisku

ogółem	3.949 osób
z tego pochodzących z Katowic	868
osób z poza Katowic	3.081
z tego mężczyzn	3.390
kobiet	559

Porcyj wydano w ciągu roku 51.033.

Wyasygnowano na wyżywienie bezdomnych i utrzymanie azylu — opał, światło i uzupełnienie inwentarza 19.900,— zł.

Personel zatrudniony w azylu składa się z trzech osób a to: a) z kierownika, b) siły pomocniczej żeńskiej i c) z siły pomocniczej męskiej, zajętej przy dezynfekcji.

Tytułem odszkodowania dla personelu wyasygnowano 5.802,38 zł.

3. Leczenie ubogich w szpitalach.

Liczba chorych w dniu 1. 4. 32 r. wynosiła w Szpitalu:

	dz. I.	III. i OO.	Bonif.
	32	21	1
W ciągu roku przybyło	70	28	7
„ „ „ ubyło	65	29	3
Stan z dniem 31. 3. 1933 r.	37	20	4

Zestawienie kosztów szpitalnych.

a) Szpital miejski dz. I.	55.179,23 zł
b) „ „ „ III. (Dąb)	14.619,61 „
c) „ OO. Bonifratrów	1.438,50 „
Razem:	71.237,34 zł

Wskutek zniesienia Urzędu zdrowia przy Oddziale VIII. Urząd Opieki nad Ubogimi objął leczenie gruźlików i weneryków.

Ponadto leczono w roku sprawozdawczym:

a) w szpitalu św. Elżbiety 1 osobę —	wyasygnowano	48.— zł
b) „ „ dla dzieci 39 dzieci —	„	5.800,— „
c) w innych szpitalach 8 osób —	„	1.644,20 „
	Razem:	7.492,20 zł

4. Leczenie ambulatoryjne przez lekarzy komunalnych.

Leczono 50 osób — wyasygnowano 1.100,— zł

Na zleecnie tutejszego Urzędu przeprowadzono ze strony 5-ciu lekarzy komunalnych badania lekarskie osób ubogich z udzieleniem porad lekarskich w 3272 wypadkach.

Za czynności te wypłacono dla lekarzy komunalnych w myśl zawartej z nimi umowy 8.824,50 zł

4. a) Leczenie ambulatoryjne przez lekarzy specjalistów.

a) leczenie zębów 7 osób	— wyasygnowano	53,50 zł
b) „ uszu i gardła 43 osób	— „	2.028,14 „
c) „ oczu 97 osób	— „	2.233,39 „
d) „ nerwów 3 osoby	— „	47,94 „
e) „ chorób wenerycznych i skórnych — 98 osób	— wyasygnowano	2.000,00 „
	Punkt 4 i 4 a razem:	16.287,47 zł

5. **Artykuły ortepedyczne.**

Artykułów ortepedyczn. zakupiono dla 8 osób za	671,75 zł
Zamówień na okulary wydano dla 4 osób — wyasgnowano	262,95 zł
Razem:	934,70 zł

6. **Pogrzeby.**

Pogrzebów udzielono 159.

Zakładom pogrzebowym wypłacono	6.052,75 zł
Dla Urzędów parafjalnych wypłacono	4.308,— „
Za oczyszczenie zwłok w 49 wypadkach wyasygnowano	102,90 „
Razem:	10.463,65 zł

Oględzin zwłok w szpitalu miejskim dokonano w 36 wypadkach.

7. **Zakłady dla umysłowo chorych.**

Umysłowo chorych miasta Katowic umieszcza się w Wojewódzkich zakładach psychjatrycznych w Rybniku i w Lublińcu.

	Zakład Rybnik chorych	matołków	**Zakł. Lubliniec** chorych
Stan liczebny chorych z dnia 1. 4. 1932 r.	73	8	73
Przyjęto w ciągu roku	8	4	5
Zwolniono lub zmarło	11	12	6
Stan w dniu 31. III. 1933 r.	70	10	72

Zestawienie kosztów:

a) utrzymanie chorych w Rybniku	44.566,53 zł
b) „ matołków „	5.788,75 „
c) „ chorych w Lublińcu	47.255,72 „
Razem:	97.611,00 zł

Kwota powyższa stanowi połowę kosztów ogólnych, zaś drugą połowę ponosi Urząd Wojewódzki jako Krajowy Związek dla Ubogich.

8. **Opieka nad głuchoniemymi i ociemniałymi.**

W myśl ustawy z dnia 7. VIII. 1911 ciąży na miejscowym związku wspierania ubogich obowiązek przekazywania dzieci głuchoniemych i ociemniałych w wieku szkolnym do odpowiednich zakładów, celem zadośćuczynienia obowiązkowi szkolnemu.

Urząd Opieki nad Ubogimi przekazał w roku sprawozdawczym:

a) do zakładu dla ociemniałych w Bydgoszczy

	11 dzieci	—	1.385,60 zł
b) „ „ „ głuchoniemych w Kościanie	4 „	—	650,— „
c) „ „ „ głuchoniemych w Rybniku	7 „	—	2.726,20 „

Na utrzymanie tych dzieci wyasygnowano razem: 4.761,80 zł

9. Opieka nad kalekami.

Ustawa z dnia 6 maja 1920 r. nakłada na miejscowe związki wspierania ubogich obowiązek opiekowania się kalekami. Oprócz leczenia kalek w szpitalach miejskich przekazano w roku sprawozdawczym na zarządzenie Śl. Urzędu Wojewódzkiego:

a) do zakładu ortopedycznego w Poznaniu
2 kaleki — wyasygnowano 1.104,— zł

b) do zakładu św. Antoniego w Brzezinach Śl.
1 kalekę — wyasygnowano 873,75 „

Razem: 1.977,75 zł

10. **Opieka nad starcami.**

Ponieważ miejskie przytułki dla starców są przepełnione, Urząd tutejszy zmuszony był przekazać dalszych starców:

a) do Zakładu Maksymiljaneum w Michałkowicach
2 osoby — wyasygnowano 274,50 zł

b) do Zakładu św. Józefa w Siemianowicach
8 osób — wyasygnowano 4.038,— „

c) do Zakładu „Tabea" w Katowicach 1 osobę
— wyasygnowano 336,— „

Razem: 4.648,50 zł

11. **Zakładowa Opieka na sierotami i dziećmi opuszczonemi.**

Ponieważ Magistrat nie posiada własnego sierocińca, umieszcza sieroty i dzieci zaniedbane w sierocińcach innych instytucyj, a mianowicie:

a) w Sierocińcu im. Dr. Mielęckiego:

Liczebny stan sierót z dniem 1. 4. 32 r.	9	
Przyjęto	5	
Zwolniono	4	
Stan z dniem 31. III. 1933 r.	10	
Wyasygnowano na utrzymanie		4.904,50 zł

b) W Sierocińcu w Tychach

Liczebny stan sierót z dniem 1. 4. 32 r.	5	
Przyjęto	1	
Zwolniono	5	
Stan w dniu 31. III. 1933 r.	1	
Wyasygnowano		1.066,50 zł

c) w Sierocińcu św. Jadwigi w Załężu

Liczebny stan sierót z dniem 1. 4. 32 r.	14	
Zwolniono	4	
Stan w dniu 31. III. 1933 r.	10	
Wyasygnowano		5.756,25 zł

d) w Sierocińcu Ks. L. Markiefki

Liczebny stan sierót w dniu 1. 4. 32 r.	12	
Przyjęto	9	
Zwolniono	6	
Stan w dniu 31. III. 1933 r.	15	
Wyasygnowano na utrzymanie		7.776,— zł
	Razem:	19.503,25 zł

12. **Wsparcia dla przejezdnych.**

W czasie od 1. IV. 1932 r. do 31. III. 1933 r. zwróciło się do tutejszego Urzędu 491 osób przejezdnych z wnioskami o wsparcie na dalszą podróż, którym wypłacono ogółem 881,80 zł

13. **Wsparcia dla ubogich w naturaljach.**

I. Z odzieży wydano:

a) trzewików	187	par
b) pończoch	336	„
c) ubrań	274	sztuk
d) spodni	5	„
e) koszul	330	„
f) kalesonów	165	„
g) płaszczy	9	„
h) kurtek	27	„

II. Medykamenta.

Wydano dla 2.890 osób — wyasygnowano 14.971,77 zł

Z powodu przyłączenia Urzędu Zdrowia do Urzędu Opieki nad Ubogimi wzrosła kwota na zakup medykamentów.

W ubiegłym roku na ten cel wyasygnowano 12.445,40 zł

III. Mleko.

Na zlecenie tutejszego Urzędu wydano w kuchni mleka 28.835 butelek mleka — wyasygnowano 16.706,80 zł

W mleczarniach prywatnych zakupiono 2.114 litrów mleka — wyasygnowano 644,85 „

Razem: 17.351,65 zł

IV. Ziemniaki.

Ogółem wydano 4.751 centnarów.

V. Węgiel.

Wydano 33,5 ton po 10 ctr. na osobę.
Cyframi pod IV i V nie są objęte ziemniaki i węgiel, wydane bezrobotnym przez Miejski Komitet dla Spraw Bezrobocia.

VI. Wsparcia gwiazdkowe.

Tytułem wsparcia gwiazdkowego wypłacono:

Dla biednych dzielnicy	I.	1.141.— zł
„ „ „	II.	798,— „
„ „ „	III.	1.043,— „
„ „ „	IV.	266,— „
„ „ dzieci		413,— „
	czyli razem:	3.661,— zł

Tem zestawieniem nie są objęte wsparcia wypłacone przez Miejski Komitet dla Spraw Bezrobocia.

14. Akcja zwalczania żebraniny.

Dnia 29. IX. 1932 r. odbyła się na sali posiedzeń Rady Miejskiej z inicjatywy Urzędu Opieki nad Ubogimi, konferencja przy udziale przedstawicieli władz bezpieczeństwa, sądownictwa, związków charytatywnych, kupiectwa i prasy. Na konferencji uzgodniono plan pracy w przedmiocie zwalczania żebractwa. Mimo wytężonej pracy Urzędu Opieki nad Ubogimi i władz bezpieczeństwa w zwalczaniu plagi żebractwa, plaga ta — wskutek zastoju gospodarczego i związanego z nim bezrobocia, — w ciągu roku sprawozdawczego przybrała na rozmiarach. Jakkolwiek Urząd Opieki nad Ubogimi dostateczną otacza opieką żebraków pochodzących z Katowic, to jednak liczba żebraków przybywających do Katowic z innych miejscowości i dzielnic wzrasta ustawicznie. Żebraków z poza Katowic odstawia policja do gmin przynależności. Żebraków z Katowic zdolnych do pracy zatrudnia się w domu pracy dobrowolnej, zaś żebraków niezdolnych do pracy wspiera się przez biuro opieki nad żebrakami, gdzie otrzymują bony żywnościowe, bony na chleb i obiady oraz na towary mięsne i smalec. Oprócz tego otrzymują mydło i ubranie.

W ciągu roku wydano:

9.978	bonów na chleb,	wartość 1 bonu	0,19 zł
8.526	„ „ obiady,	„ 1 „	0,10 „
5.851	„ „ mięso,	„ 1 „	0,30 „
640	kawałków mydła,	wart. 1 kawałka	0,35 „

15. **Dom Pracy Dobrowolnej.**

W roku sprawozdawczym zatrudniano: mężczyzn 20
kobiet 6

Różnych przedmiotów wykonano 3.243 sztuki.
Na godzinę zarabiali: mężczyźni 0,40 groszy
kobiety 0,20 „

Osoby zajęte w domu pracy dobrowolnej zatrudnia się przy rąbaniu drzewa oraz wyrabianiu ubrań, przedmiotów stolarskich, pantofli, pończoch i mioteł.

W roku sprawozdawczym wyprodukowano 4.844 wiązek drzewa opałowego, pozatem większą część odzieży męskiej i żeńskiej.

Koszty prowadzenia domu pracy dobrowolnej oraz akcji zwalczania żebraniny zostały pokryte:

a) z funduszów miasta	5.048,08 zł
b) z dobrowolnych składek kupiectwa miejscowego, które na ten cel dobrowolnie się opodatkowało	47.756,38 „
Koszty te wynosiły zatem ogółem	52.804,46 zł

16. **Dom Pracy Przymusowej.**

W myśl ustawy z dnia 23 lipca 1912 r. umieszczono po uzyskaniu odnośnej uchwały Wydziału Miejskiego w Domu Pracy Przymusowej w Lublińcu 1 osobę, która zaniedbywała obowiązek utrzymywania dzieci swych, uchylając się od pracy.

Na utrzymanie tej osoby wyasygnowano dla wspomnianego zakładu 602,73 zł.

17. **Skargi.**

W czasie od 1. IV. 1932 r. do 31. III. 1933 r. wniesiono:

a) do Najwyższego Sądu Administracyjnego 2 sprawy,
b) do Sądu Administracyjnego 7 spraw,
c) do Wydziału Miejskiego 3 sprawy.

Urząd Pośrednictwa Pracy.

I. Rejestracja, zapośredniczenie i ewidencja.

Okres sprawozdawczy rozpoczęto przy stanie zarejestrowanych bezrobotnych łącznie z pracownikami umysłowymi, zakończono zaś przy stanie	9.913 13.441
zatem przybyło bezrobotnych efektywnie	3.528

Faktycznych zgłoszeń jednakże w ciągu roku było	13.703
Ubyło zaś wskutek zapośredniczenia i skreślenia z ewidencji	10.175
pozostaje przyrost	3.528
Do pracy na terenie tutejszego miasta zatwierdzono z innych Urzędów Pośrednictwa Pracy	osób 1.428

II. Instytucja Zastępcza Funduszu Bezrobocia.

W ciągu roku sprawozdawczego wypisano i wydano talonów	65.973
na podstawie których wypłacono	1.091.240,16 zł
płaconych przez Fundusz Bezrobocia. Ogółem w ciągu roku korzystało z tych zasiłków około	5.075 osób

każda przeciętnie przez 13 tygodni.

III. Dział pracowników umysłowych.

1. IV. 32 r. zarejestrowanych było prac. umysł.	1.510 osób
do 31. III. 33 r. cyfra wzrosła do	2.845 „
Z tej liczby czerpało zasiłki z Zakładu Ubezp. Pracowników Umysłowych przeciętnie około	700 „

w miesiącu.

IV. Opieka Społeczna.

a) **opieka lekarska:**

W okresie sprawozdawczym wystawiono 20.837 przekazów do lekarzy na rachunek Biura Opieki Lekarskiej dla Bezrobotnych Woj. Śl. przy Spółce Brackiej w Tarnowskich Górach.

b) **pogrzeby dla bezrobotnych i ich rodzin:**

Udzielono bezpłatnych pogrzebów na koszt miasta w 183 wypadkach na ogólną kwotę	6.088,40 zł

c) **mleko dla dzieci bezrobotnych:**

Wydano w 6.384 wypadkach 157.495,25 litrów na ogólną kwotę	50.696,02 zł

V. Opieka Komitetowa.

Z dniem 1. III. 1932 r. zapoczątkowano t. zw. akcję komitetową. Akcja ta objęła największe rodziny bezrobotnych w liczbie około 800. Stan ten trwał do 30. 6. 32 r., poczem na skutek zniesienia akcji państwowej pomocy doraźnej utworzono jedną wspólną akcję pod nazwą „Akcja Opieki Społecznej", która miała być

zasilana funduszami wojewódzkiemi względnie państwowemi oraz komitetowemi. Akcja ta wykazała w dniu 1. 7. 32 r. 3.842 bezrobotnych i wzrosła w grudniu 1932 r. do najwyższej cyfry 5.536 bezrobotnych. Na skutek przeprowadzenia generalnej kontroli zapomocą organów Policji Województwa Śląskiego Akcja Opieki Społecznej doznała pewnego odprężenia tak, że z końcem roku sprawozdawczego wykazywała mimo stałych nowych zgłoszeń 5.201 osób.

Ogółem wypłacono w czasie od 1. 4. 32 do 31. 3. 33 r. z tej akcji 648.862,50 zł z czego Komitet pokrył około 50 %.

Prócz tego udzielił Komitet zapomogi w naturaljach, a mianowicie:

439.174,5 kg mąki	wartości	133.187,78	zł
473.940 kostek kawy	„	21.556,56	„
6.164 kart obiadowych na 187.570 obiadów	„	22.508,40	„
	Razem:	117.252,74	zł

oraz węgiel i ziemniaki dla bezrobotnych żonatych wzgl. żywicieli rodzin wartość i ilość podane są w sprawozdaniu Urzędu Opieki Społecznej.

VI. Różne.

Akcja państwowej pomocy doraźnej istniała do 30. 6. 32 r., z której wypłacono w czasie od 1. 4. 32 do 30. 6. 32 r.

	79.694,20	zł
Akcja wojewódzka istniała do 31. 7. 32 r., z której wypłacono w tych 4 miesiącach	11.502,50	„
Jednorazowych zapomóg z funduszu dla najbiedniejszej ludności wypłacono od 1. 4. 32 do 31. 3. 33 r. ogółem	64.068,90	„
Zapomogę gwiazdkową udzielono 5.401 bezrobotnym na ogólną kwotę	34.338,00	„
razem:	189.063,60	zł

VII. Zestawienie ogólne.

A. K. U. P. P.

a) pogrzeby	6.088,40	zł
b) mleko	50.696,02	„
c) zapomogi gotówkowe Komitetu	648.862,50	„
d) „ w nautraljach „	177.252,74	„

e) p. p. d.	79.694,20	zł
f) akcja wojewódzka	11.502,50	„
g) fundusz dla najbiedniejszej ludności	64.067,90	„
h) zapomogi gwiazdkowe	34.338,00	„
	1.072.503,26	zł
B. **Fundusz Bezrobocia** — zapomogi	1.091.240,16	„
Ogółem:	2.163.743,42	zł

W końcu wspomnieć należy, iż wystawiono przeszło 15.000 różnych zaświadczeń, udzielono 690 zniżek kolejowych, załatwiono około 10.000 wniosków o nadzwyczajne zapomogi oraz przeprowadzono badanie stosunków domowych bezrobotnych w przeszło 18.000 wypadkach.

Sprawy mieszkaniowe.

Referat spraw mieszkaniowych wykonywał swą działalność na podstawie ustawy o ochronie lokatorów z dnia 16 grudnia 1926 r. jak w poprzednich latach.

Według poszczególnych list przydziałowych wystawiono:

a) zatwierdzeń lokatorów na propozycję właścicieli domów po myśli art. 26 ustawy o ochronie lokatorów . . .	782
z tego zajęto mieszkań	735
nie zajęto	47
b) przydziałów na mieszkania urzędnicze po myśli art. 27 wymienionej ustawy	153
z tego zajęto	105
nie zajęto	48
c) przydziałów na mieszkania, zarekwirowane na podstawie art. 26 ustawy w związku z § 7 ustępem 8 rozp. wykon. Wojewody Śląskiego do tej ustawy (po dwukrotnem odrzuceniu propozycji właśc. domu wzgl. w wypadkach niezgłoszenia opróżnionego mieszkania w przepisanym 14-dniowym czasokresie	47
z tego zajęto	23
nie zajęto	24
d) zaświadczeń na podstawie art. 29 ustawy wymienionej w celu przeprowadzenia eksmisji na podstawie wyroków sądowych	49
z tego przeprowadzono eksmisyj	28
nie przeprowadzono	21

Szpitale.

A. Główny Szpital Miejski.

Stan chorych wynosił 1. I. 32 r.:

	mężcz.	kobiet	chłopc.	dziewcz.	razem
	54	99	11	8	172
Przybyło w ciągu roku	834	1836	288	257	3215
razem leczono	888	1935	299	265	3387
wypisano	762	1762	270	225	3019
	126	173	29	40	368
zmarło	58	68	13	24	163
pozostało w stanie 1. I. 33 r.	68	105	16	16	205

Z chorych przyjętych w r. 1932 było miejscowych 2807
pozamiejscowych 408

razem 3215

Według wyznania było:	
katolików	3107
ewangelików	47
wyznania mojż.	57
prawosławnego	2
starokatolickiego	1
greckokatolickiego	1
razem	3215

Leczono na koszt:

Ogólno-Miejsc. Kasy Chorych na m. Katowice . . .	1020
Policji Miejskiej	380
Urz. Opieki nad Ubogimi	643
Dyr. Okr. Kolei Państw. — Wydział Sanitarny — . .	313
różnych kas chorych	127
Biura Opieki Lek. dla Bezrob. Tarn. Góry . . .	182
innych zobowiązanych	43
Państw. Pomocy Lek. dla Prac. Państw.	391
prywatny	98
innych różnych gmin i t. p.	18
razem:	3215

Ze zwolnionych w ciągu roku przypada:

na wyleczonych	2552
podleczonych	414
niewyleczonych	53
razem	3019

Liczba etatowych łóżek wynosiła w roku sprawozdawczym 300 i 6 cel dla umysłowo-chorych.

Dni pielęgnacyjnych było 70.476, co wynosi przeciętnie dziennie 193 chorych i przypada wobec tego na jednego chorego przeciętnie 21 dni leczenia.

Taksa leczenia obowiązująca w roku sprawozdawczym:

	kl. III		kl. II		kl. I	
	miejsc.	zamiejsc.	miejsc.	zamiejsc.	miejsc.	zamiejsc.
dla prywatnych	7,—	9,—	14,—	18,—	21,—	25,—
dla O. M. K. Ch. na m. Katowice	6,50	—	—	—	—	—
D. O. K. P. Państw. Pomoc Lek.	6,50	8,50	12,—	16,—	—	—
B. O. L. B. Tarn. Góry	6,50	—	—	—	—	—
Urząd Opieki nad Ubogimi	5,00	—	—	—	—	—
Policja Miejska (wener. chor.)	6,—	—	—	—	—	—
za niemowlę	1,20	—	—	—	—	—

W przychodni Szpitala Miejskiego udzielono porad 6274.

Dochód stawiony pod winien wynosił . . . 8.504,— zł
Wpłynęło . . . . 7.095,50 „

W kostnicy Szpitala głównego przechowano ogółem 370 zwłok, t. zn.

ze szpitala głównego 163
ze szpitala dla dzieci 88
odstaw. do przechow. wzgl. do dyspozycji Prokur. 119

Tytułem opłaty za leczenie chorych w Szpitalu głównym i Oddz. Dąb w roku sprawozdawczym wpłynęło:

od kas chorych . . . . 182.892,06 zł
„ Urzędu Opieki nad Ubogimi . . . . . 80.210,40 „
„ Policji Miejskiej . . . . 95.274,14 „
„ innych zobowiązanych . . . . . . 68.683,71 „

za leczenie ambulatoryjne	7.095,50 zł
„ odpaki gospodarcze	724,34 „
„ sekcje	105,00 „
„ używanie kostnicy	1.126,80 „
różne	.1.176,70 „
razem:	437.288,65 zł

Rozchód Szpitala głównego i Szpitala Dąb wynosił:

dział VIII A § 49 — wydatki osobowe . .	136.985,97 zł
§ 50 — wyd. na sprzęty itp. .	119.934,33 „
§ 51 — wyd. na żywność itp. .	226.230,95 „
§ 52 — różne	6.984,58 „
razem:	490.135,83 zł
Dochód wynosił	437.288,65 „
Dopłata wynosi	52.847,18 zł

Na zaległości czynne wpłynęło w roku sprawozdawczym:

od kas chorych	38.879,09 zł
„ urzędu ubogich	9.006,80 „
„ innych zobowiązanych	45.618,32 „
za leczenie ambulatoryjne	674,50 „
razem:	94.178,71 zł

B. Szpital Miejski Dąb — Oddział Gruźliczy.

Stan chorych w dniu 1. I. 1932 r. wynosił:

	mężcz.	kobiet	razem
	14	8	22
przyjęto w ciągu roku	67	46	113
razem leczono	81	54	135
zwolniono w ciągu roku	58	34	92
zmarło	16	10	25
w stanie pozostało	7	10	17

Stan chorych przy wypisie:		
	wyleczonych	2
	polepszonych	87
	niewyleczonych	3
	zmarłych	26
	ogółem	118

Według wyznania było:	rz. katol.	125
	ewangelików	7
	mojż.	3
	razem:	135

Leczono na koszt:	dni piel.	opłata za leczenie
Urzędu Opieki nad Ubogimi	4.318	25.852,50 zł
Og. Miejsc. Kasy Chorych na miasto Katowice	985	6.560,60 „
Dyr. Okr. Kolei Państw.	15	101,50 „
razem:	5.318	32.514,50 zł

Liczba łóżek etatowych wynosi 30.

C. Miejski Szpital dla dzieci.

Stan chorych wynosił 1. I. 1932 r.:

	chłopc.	dziewcz.	razem
	21	21	42
przybyło w ciągu roku	255	226	481
razem leczono	276	247	523
wypisano	211	195	406
zmarło	47	35	82
pozostało w stanie 1. I. 1933 r.	18	17	35

Z chorych przyjętych w ciągu roku sprawozdawczego było:

miejscowych	381
pozamiejscowych	100
razem:	481

Według wyznania było:	rz. katol.	446
	ewang.	5
	mojż.	30
	razem:	481

Leczono na koszt:

Og.-Miejsc. Kasy Chor. na m. Katowice	97	(Rok poprzed. 86)
Urz. Opieki nad Ubogimi	37	(„ „ 63)
D. O. K. P. — Wydział Sanitarny —	119	(„ „ 106)
różnych kas chorych	22	(„ „ 27)
B. O. L. B. Tarnowskie Góry	12	(„ „ 15)
różnych gmin i innych zobowiązanych	19	(„ „ 14)
Państw. Pomocy Lek. dla Prac. Państw.	90	(„ „ 46)
prywatny	73	(„ „ 112)
bezpłatnie (dzieci mamek)	12	(„ „ 21)
razem:	481	(rok poprzed. 503)

Liczba łóżek etatowych wynosi 60.

Dni pielęgnacyjnych było 15.840, co wynosi przeciętnie dziennie 43 chorych. Na jednego chorego przypada przeciętnie 30 dni leczenia.

Taksa leczenia obowiązująca w Szpitalu dzieci:

Dla Urz. Op. nad Ubogimi i O. M. K. Ch. na m.Katowice	4,—	zł
„ miejscowych prywatnych i innych kas chorych .	5,—	„
„ zamiejscowych prywatnych i innych kas chorych .	6,—	„
„ pacj. z poza Woj. Śl. i kas chorych	7,—	„

oprócz tego pobiera się za lekarstwa osobną zapłatę.

Dochód za leczenie w roku sprawozdawczym wynosił:

od kas chorych	29.948,54	zł
„ Urzędu Opieki nad Ubogimi	5.501,51	„
„ innych zobowiązanych i prywatnych . . .	21.165,76	„
razem:	56.615,81	zł

Na zaległości czynne wpłynęło:

od kas chorych	7.972,25	zł
od innych zobowiązanych	6.706,47	„
razem:	14.678,72	zł

Rozchód wynosił:

wydatki osobowe	25.295,15	zł
„ rzeczowe	1.085,17	„
utrzymanie ruchomości i nieruchomości . . .	23.351,62	„
żywność dla chorych i personelu	49.449,00	„
Szkoła pielęgniarek	500,00	„
razem:	99.680,94	zł
Dochód wynosił	56.615,81	„
Dopłata wynosi	43.065,13	zł

Zakłady i przedsiębiorstwa.

I. Wodociągi.

W roku sprawozdawczym pobrała gmina Katowice z powiatowego wodociągu 3.726.759 m³ wody.

Woda pobierana przez konsumentów miasta, rejestrowana jest przez kilka wodomierzy zainstalowanych do sieci wodociągowej zasilającej.

W dostarczaniu wody z strony Wydziału Powiatowego nie zanotowano w roku sprawozdawczym poważniejszych przeszkód. W ogólności zdarzyło się tylko jedno pęknięcie rurociągu powia-

towego, co spowodowało chwilowy brak wody na przeciąg 10 godzin i to w północnej części dzielnicy I. Pozostałe dzielnice nie były wspomnianem uszkodzeniem wodociągowem wogóle objęte.

W związku z rozbudową miasta zaszła potrzeba przedłużenia głównej sieci wodociągowej w niektórych ulicach. Tak n. p. założone zostały następujące rurociągi:

99	mb rurociągu	o	średn.	175	mm
312	„	„	„	150	„
48	„	„	„	125	„
754	„	„	„	100	„
100	„	„	„	80	„

Nowych połączeń domowych wykonano w 74 wypadkach o ogólnej długości 425 mb. Z tego przypada na poszczególne przekroje następujące ilości:

1 połączenie	80	mm	średn.
1 „	50	„	„
36 połączeń	40	„	„

Pozatem założono wodomierzy dla nowych konsumentów i to w następujących ilościach i średnicach:

35	szt. wodomierzy	o	średn.	20	mm
13	„	„	„	25	„
3	„	„	„	30	„
2	„	„	„	40	„
1	„	„	„	50/25	„
1	„	„	„	80/30	„

Naprawiono i zbadano w własnych warsztatach wodociągowych 660 sztuk używanych wodomierzy o średnicy 13—40 mm.

Dla lepszego zabezpieczenia zabudowań przed pożarem zainstalowano w różnych częściach miasta 16 szt. nowych hydrantów podziemnych i przeprowadzono gruntowną naprawę 113 istniejących hydrantów. Również zainstalowano w głównej sieci wodociągowej 15 szt. nowych zasuw.

Uszkodzenia głównej sieci miejskiej zgłoszono w 24 wypadkoch. Były to jednak mniej ważne uszkodzenia, które nie dały powodu do reklamacji ze strony konsumentów. Brak wody miał miejsce w tych wypadkach tylko przez krótki czas na małych odcinkach ulic. Natomiast uszkodzeń w przyłączeniach wodociągowych było razem 27. Usunięcie tychże nastąpiło w krótkim czasie. Wszelkie prace około założenia głównych wodociągów, przyłączeń domowych i naprawy wodomierzy, wykonywane są przez Miejski Zakład Wodociągowy.

Z uwagi na nieodpowiadający wymogom stan przewodów wodociągowych w dzielnicy Dąb Miejski Zakład Wodociągowy przystąpił w ostatnim czasie do wymiany starych przyłączeń domo-

wych na nowe. Nowe przyłączenia założone zostały do nowej sieci wodociągowej, wykonanej w ostatnich latach. Istniejąca stara sieć wodociągowa będzie w ten sposób unieruchomiona.

Długość przewodów wodociągowych, należących do Miejskich Zakładów Wodociągowych, wynosi około 100 km. Najmniejszy przekrój rury jest 40 mm, zaś największy 425 mm.

Ilość konsumentów w dniu 1 kwietnia 1933 r. wynosiła 2.624.

Strata wody w sieci wynosiła w roku sprawozdawczym około 20 %.

W lipcu 1932 roku uruchomiona została pompownia samoczynna na pl. Miarki, która służy do podwyższenia ciśnienia wody w południowej części miasta oraz dla dostarczenia wody do dzielnic Ligota i Brynów. Do końca roku sprawozdawczego pompownia pracowała bez zarzutu. Miesięcznie pompuje stacja około 25 do 30.000 m^3 wody. Ciśnienie wody podwyższa się do 8 atmosfer.

Ponieważ warunki doprowadzenia wody przez Wydział Powiatowy w roku sprawozdawczym się znacznie poprawiły, — ciśnienie wody w sieci miejskiej było normalne i wynosiło od 4—8 atmosfer, mierzone przy głównym rorociągu na Rynku — zdawało się, że to ciśnienie wystarczy do przeprowadzenia wody przez Park Kościuszki do Ligoty przy wyłączeniu pompowni na pl. Miarki. Okazało się jednakowóż przez dokonanie pomiarów przez Miejski Zakład Wodociągowy, że nawet tem ciśnieniem woda do Parku Kościuszki nie dochodzi.

II. Dział elektryczny.

Miejski Zakład Elektryczny utrzymuje urządzenia elektrycznego oświetlenia ulic oraz urządzenia elektryczne w budynkach miejskich. W miarę zachodzącej potrzeby wykonuje też warsztat elektryczny mniejsze instalacje elektryczne w własnym zakresie.

W roku sprawozdawczym wykonano następujące poważniejsez instalacje:

W Rzeźni Miejskiej zasilono sieć elektryczną na odcinku pomiędzy główną siecią elektryczną i starą halą. W hali zainstalowano 3 silniki do popędu maszyn do odwłaszania świń.

Pozatem wykonano następujące instalacje:

w Szpitalu w dzielnicy III zainstalowano 9 punktów świetlnych,
na Posterunku Policji w Dębiu zainstalowano 1 punkt świetlny,
w Szpitalu miejskim (pawilon) założono 50 punktów świetlnych, oraz 30 kontaktów dzwonkowych.

w szkole im. Sobieskiego dzieln. III	10	punktów	świetlnych,
w szkole im. A. Mickiewicza dzieln. II	3	punkty	„
w stacji pomp na pl. Miarkżi	13	punktów	„
w zakładzie w Gorzycach	7	„	„

W Teatrze Miejskim założono przewody rozdzielcze dla iluminacji Teatru.

Oświetlenie ulic rozszerzono o 3 punkty, mianowicie na ul. Plebiscytowa — Polna, ul. Wita Stwosza — Bratków, ul. Wita Stwosza — Polna.

Dostarczenie prądu elektrycznego na terenie miejskim nastąpiło przez Śląskie Zakłady Elektryczne, przez Zakłady Hohenlohego dla dzielnicy Brynów i przez Okręgową Elektrownię części Brynów - Ligota.

W roku sprawozdawczym zakupiono z Elektrowni dla potrzeb miasta ogółem . . . . 1.420.451 KWg.
z Kop. Wujek . . . . 127.722 „
z Okręgowej Elektrowni w Ligocie . . . 25.035 „
Z tego przypada na oświetlenie ulic . . . 543.850 „

III. Dział instalacyjny.

a) Gaz.

W roku sprawozdawczym zakupiono dla celów gminy miasta Katowic od Górnośląskiej Centrali Gazowej ogółem 521.268 m^3 gazu. Z tej ilości przypada na oświetlenie ulic 415.000 m^3. Gaz dostarczony dla budynków miejskich wykorzystuje się przeważnie do przygotowania ciepłej wody oraz do gotowania, jak np. w szpitalu miejskim.

b) Ogrzewanie centralne.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono obowiązkowych badań kotłów niskoprężnych od centralnych urządzeń ogrzewczych, zainstalowanych w poszczególnych budynkach miejskich w 79 wypadkach. Pozatem przeprowadzono badania kotłów wysokoprężnych w Rzeźni Miejskiej w 1 wypadku, zaś badań kotłów niskoprężnych w Łaźni Miejskiej w 2 wypadkach. Większych robót inwestycyjnych w dziedzinie ogrzewnictwa w roku sprawozdawczym przeprowadzono stosunkowo mało. Należy podnieść, że w gimnazjum męskiem przy ul. Jagiellońskiej wymieniono stare zużyte kotły ogrzewcze na kotły systemu Strebla o łącznej powierzchni ogrzewalnej 87 m^2. Niezależnie od wymiany kotłów wymieniono także przy tem samem urządzeniu około 100 m sieci przewodowej kondensacyjnej. W trakcie tych robót poczyniono daleko idące przeróbki instalacyjne i to w celu podniesienia sprawności całego urządzenia ogrzewczego.

c) Instalacje sanitarne.

W czasokresie sprawozdawczym przeprowadzono stosunkowo mało napraw urządzeń sanitarnych; zanototwano 20 wypadków. Większych napraw wykonano w szkołach powszechnych im. Rejtana, Kochanowskiego, ks. Damrota, Sobieskiego, Mickie-

wicza, w gimnazjum żeńskiem, w gimnazjum męskiem, w szkole wydziałowej męskiej, w szkole wydziałowej żeńskiej oraz w szkole handlowej. Przy rewizjach urządzeń sanitarnych, których przeprowadzono ogółem w 9 wypadkach, stwierdzono stan urządzenia zgodny z przepisami sanitarnemi. W porównaniu z rokiem poprzednim ilość koniecznych napraw urządzeń sanitarnych zmalała do minimum. Ten objaw przypisać należy sprawnemu nadzorowi ze strony pedli w poszczególnych gmachach szkolnych.

d) **Dźwigi.**

W okresie sprawozdawczym dokonano badania przy dźwigach zainstalowanych w domu administracyjnym przy ul. Młyńskiej w 4 wypadkach, podczas których stwierdzono, że stan dźwigów był zadawalniający i zgodny z przepisami bezpieczeństwa.

e) **Maszyny do pisania i szycia.**

W okresie sprawozdawczym dokonano badań maszyn do pisania i szycia, będących własnością Magistratu, w 54 wypadkach. We wszystkich wypadkach zachodziła konieczność naprawy. Naprawę tych maszyn polecono firmom miejscowym.

IV. Łaźnia Miejska.

W roku 1932 przedstawiał się ruch w Łaźni Miejskiej, jak poniżej wykazano:

Łaźnia Miejska była w wszystkich 302 dniach powszednich otwarta dla publiczności. Liczba wydanych kąpieli w stosunku do liczby w roku 1931 obniżyła się mniejwięcej o 6%.

Mianowicie sprzedano biltów kąpielowych:

Ogółem:	**w roku 1931/32**	**w roku 1932/33**
	109.751	104.179
Z tego przypada	**na rok 1931**	**na rok 1932**
na kąpiele parowe	10.504	8.307
na kąpiele w wannach	24.780	18.112
na kąpiele natryskowe	31.244	31.173
na pływalnię	43.233	46 587

Najwyższa frekwencja była:

a) w kąpieli parowej	dnia	3.	12.	1932 r.	59	osób
b) w wannach I	„	14.	5.	1932 r.	48	„
c) w kąpieli w wannach II	„	14.	5.	1932 r.	147	„
d) w kąpieli natryskowej	„	14.	5.	1932 r.	297	„
e) w kąpieli pływalni	„	20.	12.	1932 r.	301	„

W sobotę, dnia 14. V. 1932 r. korzystało z Łaźni Miejskiej 852 osób. W porze zimowej udzielono 100 uczniom szkół powsz. bezpłatnej nauki w pływaniu jak i za zgodą Magistratu udzielono ze-

zwolenia na korzystanie z pływalni za opłatą Polskiemu Związkowi Pływackiemu, oraz K. S. Pogoń i Klubowi Robotniczemu.

Dochody z sprzedaży biletów kąpielowych wynosiły:

105.669,45 zł (w roku 1931/32)
88.389,40 „ („ „ 1932/33

Personel łaźni składa się jak w latach poprzednich z 13 osób, a mianowicie: z 4-ch kąpielowych męskich, 2-ch żeńskich, 2-ch palaczy oraz 5-ciu praczek.

Rzeźnia.

I. Ubój i badanie w Rzeźni Miejskiej za czas od 1. kwietnia 1932 r. do 31. marca 1933 r.

bydła	10.360	sztuk
świń	113.410	„
cieląt	8.555	„
baranów	1.946	„
kóz	119	„
koni	162	„
Razem:	134.552	sztuk

II. Sprawdzenie mięsa zamiejscowego w Rzeźni Miejskiej i na targu.

świń	2.497	sztuk
bydła	3.493	„
cieląt	20.112	„
baranów	133	„
drób	31	„
Razem:	26.266	sztuk

III. Ubój domowy:

Dzielnica II.	549	sztuk
„ III. (Załęże)	296	„
„ III. (Dąb)	218	„
„ IV. (Ligota)	252	„
Razem:	1.315	sztuk

Ogólna suma uboju w obrębie miasta Katowic, oraz sprawdzenia mięsa zamiejscowego wynosi **162.133 sztuk** zwierząt rzeźnych.

Administracja.

Z dniem 1 kwietnia 1932 r. została Dyrekcja Rzeźni Miejskiej usamodzielniona t. zn. wszelkie czynności kasowe załatwia ona od tego czasu samodzielnie, przyjmuje wszelkie wypłaty rachunków, poborów urzędników, funkcjonarjuszy, trychinoskopistów, zarob-

ków dla robotników i wszelkie inne czynności kasowo-rachunkowe. Przy zamknięciu rocznem za rok obrachunkowy 1932/33 zestawiono po raz pierwszy dokładny bilans, w którym stan czynny i bierny wynosi 5.197.963,27 zł. Dochody wynosiły 792.838,03 zł, rozchody 600.536,87 zł.

Taryfa.

W taryfie zaszły następujące zmiany: Dla firmy Silesiabacon podwyższono dzierżawę za ubikacje z 1.000,— zł na 4.500,— zł rocznie. Dla firmy Szczekocki i Ska obniżono dzierżawę z 6.000,— zł na 5.400,— zł rocznie z tem, że firma opłaca sama prąd elektryczny. Dla Wolnego Cechu Rzeźników i Wędliniarzy podwyższono dzierżawę za ubikacje z 600,— zł na 1.000,— zł rocznie. Dla p. Kupki Józefa, dzierżawcy kantyny, obniżono dzierżawę z 125,— zł na 90,— zł miesięcznie.

Z dniem 1 kwietnia 1933 r. weszła w życie zmieniona taryfa opłat w niektórych działach i to:

1. za używanie Rzeźni łącznie z badaniem przez lek. wet. przy źrebiętach do 3 miesięcy obniżono opłatę z 2,— zł na 1,05 zł.

2. **Opłatę za ponowne badanie mięsa zamiejscowego obniżono:**

a) za całe bydło rogate	z 4,— zł	na	3,— zł
„ ½ „ „	„ 2,— „	„	1,50 „
„ ¼ „ „	„ 1,— „	„	0,75 „

b) za przechowanie mięsa zamiejscowego na 1 dobę:

za 1 cielę	z 1,—zł	na	0,75 zł
„ ¼ bydła	„ 1,— „	„	0,75 „
„ ½ świni	„ 1,— „	„	0,75 „

za każdą rozpoczętą dalszą dobę na 0,50 zł.

3. **Chłodnia za używanie:**

1 m^2 chłodni rocznie bez zmian	70,— zł
1 m^2 chłodni od 1 kwietnia do 31 października	80,— „

4. **Chłodzenie mięsa zamiejscowego; obniżono stawki:**

a) za całe bydło rogate	z 8,— zł	na	6,— zł	
„ ½ „ „	„ 4,— „	„	3,— „	
„ ¼ „ „	„ 2,— „	„	1,50 „	
b) za całą świnię	„ 5,— „	„	4,— „	
„ ½ „	„ 2,50 „	„	2,— „	
„ cielę, kozę, owcę	„ 3,— „	„	2,— „	
„ tłuszcz i wyroby mięsne	„ 0,05 „	„	0,02 „	za kg.

5. **Kredyt przewozowy:**

Przy niezapłaceniu należności za przewóz w przeciągu 24 godzin obniżono stawkę za zwłokę przy przesyłce w wysokości od 100,— zł do 200,— zł z 5,— zł na 4,— zł, zaś przy przesyłce w wysokości ponad 200,— zł z 8,— zł na 6,— zł.

Eksport.

W czasie od 1. IV. 1932 r. do 31. III. 1933 r. ubiły firmy Silesiabacon i Musioł i Ska, świń przeznaczonych na eksport bekonowy łącznie 51.993 sztuk.

Z tej liczby wysłano 49.323 sztuk bekonów.

W całym tym okresie nie zakwestjonowano w Anglji żadnego bekonu, pochodzącego od tutejszych firm.

Przy badaniu lekarskiem zatrzymano z powodu:

wągrzycy	515	świń z tego:	zapeklowano	398
			zgotowano	48
			spalono	69
włośni	20	„ „ „	zgotowano	16
			spalono	4
gruźlicy	7	„ „ „	zgotowano	4
			mniej. wart.	3

innych zachorzeń 10 świń, z tego mniej wart. 10.

Razem zatrzymano 552 sztuki.

Pozatem zatrzymano 615 sztuk jako nie nadające się na eksport. Powodem zatrzymania na konsumcję krajową były w 380 wypadkach zmiany urazowe na skórze, w 128 zmiany w gruczołach chłonnych, w 35 wnętrzności, a w 72 inne.

Pozostała różnica między ilością uboju a eksportu jest w łączności ze standaryzacją towaru przeprowadzoną przez same firmy.

Wskutek skontyngowania bekonów był eksport z uboju bekonowego w tym roku wiele słabszy niż dotąd.

Oprócz bekonów, eksportowano jeszcze w mniejszej ilości mięso wołowe i baranie do Francji. Eksport skór i jelit w tym roku był słaby.

Rozbudowa Rzeźni i reparacje.

Kosztem 22.000 zł urządzono nową przewiewnię wielkości 300 m² w suterenach dawniejszego pomieszczenia maszyn chłodniczych. Połączenie tej przewiewni z halą uboju dla świń nastąpiło przez urządzenie kolejki wiszącej, kosztem 9990,— zł, wykonane przez firmę Piotrowicka Fabryka Maszyn w Piotrowicach.

Sama przewiewnia posiada 8 torów kolejki wiszącej. Połączenie z chłodnią nastąpiło przez tunel długości 15 mtr. W tunelu tym znajdują się 2 tory kolejki wiszącej. Jeden tor kolejki prowadzi do osobno urządzonej w suterenie dla firmy Silesiabacon chłodni, gdzie znajdują się 4 tory. Ubikacje chłodnicze służą nietylko do chłodzenia, lecz także dla przerabiana bekonów. Drugi tor kolejki prowadzi do specjalnie dla Firmy Musioł i Ska urządzonej ubikacji.

Na bocznicy kolejowej przeprowadzono wymianę rozjazdu drugiego. Rozjazd ten został przeniesiony z Kopalni Ferdynanda.

Różne.

Zestawienie „Wytwórni tłuszczu" w czasie od 6. X. 1930 r. do 25. IV. 1933 r.

Za czas od	Surowiec kg	Rozt. tłuszcz kg	Wyt. tłuszcz kg	Prąd elektr.	Wartość wynosi za surowiec zł	Wartość wynosi za prąd elektr. zł	Razem zł
6. X. 1930 . .	60 088	150	49 333	—	2 948,45	—	2 948,45
1931	408 957	36 889	437 823	5 400	20 628,83	1 636,90	22 265,73
1932	282 287	35 815	240 405	4 365	12 148,88	1 314,20	13 463,08
1933 do 25. IV.	145 135	3 075	120 929	2 179	5 934,38	680,10	6 614,48
Razem	890 467	75 929	758 490	11 944	41 660,54	3 631,20	45 291,74

Smalec miał w tym roku dobry odbyt, a to już przez cały rok.

Kontrola mięsa zamiejscowego miała bardzo wielkie trudności, ponieważ zdarzały się przesyłki mięsa, które nie było badane przez lekarzy weterynaryjnych.

Kredyt przewozowy.

Kredyt przewozowy po myśli uchwały Magistratu z 30. XII. 1930 r. miał w roku rachunkowym 1932/33 nadal swoje zastosowanie jak w ubiegłych latach.

Obecnie korzysta z kredytu przewozowego 24 hurtowników tutejszej Rzeźni, którzy dotychczas obowiązki swoje wykonują po myśli wyżej przytoczonej uchwały Magistratu, bez zastosowania przymusowych środków płatności.

Dochód ogólny z kredytu przewozowego w roku rachunkowym 1932/33 wynosił . . .	825.459,95 zł
Rozchód , ...	817.339,95 „
Saldo z kredytu przewozowego	7.520,— „

Sprawozdanie roczne z działalności pracowni bakterjologicznej przy Rzeźni Miejskiej

za czas od 1. IV. 1932 r. do 31. III. 1933 r.

Przeprowadzono ogółem badań 123 w tem na wągry 31 razy. Złogi wapniowe stwierdzono 5 razy.

Bakterjologicznie badano w 87 wypadkach, w tem stwierdzono:

bakterje gnilne . . .	34	razy
septikemję i pyemję . .	7	„
streptocococci . . .	8	„
różycę	13	„
wąglik	1	„ w mięsie przywoz.

W pozostałych badanych 24 wypadkach bakterji nie stwierdzono.

Na podstawie badania bakterjologicznego zniszczono ogółem mięso w 24 wypadkach, gotowano lub peklowano w 28 wypadkach.

Zestawienie zakwestjonowanych sztuk zwierząt rzeźnych za rok 1932 z powodu następujących chorób:

A. Bydło.

Przyczyny choroby	Warunkowo zdatne	Mniej wartościowe	Niezdatne	
1. Posocznica . . .	—	—	6	67 kg. mięsa spalono.
2. Ropnica	1	—	2	608½ kg mięsa spalono,
3. Gruźlica	3½	2¼	2	40 kg przetopiono
4. Rozkład	—	—	11½	
5. Niedost. wykrw. .	—	1¼	—	
6. Wodnica	2	2	—	
7. Wychudzenie . .	—	2	—	
8. Wągry	18	—	—	
9. Przekrwienie . . .	—	½	—	
10. Zapach	—	1	—	
Razem:	24½	9	21½	

Razem: Tania jatka 33½ — spalono 21½.

B. Świnie.

Przyczyna choroby	Warunkowo zdatne	Mniej wartościowe	Niezdatne	
1. Rozkład	—	—	177	18 kg mięsa, 39 kg nerek spalono
2. Gruźlica	12	14	—	
3. Różyca	62	—	9	
4. Pomór	1	—	—	
5. Wągry . . .	858	—	119	Z tego spalono mięsa 112 kg bez tłuszczu.
6. Włośnie . . .	25	—	15	
7. Niedost. wykrw.	5½	3½	—	
8. Żółtaczka . .	—	3	—	
9. Złogi wapienne	1	3	—	
10. Zapach	—	1½	—	24 kg mięsa mniej wartościowego
11. Cewy Mischera	—	11	1	
Razem:	964½	36	321	

Razem: Tania jatka: 1000½ — spalono 321, jeden dzik — zanieczyszczenia i zapach — spalony.

C. Cielęta.

Przyczyna choroby	Warunkowo zdatne	Mniej wartościowe	Niezdatne	
1. Rozkład . . .	—	—	21½	40 kg wnętrzności, 188 głów i 3 skrzynie mózgów i ozoru spalono.
2. Żółtaczka . .	—	1	—	
3. Posocznica . .	—	—	4	
4. Zapach . . .	—	58½	—½	
5. Niedost. wykrw.	—	8½	—	
6. Wodnica . . .	—	1	—	
Razem:	—	68	26	

Razem: Tania jatka 68 — spalono 26.

D. Konie.

Przyczyna choroby:	**Niezdatne:**
Nosacizna	1
Posocznica	1
Rozkład	1
Razem spalono:	3

E.

Rozkład: 27 sztuk drobiu — 7½ kg węgorzy — spalono.

Ogólne zestawienie:

	Tania Jatka:		**Spalono:**	
Bydło	33½	sztuk	21¼	sztuk
Świnie	1000½	„	321	„
Cielęta	68	„	26	„
Konie	—	„	3	„
Razem:	1102	sztuk	371¼	sztuk

Zestawienie przeprowadzonych rewizyj w składach, warsztatach, hali mięsnej, hotelach, oraz ekspedycji towarowej-pospiesznej a to na terenie miasta Wielkich Katowic w roku 1932/33.

1. Rewizję przeprowadzono w składach i warsztatach. razy 30
2. Rewizję przeprowadzono w hotelach, restauracjach i jadalniach 4
3. Rewizję przeprowadzono w hali mięsnej (targowisko) regularnie przez dyżurującego lekarza weterynaryjnego w tygodniu 3
4. Nadzwyczajną rewizję przeprowadzono w hali mięsnej . 14
5. Nadzwyczajną rewizję przeprowadzono w ekspedycji towarowej pospiesznej regularnie w tygodniu 3
6. Ponowne badanie przy rewizji na miejscu nastąpiło . . 20
7. Nadzwyczajne badanie mięsa pozamiejscowego nastąpiło w rzeźni 46

8. Mięso niezdatne znaleziono i spalono 17
9. Znaleziono mięso mniej wartościowe i oddano do sprzedaży w taniej jatce 8
10. Wędlinę zepsutą znaleziono 3
11. Wnętrzności zepsute znaleziono 4
12. Doniesienie do Policji Miejskiej celem ukarania obwinionych nastąpiło w wypadkach 16

Straż Pożarna.

Załoga straży pożarnej składa się z 1 ogniomistrza jako komendanta, 1 sierżanta jako zastępcy, 2 starszych strażaków i 36 strażaków.

Narzędzie pożarnicze i ratownicze.

Stan narzędzi pożarniczych pozostał ten sam jaki był w ubiegłym roku. W własnym zakresie przebudowano 1 wóz konny rekwizytowy dla pomieszczenia sprzętów przeznaczonych do obrony przeciwgazowej.

Środki alarmowe.

Z powodu słabej i zanadto obciążonej baterji sygnalizacja alarmowa nie została dalej rozszerzona. Do sieci zawodowej straży pożarnej przyłączono z dniem 30. IX. 1932 r. Śląskie Zakłady Techniczne z jednym głównym i 12 bocznemi pożarowskazami.

Zaopatrzenie w wodę.

W razie pożaru zaopatrzenie w wodę następuje z hydrantów, których jest 595. Liczba hydrantów rokrocznie powiększa się w miarę rozgałęzienia się sieci wodociągowej. Niedomagania pod tym względem zachodzą jeszcze, zwłaszcza w Ligocie. Hydrantami opiekuje się straż pożarna, sprawdzając stale stan i sprawność.

Zaprzęgi.

Zaprzęgi miejskie do transportów upadłych zwierząt wysłano 32 razy.

Czynności wyjazdowe zawodowej straży pożarnej.

Do pożarów wyruszono w roku sprawozdawczym 100 razy, z tego do:

pożarów	dachowych (większych) . .	5	razy
„	pokojowych lub piwnicznych .	29	„
„	sufitowych	3	„
„	kominowych	3	„
„	innych	29	„
alarmów	fałszywych	31	„
		100	razy

Z groźnych pożarów wymienić wypada:

a) pożar na strychu przy ul. Francuskiej 41, u firmy Biszof dnia 11 listopada 1932 r.,

b) pożar na strychu przy ul. św. Jana 4, u adwokata Bellera dnia 24 listopada 1932 r.,

c) pożar na strychu przy ul. 3 Maja 22 u rzeźnika Speicha, dnia 27 listopada 1932 r.

W porównaniu do zeszłego roku było w roku sprawozdawczym 21 pożarów więcej. Oprócz wyżej wymienionych czynności udzielono pomocy w 284 innych różnych wypadkach n. p. przy usunięciu upadłych zwierząt, usuwaniu różnych przeszkód, wyciąganiu samochodów uległych wypadkom, zabezpieczeniu miejsc zagrożonych, wydobywaniu topielców i t. p.

Pogotowie ratunkowe.

Działalność pogotowia ratunkowego przedstawia się następująco:

transporty chorych bez udzielenia pomocy . .	1096 razy
udzielenie pomocy przy chirurg. wypadkach . .	246 „
udzielenie pomocy przy wypadkach samobójczych .	50 „
Z tych do życia przyprowadzono 21 osób.	
Udzielono pomocy przy wypadkach innych . .	98 „
ogółem:	1490 razy

Stawienie wart teatralnych.

Według przepisów dot. bezpieczeństwa pożarowego stawiono warty strażackie na przedstawienia teatralne w teatrze miejskim i w innych salach na terenie miasta Katowic w 542 wypadkach i to według zapotrzebowania od 3—5 strażaków w poszczególnym wypadku.

Różne.

Rewizyj bezpieczeństwa pożarowego przeprowadzono 21 razy.

Pozatem przeprowadzono rewizje przyrządów gimnastycznych we wszystkich szkołach i rewizje gromochronów po miejskich budynkach.

Również urządzono dla dziatwy szkolnej we wszystkich szkołach wykłady z dziedziny bezpieczeństwa pożarowego.

W dziedzinie przygotowania zespołu strażackiego do obrony przeciwgazowej urządzono w maju 1932 r. z ramienia Wojewódzkiego Związku Straży Pożarnych kurs III. kategorji w obronie przeciwgazowej.

W listopadzie 1932 r. zaś urządzono kurs podinstruktorski dla strażaków miejskiej zawodowej straży pożarnej. Obecnie jest cały zespół strażacki w tej tak ważnej dla Państwa dziedzinie wyszkolony.

Celem zaznajomienia ludności cywilnej w tej dotychczas nieznanej dziedzinie obrony przeciwgazowej, przeprowadzono na terenie miejskiej zawodowej straży pożarnej 3 pokazy ćwiczebne.

Ruch uliczny i bezpieczeństwo publiczne.

Stosownie do uchwał Korporacyj Miejskich z 19 grudnia 1932 r. połączono Wydział Handlu i Ruchu z Komisją Bezpieczeństwa i Ulic w jedną wspólną Komisję pod nazwą: „Komisja Bezpieczeństwa i Komunikacji".

Wyżej wymieniona Komisja odbyła w roku sprawozdawczym 7 posiedzeń, na których obradowano nad 133 sprawami.

W roku 1932/33 odbyły się 2 odpusty w dzielnicy II oraz 2 w dzielnicy III. W sprzedaży ulicznej brało udział przeszło 150 handlarzy. Dochód ze straganów ulicznych wynosił 5.166,00 zł, zatem 795,50 zł mniej niż w ubiegłym roku.

Tabor wozów i czyszczenie ulic.

A. Czyszczenie ulic.

Personel, zatrudniony przy urządzeniach, powozach, warsztatach i czyszczeniu ulic, składał się z 208 osób, z tego 94 pracowników przy urządzeniach technicznych i 114 robotników przy czyszczeniu ulic.

Obszar czyszczenia wynosi ogółem 486.468,45 m².

Obszar ten zawiera:

bruku kamiennego . . .	392.020,65 m²
„ bitumicznego . .	20.876,90 m²
„ szosowego . . .	73.570,90 m²

Tabor miejski posiada następujący majątek ruchomy:

4 samochody osobowe,
2 samochody ciężarowe do skrapiania ulic,
3 samochody ciężarowe do zamiatania ulic,
2 samochody do wywozu śmieci,
2 powozy kryte,
1 powóz półkryty,
2 powozy myśliwskie (1 powóz w Gorzycach),
1 sanki,
5 wozów platformowych,
25 wozów roboczych,
1 wóz drabiniasty,
5 wozów do skrapiania ulic,
1 pług śniegowy.

Liczba koni wynosiła w roku sprawozdawczym dnia 1 kwietnia 1932 r. 42

W roku sprawozdawczym sprzedano z powodu niezdolności do pracy koni 1

Liczba koni dnia 31 marca 1933 r. 41

Chorych koni było w ciągu roku 12 razem przez 236 dni.

Z Miejskich Wodociągów zużyto do skrapiania ulic 30.811 m³ wody z tego:

w dzielnicy	I	20.058 m³
„ „	II	4.698 „
„ „	III	3.555 „
„ „	IV	2.500 „
	Razem	30.811 m³

Do systemu przymusowego wywozu śmieci samochodem jest przyłączonych:

848 nieruchomości prywatnych z 2.646 wiadrami
17 „ miejskich z 118 „

Do systemu wywozu śmieci furami jest przyłączonych:

96 nieruchomości prywatnych z 192 wiadrami
13 „ „ z śmietnikami,

z których odwieziono 189 fur śmieci, oraz 55 nieruchomości miejskich z śmietnikami, z których odwieziono 692 fury śmieci.

Dochód za wywóz śmieci z nieruchomości prywatnych wynosił razem 157.968,05 zł.

Śniegu wywieziono ogółem	5.880 m³
w styczniu 1933 r.	3.000 „
w lutym	2.880 „

Czynności miejskich zaprzęgów w czasie od 1 kwietnia 1932 r. do dnia 31 marca 1933 r.

L. p.	Zaprzęgi dostarczono	Dniówki jednokonne	Dniówki parokonne
1.	dla celów służbowych		302 dni
2.	„ Rzeźni Miejskiej		365 „
3.	„ Zakładu dezynfekcyjnego		302 „
4.	„ Uzdrowiska w Gorzycach		302 „
5.	„ Urzędu Budownictwa Podziemnego		1540 „
6.	„ Oddziału XVI		32 „
7.	„ Urzędu Opieki Społecznej		199 „
8.	„ Oddziału Szkolnego		28 „
9.	„ Biura Wojskowego		18 „
10.	„ Straży Pożarnej		12 „
11.	„ Ogrodnictwa Miejskiego		161 „
12.	„ odwozu śmieci z nieruch. prywatnych	23 dni	233 „
13.	„ odwozu śmieci z nieruch miejskich	24 „	149 „
14.	„ czyszczenia ulic	1504 „	1349 „
15.	„ skrapiania ulic		292 „
16.	„ odwozu śniegu		42 „
17.	„ dowozu paszy dla koni miejskich		25 „
18.	„ innych robót		68 „

jednokonne 1551 dni
parokonn. 5419 dni

Czynności robotników Taboru Miejskiego dla innych Oddziałów Magistratu:

L. b.	Oddział	Rodzaj pracy	Liczba godzin
1.	Oddział I.	zastępca portjerów	625
2.	Oddział II.	przeniesienie ławek	322
3.	Urząd Opieki Społ.	przewóz mąki i cukru	792
4.	Ratusz dzieln. I.	przenoszenie aktów i mebli	378
5.	Główna Kasa	przenoszenie aktów	282
6.	Biuro Wojskowe	transport sprzętów	174
		razem godzin:	3788

Ustępy publiczne.

Oddziałowi III podlegają następujące ustępy publiczne:

przy placu Wolności	1 ustęp	
„ „ Miarki	1 „	
„ „ Andrzeja	1 „	
„ ul. Dworcowej	1 „	podziemny
na targowisku	2 „	
razem:	6 ustępów	

Ustęp przy placu Stefana został w roku sprawozdawczym ze względów sanitarnych zniesiony.

Dochód z opłat za używanie wszystkich ustępów wynosi w roku sprawozdawczym 5.488,— zł, zatem 65,15 zł mniej niż w ubiegłym roku.

Administracja Targowa.

W roku 1932/33 odbywały się targi jak w ubiegłych latach. Targów tygodniowych było ogółem 157, zwierzęcych 4 i 1 targ gwiazdkowy, trwający od 15 grudnia do 24 grudnia 1932 r.

W roku sprawozdawczym wybudowano w hali mięsnej przewody gazowe i 1 główny gazomierz, umożliwiając tem samem rzeźnikom uruchomienie piecyków gazowych.

Z piecyków korzystało 11 rzeźników. Piecyki wbudowano na koszt interesentów.

Dochód z opłat za stragany wynosił od 1 kwietnia 1932 r. do 31 marca 1933 r. **246.760,55 zł**, zatem 3.963,18 zł mniej, niż w ubiegłym roku.

Na targu handlowało około 530 handlarzy miejscowych i 270 handlarzy zamiejscowych.

W hali mięsnej było zajętych 110 straganów.

Komisja targowa odbyła w roku sprawozdawczym 16 posiedzeń, na których obradowano nad 330 sprawami.

Specjalna Komisja badania kiosków.

Uchwałą Magistratu z dnia 20 września 1932 r. powołano do życia specjalną Komisję dla badania wniosków o postawienie kiosków i straganów w różnych punktach miasta.

Komisja składa się z następujących osób:

p. wiceprezydenta miasta Szkudlarza,,
p. radcy miejskiego Dr. Przybyły,
p. „ „ Dr. Mroczkowskiego,
p. „ „ Golli,
p. „ „ Maciejczyka,
p. „ „ Kowalczyka,
p. „ „ Czaplickiego,
p. „ „ Adamczyka,
przedstawiciela Urzędu Województwa Śląskiego,
„ Dyrekcji Policji,
„ Powiatowej Komendy Policji Wojew. Śl.,
„ Policji Budowlanej,
„ Policji Miejskiej,
„ Straży Pożarnej,
„ Zarządu Nieruchomości Miejskich.

Na przewodniczącego wyżej wymienionej Komisji powołano p. radcę miejskiego Dr. Przybyłę.

Do głównego zadania tej Komisji należy skrupulatne badanie wniosków na udzielenie zezwolenia na postawienie kiosków, straganów itp.

Wyżej wymieniona Komisja odbyła w roku sprawozdawczym 4 posiedzenia, załatwiając 30 spraw.

Komisja do badania cen.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 sierpnia 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 672 **została przedłużona moc obowiązująca ustawy o regulowaniu** cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz cegły (Dz. . R. P. Nr. 81, poz. 607) **do dnia 31 sierpnia 1933 r.**

Rozporządzenie to weszło w życie z dniem 1 września 1932 r. i rozciągnięte zostało na obszar Województwa Śląskiego rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 1 września 1932 r. Dz. U. Śl. Nr. 20, poz. 46.

Komisja do badania cen odbyła w okresie sprawozdawczym 8 posiedzeń.

Delegat Magistratu brał udział w 12 posiedzeniach Wojewódzkiej Komisji Parytetycznej dla ustalenia wskaźnika drożyznianego.

W składzie osobowym Komisji do badania cen zaszła zmiana o tyle, że w miejsce zastępcy członka p. Antoniego Frąckowiaka przedstawiciela konsumentów, powołał Magistrat uchwałą z dnia 29. XI. 1932 na zastępcę członka p. Józefa Szyszkę z Katowic.

Na zarządzenie przewodniczącego Komisji do badania cen przeprowadzono 7 razy kontrolę ceny i wagi bułek w dniach:

30 sierpnia, 28 października, 24 listopada 1932 r. oraz 21 stycznia i 17 lutego 1933 r.

Kontrola wykazała, że większa część piekarzy nie dotrzymuje przepisanej wagi bułek, albowiem przy zważeniu 10 bułek stwierdzono przeciętnie 50 gramów mniej wagi (t. j. około 10% wymaganej wagi).

Wynik wagi chleba był na ogół zadowalniający.

Kształtowanie się cen od 1 kwietnia 1932 r. do 31 marca 1933 r.

Chleb żytni 65%. Cena chleba żytniego 65% od kwietnia do czerwca 1932 r. wynosiła 0,43 do 0,45 zł za 1 kg. Tendencję zwyżkową notowano wobec mocnego popytu panującego na giełdzie zbożowej.

Od początku lipca 1932 r. do lutego 1933 r. w cenie chleba żytniego 65% notowano stałą obniżkę od 0,40 do 0,30 zł za 1 kg.

Nadmienić wypada, że dnia 8 sierpnia 1932 r. nastąpiło w Katowicach otwarcie Rady Giełdy Zbożowej. Ukonstytuowanie się giełdy zbożowej ma szczególne znaczenie dla notowań cen zboża i jego przetworów, ponieważ dokonano przez giełdę notowania posiadając charakter oficjalny.

Dotychczas opierano kalkulację na notowaniach firm zbożowych względnie młynów katowickich.

Mięso: W ciągu całego czasokresu notowano na mięsa i wyroby mięsne ceny przeciętne (patrz załącznik).

Masło: W kwietniu 1932 r. ceny przeciętne masła kształtowały się na poziomie 4,20 zł za kg I gatunku, 3,40 zł za kg II gatunku.

W październiku 1932 4,20 zł za kg I gatunku, 3,60 zł za kg II gatunku.

W marcu 1933 r.: 3,90 zł za kg I gatunku, 3,50 zł za kg II gatunku.

Przy sprzedaży masła w handlu detalicznym dolicza się 15 do 20 groszy więcej do cen hurtowych.

Mleko pełne surowe: Poziom cen wynika z dołączonego zestawienia

Od stycznia do marca 1933 r. cena mleka znacznie się obniżyła, wykazując tendencję zniżkową w stosunku do ubiegłego roku o 6 groszy na 1 litrze.

Kalkulację mleka opiera Komisja do badania cen na cenach hurtowych mleka notowanych przez Izbę Handlową w Katowicach.

Do ceny hurtowej mleka dolicza się najwyżej 20%.

Przykład: Cena hurtowa 1 ltr mleka 0,21 zł plus 20% = 25 gr.

Z ważniejszych wydarzeń zasługuje na podkreślenie w roku sprawozdawczym Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 9 grudnia 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 128 o dozorze nad mlekiem i jego przetworami.

Rozporządzenie to, które wejdzie w życie z dniem 24 czerwca 1933 r. położy po części kres szerzącemu się handlu domokrążnemu mlekiem i wpłynie dodatnio na względy higjeniczne, z korzyścią dla konsumentów.

Obniżka cen miała miejsce również przy innych artykułach konsumcyjnych masowego spożycia jak: soli i cukru.

Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 19 lipca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 610 ustalono ceny soli następująco:

1	kg soli kuchennej warzonki w opakowaniu kart.	46	groszy
½	„ „ „ „ „ „ „	25	„
1	„ „ „ białej bez opakowania	36	„
1	„ „ szarej bez opakowania	26	„

Komisja do badania cen mając na uwadze panujący kryzys gospodarczy, który w obecnej swej fazie odbija się najdotkliwiej przedewszystkiem na warstwie pracującej, przystąpiła również do rozpatrzenia cen na potrawy i trunki w restauracjach miejscowych.

Na zwołanem w tym celu w dniu 15 marca 1932 r. posiedzeniu, przedstawiciele Związków Restauratorów i Kawiarń oraz przemysłu browarskiego wyrazili zgodę na obniżenie cen obiadów o 20%, sprzeciwili się natomiast obniżeniu cen na piwo.

Z braku dostatecznej podstawy prawnej do regulowania cen na piwo, Magistrat na wniosek Komisji do badania cen odniósł się w tej sprawie osobnem pismem do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego.

Spadek cen w roku sprawozdawczym w porównaniu z rokiem ubiegłym przedstawiał się (przy wadze towaru 1 kg) następująco:

Cena chleba żytniego 65% obniżyła się o 11,6%, chleba razowego (sitkowego) 70% o 1,4%, mięsa wołowego o 22,8%, wieprzowego o 40%, **słoniny świeżej zwyżkowała o 10%**, na masło deserowe obniżyła się o 19%, a na mleko (pełne surowe przy miarze 1 litra) o 28,7%.

Grupa	Nr. poz.	Aktywa	Wartość: Suma pozycji zł	Wartość: Sumy grup zł	Uwagi i objaśnienia
1	2	3	4	5	6
		Z przeniesienia:	9.384.566,06	66.547.706,59	
II.	11	Budowa domu mieszkaln. przy ul. Sienkiewicza	843.622,62		
	12	Zakup centralnego ogrzewania dla szkoły im. Krasińskiego w Dębie	50.586,02		
	13	Budowa zakładu kąpiel.	844.312,36		
	14	Budowa baraku izolacyjnego przy szpitalu dla dzieci . . . . . . , .	35.748,92		
	15	Budowa nowego żłóbka dla dzieci	537.336,28		
	16	Zakup centralnego ogrzewania cieplo-wodnego dla szkoły im. T. Rejtana dzielnicy III. . .	130.798,93		
	17	Rozbudowa kostnicy przy szpitalu w Dębie . .	33.083,61		
	18	Budowa koszar	1.011.932,02		
	19	Budowa 2 domków bliźniaczych	13.975,57	12.885.962,39	
III.		Ruchomości:			
	1	Inwentarz żywy	60.228,—		
	2	Tabor . . . . . . , .	347.196,—	4.213.811,31	
	3	Inne ruchomości	3.806.387,31		
IV.		Aktywa przedsiębiorstw komunalnych		5.197.963,27	
		Rzeźnia Miejska . . .			
V.		Aktywa fundacyj:			
	1	Fundacyj dawn. Towarzystwa „Verein für Kunst u. Wissenschaft"	4.352,92		
	2	Fundacja nadradcy górniczego Lehmanna dla szkoły ludowej . . .	2.070,05		
	3	Fundacja jubileusz. dla liceum	3.123,53		
	4	Fundacja Dr. Hack'sa dla wyższej szkoły realnej	606,15	10.152,65	
		Do przeniesienia:		88.855.596,21	

gistrat Katowice — rok obrach. 1932/33.

Stan bierny

Grupa	Nr. poz.	Pasywa	Wartość Suma pozycji zł	Sumy grup zł	Uwagi i objaśnienia
7	8	9	10	11	12
I.		Długi długoterminowe:			
	1	Długi hipoteczne . . .	30.833,60		
	2	Długi obligacyjne . . .	24.501,—		
	3	Inne długi długotermin.	11.571.692,88	11.627.027,48	
II.		Pasywa przedsiębiorstw komunalnych			
		Rzeźnia miejska . . .		1.463.444,57	
III.		Pasywa fundacyj . .		—	
IV.		Długi krótkoterminowe .		—	
V.		Sumy przechodnie:			
	1	Sumy skarbowe . . .	156.494,29		
	2	Sumy związków komun.	921.927,89		
	3	Suma innych instytucyj .	482.963,88	1.561.386,06	
VI.		Zaległości budżet. bierne		56.704,36	
VII.		Fundusze specjalne . .		3.493.316,22	
VIII.		Inne pasywa		—	
IX.		Deponenci		860.743,77	
				19.062.622,46	

Stan czynny

Grupa	Nr. poz.	Aktywa	Wartość — Suma pozycji zł	Wartość — Sumy grup zł	Uwagi i objaśnienia
1	2	3	4	5	6
I.		Nieruchomości:			
	1	Budowle	40.920.431.—		
	2	Place zabudowane . . .	—		
	3	Place budowl. niezabud.	9.727.837,50		
	4	Parki	1.510.330.—		
	5	Inne grunta	2.356.616.—		
	6	Obszary leśne	—		
	7	Obszary wodne . . .	—		
	8	Słupy ogłoszeń i szalety publiczne	174.774.—		
	9	Sieć wodociągowa . .	3.399.647,88		
	10	Sieć kanałowa	8.389.470,21		
	11	Sieć elektr. w Brynowie	68.600.—	66.547.706,59	
II.		Inwestycje w budowie			
	1	Budowa gmachu szkolnego w dzielnicy III . .	899.584,71		
	2	Budowa gmachu szkolnego w dzieln. II — Dom Wychow. Fiz. . . .	458.778,55		
	3	Budowa azylu dla bezdomnych	609.127,75		
	4	Budowa hali gimnastycznej w dzielnicy I . .	282.116,49		
	5	Rozbudowa szpitala miejskiego	609.984,43		
	6	Budowa gmachu biurowego przy ul. Młyńskiej	2.051.743,06		
	7	Budowa 10 domów mieszkalnych przy ulicy Wełnowskiej	1.760.473,58		
	8	Wykonanie bruku i chodników, założenie odwodnień i plantacyj w podwórzu 20 domów mieszkalnych przy ul. Raciborskiej	150.040,15		
	9	Budowa szkoły powszechnej w dzielnicy II. .	2.213.081,55		
	10	Przebudowa zamku w Gorzycach	349.635,79		
		Do przeniesienia:	9.384.566,06	66.547.706,59	

Stan bierny

Grupa	Nr. poz.	Pasywa	Wartość: Suma pozycji zł	Wartość: Sumy grup zł	Uwagi i objaśnienia
7	8	9	10	11	12
I.		Długi długoterminowe:			
	1	Długi hipoteczne . . .	30.833,60		
	2	Długi obligacyjne . . .	24.501,—		
	3	Inne długi długotermin.	11.571.692,88	11.627.027,48	
II.		Pasywa przedsiębiorstw komunalnych			
		Rzeźnia miejska . . .		1.463.444,57	
III.		Pasywa fundacyj . .		—	
IV.		Długi krótkoterminowe .		—	
V.		Sumy przechodnie:			
	1	Sumy skarbowe . . .	156.494,29		
	2	Sumy związków komun.	921.927,89		
	3	Suma innych instytucyj .	482.963,88	1.561.386,06	
VI.		Zaległości budżet. bierne		56.704,36	
VII.		Fundusze specjalne . .		3.493.316,22	
VIII.		Inne pasywa		—	
IX.		Deponenci , ...		860.743,77	
				19.062.622,46	

Stan czynny

Grupa	Nr. poz.	Aktywa	Wartość: Suma pozycji zł	Wartość: Sumy grup zł	Uwagi i objaśnienia
1	2	3	4	5	6
I.		Nieruchomości:			
	1	Budowle	40.920.431,—		
	2	Place zabudowane . . .	—		
	3	Place budowl. niezabud.	9.727.837,50		
	4	Parki	1.510.330,—		
	5	Inne grunta	2.356.616,—		
	6	Obszary leśne	—		
	7	Obszary wodne . . .	—		
	8	Słupy ogłoszeń i szalety publiczne	174.774,—		
	9	Sieć wodociągowa . .	3.399.647,88		
	10	Sieć kanałowa	8.389.470,21		
	11	Sieć elektr. w Brynowie	68.600,—	66.547.706,59	
II.		Inwestycje w budowie			
	1	Budowa gmachu szkolnego w dzielnicy III . .	899.584,71		
	2	Budowa gmachu szkolnego w dzieln. II — Dom Wychow. Fiz. . . .	458.778,55		
	3	Budowa azylu dla bezdomnych	609.127,75		
	4	Budowa hali gimnastycznej w dzielnicy I . .	282.116,49		
	5	Rozbudowa szpitala miejskiego	609.984,43		
	6	Budowa gmachu biurowego przy ul. Młyńskiej	2.051.743,06		
	7	Budowa 10 domów mieszkalnych przy ulicy Wełnowskiej	1.760.473,58		
	8	Wykonanie bruku i chodników, założenie odwodnień i plantacyj w podwórzu 20 domów mieszkalnych przy ul. Raciborskiej	150.040,15		
	9	Budowa szkoły powszechnej w dzielnicy II. .	2.213.081,55		
	10	Przebudowa zamku w Gorzycach	349.635,79		
		Do przeniesienia:	9.384.566,06	66.547.706,59	

Zestawienie główne.

Treść według budżetu	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania budżetu: Wypłacono wzgl. otrzym. zł	Zaległości zł	Razem zł	Różnica pomiędzy sum. rubr. 2 i 5: Więcej zł	Mniej zł
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki.						
Wydatki budżetu administracyjnego:						
zwyczajnego	11.914.003.97	10.269.049,99	56.558,98	10.325.608,97	—	1.588.395,—
nadzwyczajnego	2.121.413,23	2.066.257,58	—	2.066.257,58	—	55.155,65
Wydatki budżetów przeds. komunalnych	2.092.863,91	1.753.079,40	145,38	1.753.224,78	96.123,—	435.762,13
Razem:	16.128.281,11	14.088.386,97	56.704,36	14.145.091,33	96.123,—	2.079.312,78
Dochody.						
Dochody budżetu administracyjnego:						
zwyczajnego	11.522.000,—	11.293.533,48	1.415.635,64	12.709.169,12	1.689.944,99	502.775,87
nadzwyczajnego	—	2.532.928,88	—	2.532.928,88	2.532.928,88	—
Dochody budżetów przeds. komunalnych	2.092.863,91	1.580.996,67	172.228,11	1.753.224,78	2.126,81	341.765,94
Razem:	13.614.863,91	15.407.459,03	1.587.863,75	16.995.322,78	4.225.000,68	844.541,81
Dochód:		15.407.459,03	1.587.863,75	16.995.322,78		
Rozchód:		14.088.386,97	56.704,36	14.145.091,33		
Pozostaje:		1.319.072,06	1.531.159,39	2.850.231,45		
Dolicza się mniej wydane zaległości bierne		11.140,08		11.140,08		
		1.330.212,14	1.531.159,39	2.861.371,53		
Odlicza się umorzone zaległości czynne		217.690,31		217.690,31		
Nadwyżka wynosi:		1.112.521,83	1.531.159,39	2.643.681,22		

Treść według budżetu	Sumy preliminow. zł	Sumy wykonania budżetu			Różnica pomiędzy sum. rubryk 2 i 5	
		Wypłacono wzgl. otrzym. zł	Zaległości zł	Razem zł	Więcej zł	Mniej zł
1	2	3	4	5	6	7
Zaległości bierne.						
Dział: I:	32.951,65	27.706,05	—	27.706,05	—	5.245,60
„ V:	1.787,80	1.787,80	—	1.787,80	—	—
„ VI:	11.763,49	5.869,01	—	5.869,01	—	5.894,48
„ VIII:	4.819,60	4.819,60	—	4.819,60	—	—
„ IX:	4.941,69	4.941,69	—	4.941,69	—	—
„ X:	11,—	11,—	—	11,—	—	—
„ XII:	3.500,—	3.500,—	—	3.500,—	—	—
„ XIII:	100,80	100,80	—	100,80	—	—
Wydatki nadzwyczajne	5.288,32	5.288,32	—	5.288,32	—	—
Razem:	65.164,35	54.024,27	—	54.024,27	—	11.140,08
Zaległości czynne.						
Dział: I:	234.897,24	109.501,67	110.375,78	219.877,45	—	15.019,79
„ II:	5.085,30	1.060,14	4.025,16	5.085,30	—	—
„ IV:	3.744,79	1.488,20	1.415,60	2.903,80	—	840,99
„ V:	50.410,65	16.702,74	30.064,68	46.767,42	—	3.643,23
„ VI:	554.561,31	332.201,34	186.593,17	518.794,51	—	35.766,80
„ VII:	138.759,68	7.219,41	33.525,77	40.745,18	—	98.014,50
„ IX:	6.066,04	—	6.066,04	6.066,04	—	—
„ X:	648.543,51	249.023,79	349.438,32	598.462,11	—	50.081,40
„ XI:	15.509,69	2.486,95	395,—	2.881,95	—	12.627,74
Miejskie Zakłady Wodociągowe	261.910,36	213.869,18	46.345,32	260.214,50	—	1.695,86
Rzeźnia Miejska	18,28	18,28	—	18,28	—	—
Razem:	1.919.506,85	933.571,70	768.244,84	1.701.816,54	—	217.690,31

Przedsiębiorstwa komunalne.

Treść według budżetu	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania budżetu			Różnica pomiędzy sumami rubryk 2 i 5	
		Wypłacono wzgl. otrzym. zł	Zaległości zł	Razem zł	Więcej zł	Mniej zł
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki.						
Miejskie Zakłady Wodociągowe .						
zwyczajne	1.692.000,—	1.390.083,87	—	1.390.083,87	96.123,—	398.039,13
nadzwyczajne	182.863,91	182.863,91	—	182.863,91	—	—
Teatr Miejski	218.000,—	180.131,62	145,38	180.277,—	—	37.723,—
Razem:	2.092.863,91	1.753.079,40	145,38	1.753.224,78	96.123,—	435.762,13
Dochody.						
Miejskie Zakłady Wodociągowe .						
zwyczajne	1.692.000,—	1.217.855,76	172.228,11	1.390.083,87	2.126,81	304.042,94
nadzwyczajne	182.863,91	182.863,91	—	182.863,91	—	—
Teatr Miejski	218.000,—	180.277,—	—	180.277,—	—	37.723,—
Razem:	2.092.863,91	1.580.996,67	172.228,11	1.753.224,78	2.126,81	341.765,94

Treść według budżetu	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania budżetu			Różnice między sumami rubr. 2 i 5	
		Wypłacono wzgl. otrzym zł	Zaległości zł	Razem zł	Więcej zł	Mniej zł
1	2	3	4	5	6	7
Dział I: Majątek komunalny	1.475.500,—	1.412.839,46	225.808,92	1.638.648,38	191.588,28	28.439,90
„ II: Przedsiębiorstwa komunalne .	497.000,—	676.850,77	1.355,48	678.206,25	205.343,31	24.137,06
„ III: Subwencje i dotacje . . .	334.500,—	187.801,—	—	187.801,—	—	146.699,—
„ IV: Zwroty	288.500,—	309.433,16	4.312,60	313.745,76	59.038,36	33.792,60
„ V: Opłaty administracyjne . . .	119.000,—	97.693,50	26.000,53	123.694,03	36.011,33	31.317,30
„ VI: Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	1.527.000,—	1.217.999,10	328.971,69	1.546.970,79	206.433,62	186.462,83
„ VII: Dopłaty — Opłaty specjalne	260.000,—	140.998,03	345.295,05	486.293,08	227.627,27	1.334,19
„ VIII: Udział w podatkach państw. .	3.900.000,—	4.107.420,22	—	4.107.420,22	207.420,22	—
„ IX: Dodatki do podatków państw.	1.800.000,—	1.953.376,40	—	1.953.376,40	154.198,13	821,73
„ X: Podatki samoistne	1.286.000,—	1.131.330,72	478.129,37	1.609.460,09	368.238,45	44.778,36
„ XI: Różne	34.500,—	57.791,12	5.762,—	63.553,12	34.046,02	4.992,90
Razem:	11.522.000,—	11.293.533,48	1.415.635,64	12.709.169,12	1.689.944,99	502.775,87
Dochody nadzwyczajne:	—	2.532.928,88	—	2.532.928,88	2.532.928,88	—

Wydatki zwyczajne.

Dział	Treść według budżetu	Sumy preliminowane			Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubr. 4 i 7	
		według budżetu zł	dodatkowo uchwalono zł	razem zł	wypłacono wzgl. otrzymano zł	zaległości zł	razem zł	więcej zł	mniej zł
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
I.	Administracja ogólna	2.851.000,—	7.308,15	2.858.308,15	2.390.271,84	34.733,05	2.425.004,89	—	433.303,26
II.	Majątek komunalny	418.500,—	—	418.500,—	360.270,06	—	360.270,06	—	58.229,94
III	Przedsiębiorstwa komunalne .	156.500,—	—	156.500,—	132.552,35	—	132.552,35	—	23.947,65
IV.	Spłata długów	1.310.500,—	150.000,—	1.460.500,—	1.385.211,26	—	1.385.211,26	—	75.288,74
V.	Drogi i place publiczne . . .	781.250,—	100.000,—	881.250,—	841.402,16	—	841.402,16	—	39.847,84
Va.	Pomiary i rozbudowa miasta	13.000,—	—	13.000,—	11.246,—	—	11.246,—	—	1.754,—
VI.	Oświata	2.160.500,—	—	2.160.500,—	1.708.518,41	994,71	1.709.513,12	—	450.986,88
VII	Kultura i sztuka	121.000,—	—	121.000,—	110.251,37	—	110.251,37	—	10.748,63
VIII.	Zdrowie publiczne	1.889.500,—	51.940,22	1.941.440,22	1.671.537,69	15.979,22	1.687.516,91		253.923,31
IX.	Opieka społeczna	950.000,—	40.000,—	990.000,—	880.834,72	—	880.834,72	—	109.165,28
X.	Popieranie przemysłu i handlu	118.500,—	—	118.500,—	79.928,86	—	79.928,86	—	38.571,14
XI.	Popieranie rolnictwa	—	—	—	—	—	—	—	—
XII.	Bezpieczeństwo publiczne . .	664.000,—	52.005,60	716.005,60	635.369,08	4.852,—	640.221,08	—	75.784,52
XIII.	Różne	78.500,—	—	78.500,—	61.656,19	—	61.656,19	—	16.843,81
	Razem:	11.512.750,—	401.253,97	11.914.003,97	10.269.049,99	56.558,98	10.325.608,97	—	1.588.395,—
	Wydatki nadzwyczajne . . .	—	2.121.413,23	2.121.413,23	2.066.257,58	—	2.066.257,58	—	55.155,65

Główne zestawienie

do wykonania budżetu za rok 1932/33.

Dochód nadzwyczajny	182.836,91 zł
Wydatki nadzwyczajne	182.863,91 „
pozostaje	— — —

Czysty zysk wynosi 238.123, —zł, który jest odstawiony do budżetu administracyjnego i w wykazanych liczbach tamże już uwzględniony.

2. **Teatr Miejski wykazuje:**

Dochód	180.277,— zł
Rozchód	180.277,— „
pozostaje	— — —

Czysty dochód Teatru Miejskiego wynosi tylko	47.724,65 zł
rozchód zaś	180.277,— „
pozostaje deficyt	132.552,35 zł

Deficyt pokryto z budżetu administracyjnego i uwzględniono już przy zestawieniu obrotu budżetu administracyjnego. Deficyt ten powstaje rokrocznie.

3. **Rzeźnia Miejska** prowadzi począwszy od 1 kwietnia 1932 r. osobną kasowość i rachunkowość. Obroty Rzeźni Miejskiej wynosiły w roku sprawozdawczym 5.197.963,27 zł. Nadwyżka budżetowa (czysty zysk) wynosiła 192.301,16 zł.

W budżecie przewidziano	1.286.000,00 „
Zatem więcej	323.460,09 zł

Zestawienie.

Wpłynęło więcej ad a)	207.420,22 zł
ad b)	153.376,40 „
ad c)	323.460,09 „
Ogółem wpłynęło więcej	684.256,71 zł

Więcej jak przewidziano wpłynęło:

15% udział w podatku dochodowym i dodatki komunalne	207.420,22 zł
Dodatku od podatku gruntowego	6.774,56 „
„ do podatku przemysłowego	80.741,53 „
„ do podatku od świadectwa przemysłowych	55.463,28 „
„ od patentów akcyzowych	11.218,76 „
Podatku od rozrywek i zabaw	21.810.80 „
„ od psów	27.989,34 „
„ od przyrostu wartości	22.736,96 „
„ od nabycia nieruchomości	40.263,91 „
„ budynkowego	156.527,50 „
„ szynkarsko-koncesyjnego	37.232,50 „
„ od spadków i darowizn	10.284,— „
„ od kopalin	2.542,57 „
„ wojskowego.	48.850,87 „
Razem:	729.856,80 zł

Mniej jak przewidziano wpłynęło:

Dodatku od podatku od spożycia, zużycia i produkcji	821,73 zł	
Podatku hotelowego	22.823,40 „	
„ od ogłoszeń	1.799,77 „	
„ od placów niezabudowanych	20.155,19 „	45.600,09 zł
Zatem większy wpływ z ogólnych podatków jak poprzednio zapodano		684.256,71 zł

Przedsiębiorstwa komunalne.

1. Miejskie Zakłady Wodociągowe wykazują:

Dochód zwyczajny	1.390.083,87 zł
Rozchód zwyczajny	1.390.083,87 „
pozostaje	— — —

Zaległości budżetu zakładów wodociągowych za rok 1932/33	172.228,11 zł
Zaległości budżetu za rok 1931/32 i z lat ubiegłych	773.418,04 zł
Razem:	2.361.281,79 zł

Nadwyżka kasowa wynosi więc:

Nadwyżka książkowa	2.610 585,48 zł
minut zaległości czynne	2.361.281,79 „
pozostanie:	249.303,69 „

którą to kwotą Korporacje Miejskie mogły dysponować.

Że mimo ogólnego kryzysu gospodarczego osiągnięto jeszcze nadwyżkę, zawdzięcza się to kompresji budżetowej w rozchodzie, która nastąpiła w sierpniu 1932 r. i wynosiła 666.250 zł.

Wpływy podatkowe za rok 1932/33 przedstawiają się jak następuje:

Udział w podatku dochodowym:

a) Udział w podatkach państwowych

Wpłynęło	4.107.420,22 zł
W budżecie przewidziono	3.900.000,00 „
Zatem wpłynęło więcej:	207.420,22 zł

b) Dodatki do podatków państwowych:

1.	Dodatek do podatku gruntowego	7.774,56 zł
2.	„ „ „ przemysłowego	1.480.741,53 „
3.	„ „ „ od świadectw przemysłowych	185.463,28 „
4.	„ „ „ od spożycia zużycia i produkcji	199.178,27 „
5.	„ „ „ od patentów akcyzowych	80.218,76 „
	Razem:	1.953.376,40 zł
	W budżecie przewidziano	1.800.000.00 zł
	Zatem więcej	153.376,40 zł

c) Podatki samoistne:

1.	Podatki od rozrywek i zabaw	221.810,80 zł
2.	Podatek od psów	57.989,34 „
3.	„ hotelowy	37.176,60 „
4.	„ od ogłoszeń	6.200,23 „
5.	„ od przyrostu wartości	77.736,96 „
6.	„ od nabycia nieruchomości	95 263,91 „
7.	„ budynkowy	756.527,50 „
8.	„ Podatek szynkarsko-koncesyjny	42.232,50 „
9.	„ od spadków i darowizn	13.284,00 „
10.	„ od kopalin	142.542,57 „
11.	„ od placów niezabudowanych	79.844,81 „
12.	„ wojskowy	78.850,87 „
	Razem:	1.609.460,09 zł

Podwyższenie stanu biernego nastąpiło przy:

Grupie	II.	Pasywa przedsiębiorstw komunalnych o	1.463.444,57 zł	
„	V.	Sumy przechodnie o	560.257,58 „	
„	VII.	Fundusze specj. o	2.536.386,09 „	
„	IX.	Deponenci o	43.313,82 „	4.603.402,06 zł

Zatem ogólna nadwyżka przy porównaniu do stanu księgi inwentarzowej działu „A“ za rok 1931/32 wynosi jak już wyżej zapodano	2.843.493,62 zł

Sprawozdanie z wykonania budżetu przedkładamy we formie głównego zestawienia tegoż sprawozdania. Dla orjentacji przytacza się następujące kwoty:

Dochód budżetu zwyczajnego na rok 1932/33 wynosi		12.709.169,12 zł
Rozchód zaś		10.325.608,97 „
Pozostaje nadwyżka:		2.383.560,15 zł
Dochód budżetu nadzwyczajnego wynosi	2.532.928,88 zł	
rozchód zaś	2.066.257,58 „	
Zatem nadwyżka:		466.671,30 zł
Ogólna nadwyżka budżetu administracyjnego wynosi zatem		2.850.231,45 zł
Do nadwyżki budżetowej dolicza się mniej wydane zaległości budżetowe bierne w wysokości		11.140,08 zł
Razem:		2.861.371,53 zł
Natomiast odlicza się stawione do ubytku i mniej ściągnięte zaległości budżetowe czynne		250.786,05 zł
Nadwyżka budżetowa wynosi więc		2.610.585,48 zł

Kwota 2.610.585,48 zł przedstawia jednak tylko nadwyżkę książkową. Chcąc otrzymać dokładną nadwyżkę kasową, należy odliczyć z kwoty tej wszelkie zaległości czynne, które w myśl instrukcji o rachunkowości i kasowości w związkach komunalnych dolicza się wprawdzie do nadwyżki budżetowej, w gruncie rzeczy samej jednak nadwyżką się staną dopiero z chwilą pobrania ich. Zaległości czynne wynoszą:

Zaległości budżetu administracyjnego za rok 1932/33	1.415.635,64 zł

Sprawy finansowe, podatkowe i majątkowe.

Główna Kasa Miejska.

Całokształt gospodarki pieniężnej miasta obrazuje się w księdze inwentarzowej Dział „A“, której odpis załączamy.

Majątek miasta wynosi na dzień 31 marca 1933 roku — 78.862.800,01 zł, zaś nadwyżka budżetowa 2.610.585,48 zł. W porównaniu do roku ub. podwyższył się majątek o 2.843.493,62 zł — (majątek miasta według stanu z dnia 31 marca 1932 r. wynosił — 76.019.306,39 zł), nadwyżka budżetowa natomiast uległa zmniejszeniu o 1.038.107,13 zł (w r. 1931 wynosiła nadwyżka 3.641.017,19 zł). Przyrost stanu czynnego wykazują:

Grupa	II.	Inwestycje w budowie o	84.549.67 zł
„	III.	Ruchomości o	74.481,45 „
„	IV.	Aktywa przedsiębiorstw miejskich o	5.197.963,27 „
„	V.	Aktywa fundacyj o	899,48 „
„	VI.	Materjały i zapasy o	156.541,43 „
„	VII.	Lokaty o	695.398,49 „
„	VIII.	Zaległości czynne budżetowe o	400.421,09 „
„	X.	Pozostałości czynne na r-k bieżących o	1.496.321,71 „
„	XIII.	Depozyty walorowe o	43.033,82 „
		Razem:	8.149,610,41 zł

Zmniejszenie stanu czynnego wykazują:

Grupa	I.	Nieruchomości o	3.666.341,91 zł	
„	XI.	Kasa o	51.879,08 „	
„	XII.	Inne aktywa o	524.813,93 „	4.243.034,92 zł

Zatem nadwyżka stanu czynnego do roku poprzedniego 3.906.575,49 zł

Stan bierny wykazuje w roku 1932 zmniejszenie i zwiększenie. Zmniejszenie nastąpiło przy:

Grupie	I.	Długi długoterminowe o	2.493.753,07 zł	
„	VI.	Zaległości bierne o	8.459,99 „	
„	X.	Nadwyżka budżetowa o	1.038.107,13 „	3.540.320,19 zł
			Razem:	7.446.895,68 zł

Wytyczne i przeciętne ceny ustalone przez Komisję do badania cen.

Artykuły żywnościowe	Ceny jednostkowe za kg, sztukę itd.	Kwiecień 1932		Październik 1932		Marzec 1933		Uwaga
		Data notowan.	Cena	Data notowan.	Cena	Data notowan.	Cena	
Chleb żytni 65%	1 kg	1. IV.-20. IV. 21. IV.-30. IV.	0.43 0.45	1. X. - 16. X. 17. X.-31. X.	0.36 0.34	1. III.-19. III. 20. III.-31. III	0.32 0.34	Ceny ustalone jako wytyczne
Mięso wieprzowe	1 kg	1. IV.-30. IV. 1. IV.-30. IV.	hala targ. 1.20—1.30 skład 1.30—1.50	bez zmiany	bez zmiany	bez zmiany	bez zmiany	"
Mięso wołowe	1 kg	1. IV.-30. IV. 1. IV.-30. IV.	hala targ. 1.20—1.30 skład 1.30—1.50	"	"	"	"	"
Słonina świeża	1 kg	1. IV.-30. IV. 1. IV.-30. IV.	hala targ. 2.00—2,20 skład 2.20—2.40	1. X. - 31. X. 1. X. - 31. X.	hala targ. 2.00—2,20 skład 2.00—2,20	"	"	"
Masło deserowe	1 kg	1. IV. - 4. IV. 5. IV.-11. IV. 12. IV.-18. IV. 19. IV.-30. IV.	4.40 4,20 4.00 3.60	1. X. - 10. X. 11. X.-24. X. 25. X.-31. X.	3.80 4.40 4.00	1. III. - 8. III. 9. III.-15. III. 16. III.-22. III. 23. III.-29. III. 30. III.-31. III.	3.30 4.00 3.80 3.60—3.80 4.00	Ceny ustalone jako przeciętne
Mleko pełne surowe	1 litr	1. IV.-30. IV.	0.32	1. X. - 31. X.	0.30	1. III.-31. III.	0.26	Ceny ustalone jako wytyczne

Grupa	Nr. poz	Pasywa	Wartość — Suma pozycji zł	Wartość — Sumy grup zł	Uwagi i objaśnienia
7	8	9	10	11	12
		Z przeniesienia:		19.062.622,46	
		Do przeniesienia:		19.062.622,46	

Grupa	Nr. poz.	Aktywa	Wartość Suma pozycji zł	 Sumy grup zł	Uwagi i objaśnienia
1	2	3	4	5	6
		Z przeniesienia:		88.855.596,21	
VI.		Materjały i zapasy . .		758.825,—	
VII.		Lokaty:			
	1	Sumy hipoteczne . . .	51.159,80		
	2	Akcje	608.080,07		
	3	Inne papiery publiczne i udziały	1.585.149,09	2.244.388,96	
		Sumy w kasach innych związków komunalnych		—	
VIII.		Zaległości budżet. czynne		2.361.281.79	
IX.		Pozostałości czynne na rachunkach bieżących			
X.	1	PKO., odz. w Katowicach	39.354,79		
	2	Bank Gospodarstwa Kraj. oddział w Katowicach	943.224,69		
	3	Miejska Komunalna Kasa Oszczęd. w Katowicach	9.753,30		
	4	M. K. K. O. w Katowicach — Fundusze i Fundacje	3.503.468,87		
	5	Państwowy Bank Rolny, Oddz w Katowicach .	424.318,—	4.920.119,65	
XI.		Kasa		318.606,14	
XII.		Inne aktywa:			
	1	Zaliczki zwrotne . . .	174.571,81		
	2	Pozostałość kasowa wcielonych gmin	1.000,—		
	3	Za sprzedane obligacje .	31.564,91		
	4	Należność z Śl. Funduszu Gospodarczego . . .	4.839,71		
	5	Odsetki od przejętej hipoteki Banku Ziemsk.	4.750,—	216.726,43	
XIII.		Depozyty walorowe:			
	1	Listy hipoteczne . . .	47.917,94		
	2	Weksle	303.220,—		
		Do przeniesienia:	351.137,94	99.675.544,18	

Grupa	Nr. poz	Pasywa	Wartość: Suma pozycji zł	Wartość: Sumy grup zł	Uwagi i objaśnienia
7	8	9	10	11	12
				19.062.622,46	
				19.062.622,46	

Grupa	Nr. poz.	Aktywa	Wartość Suma pozycji zł	Wartość Sumy grup zł	Uwagi i objaśnienia
1	2	3	4	5	6
XIII.		Z przeniesienia:	351.137,94	99.675.544,18	
	3	Akcje	148.500,—		
	4	Listy zastawne	41.310,—		
	5	Książeczki oszczędnośc.	319.515,83	860.463,77	
				100.536.007,95	

Grupa	Nr. poz.	Pasywa	Wartość: Suma pozycji zł	Wartość: Sumy grup zł	Uwagi i objaśnienia
7	8	9	10	11	12
		Z przeniesienia:		19.062.622,46	
X		Majątek Związku Komunalnego:			
	1	Kapitał i czysty majątek rzeźni miejskiej . . .	3.734.518,70		
	2	Majątek fundacyj . . .	10.152,65		
	3	Czysty majątek Związku Komunalnego	75.118.128,66	78.862.800,01	
XI.		Nadwyżka budżetowa .		2.610.585,48	
				100.536.007,95	

Sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu administracyjnego

Rzeźnia Miejska — **W y d a t k i.** — za rok 1932/33

Treść według budżetu	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania budżetu: Wypłacono wzgl. otrzym zł	Sumy wykonania budżetu: Zaległości zł	Sumy wykonania budżetu: Razem zł	Różnica pomiędzy sumami rubryk 4 i 7: Więcej zł	Różnica pomiędzy sumami rubryk 4 i 7: Mniej zł
1	2	3	4	5	6	7
DZIAŁ I.						
Wydatki zwyczajne	720.000,—	600.536,87	—	600.536,87	—	119.463,13
Nieruchomości i urządz. wewnętrzne	120.500,—	88.595,18	—	88.595,18	—	31.904,82
1. **Budynki i grunta**	86.500,—	66.420,04	—	66.420,04	—	20.079,96
a) Dzierżawa	40.000,—	40.000,—	—	40.000,—	—	—
b) Utrzymanie budynków, podwórek, prace podziemne, wykończenie bruku i oparkowanie	40.000,—	22.900,83	—	22.900,83	—	17.099,17
c) Budowlane utrzymanie toru, uzupełn. i dzierżawa toru	5.000,—	2.019,21	—	2.019,21	—	2.980,79
d) Ubezpieczenie od ognia	1.500,—	1.500,—	—	1.500,—	—	—
2. **Urządzenie wewnętrzne**	31.000,—	19.175,14	—	19.175,14	—	11.824,86
a) Uzupełnienie sprzętów i inwent.	13.000,—	10.873,48	—	10.873,48	—	2.126,52
b) Utrzymanie maszyn chłodniczych, wytwórni tłuszczu, kotłów i t. p.	18.000,—	8.301,66	—	8.301,66	—	9.698,34
3. **Fundusz rezerwowy**	3.000,—	3.000,—	—	3.000,—	—	—
DZIAŁ II.						
Urządzenie zewnętrzne	—	—	—	—	—	—
DZIAŁ III.						
Koszty przeprowadzenia urządzeń prywatnych	—	—	—	—	—	—

Wydatki.

Treść według budżetu	Sumy preliminowane zł	Sumy wykonania budżetu			Różnica pomiędzy sumami rubryk 4 i 7	
		Wypłacono wzgl. otrzym. zł	Zaległości zł	Razem zł	Więcej zł	Mniej zł
1	2	3	4	5	6	7
DZIAŁ IV.						
Koszty produkcji	332.850,—	288.548,77	—	288.548,77	—	44.301,23
4. Wydatki osobowe	155.000,—	144.284,69	—	144.284,69	—	10.715,31
a) Płaca robotników, maszynistów, ślusarzy oraz składki ubezp. i kontrola robotnic w chłodni . .	112.000,—	104.476,38	—	104.476,38	—	7.523,62
b) Płaca trychinoskopistów . . .	43.000,—	39.808,31	—	39.808,31	—	3.191,69
5. Wydatki rzeczowe	177.850,—	144.264,08	—	144.264,08	—	33.585,92
a) Prąd elektr. dla motorów elektr. i oświetl., utrzymanie instalacji	80.000,—	76.020,16	—	76.020,16	—	3.979,84
b) Woda i utrzymanie wodociągu .	39.000,—	34.454,73	—	34.454,73	—	4.545,27
c) Opał	20.000,—	14.786,52	—	14.786,52	—	5.213,48
d) Materjał do czyszczenia i smarowania	6.800,—	2.918,79	—	2.918,79	—	3.881,21
e) Tabor miejski za zaprzęg . . .	10.000,—	10.000,—	—	10.000,—	—	—
f) Tępienie szczurów i czyszczenie kloak	750,—	138,—	—	138,—	—	612,—
g) Podściałka i zakup siana . . .	8.100,—	5.082,57	—	5.082,57	—	3017,43
h) Inne wydatki, farby, stemple itp.	3.200,—	318,56	—	318,56	—	2881,44
i) Zwrot opłaty tyt. 20% zniżki od uboju dla eksportu	10.000,—	544,75	—	544,75	—	9.455,25

Wydatki.

Treść według budżetu	Sumy preliminow. zł	Sumy wykonania budżetu			Różnica pomiędzy sumami rubryk 4 i 7	
		Wypłacono wzgl. otrzym. zł	Zaległości zł	Razem zł	Więcej zł	Mniej zł
1	2	3	4	5	6	7
DZIAŁ V.						
Koszty administracyjne	125.366,26	94.110,57	—	94.110,57	—	31.255,69
6. Wydatki osobowe	104.248,53	84.160,10	—	84.160,10	—	20.088,43
a) Pobory urzędn. i sił pomocnicz.	104.248,53	84.160,10	—	84.160,10	—	20.088,43
7. Wydatki rzeczowe	21.117,73	9.950,47	—	9.950,47	—	11.167,26
a) Druki, przybory biurowe, koszty ogłosz. czasopisma i bibljoteka .	7.000,—	3.324,75	—	3.324,75	—	3.675,25
b) Opłata telef., stemplowa i portorja	2.200,—	1.872,20	—	1.872,20	—	327,80
c) Koszta podróży	1.000,—	1.000,—	—	1.000,—	—	—
d) Manko kasjera	300,—	220,02	—	220,02	—	79,98
e) Ściąganie opłat nadzwyczajnych i opłata za ubój nocny	3.900,—	2.092,78	—	2.092,78	—	1.807,22
f) Odzież służbowa i czyszczenie bielizny	4.600,—	1.115,33	—	1.115,33	—	3.484,67
g) Górnośl. Stow. Nadzoru Kotłów Parow.	500,—	91,20	—	91,20	—	408,80
h) Wydatki na laboratorjum . . .	1.000,—	130,93	—	130,93	—	869,07
l) Nieprzewidziane wydatki . . .	617,73	103,26	—	103,26	—	514,47

Wydatki.

Treść według budżetu	Sumy preliminowane	Sumy wykonania budżetu			Różnica pomiędzy sumami rubryk 4 i 7	
		Wypłacono wzgl. otrzym.	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł	zł	zł	zł	zł	zł
1	2	3	4	5	6	7
DZIAŁ VI.						
Spłata długów	141.283,74	129.282,35	—	129.282,35	—	12.001,39
8. Spłata i oprocentowanie kosztów na rozbudowę rzeźni	129.783,74	118.182,35	—	118.182,35	—	11.601,39
9. Oprocentowanie 50.000 zł, otrzymanych na urządzenie wytwórni tłuszczu z Śl. Kom. Fund. Pożyczkowego-Zapomogowego	11.500,—	11.100,—	—	11.100,—	—	400,—

Dochody.

Treść według budżetu	Sumy preliminowane	Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubryk 4 i 7	
		Wypłacono wzgl. otrzym	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł	zł	zł	zł	zł	zł
1	2	3	4	5	6	7
Dochody zwyczajne	720.000,—	792.838,03	—	792.838,03	108.067,52	35.229,49
DZIAŁ I.						
Wpływy z opłat za korzystanie z przedsiębiorstwa	710.000,—	785.318,03	—	785.318,03	108.067,52	32.749,49
1. Opłaty z uboju za użytkowanie rzeźni	505.000,—	580.721,25	—	580.721,25	76.160,75	439,50
a) 10.000 sztuk bydła	65.000,—	66.840,80	—	66.840,80	1.840,80	—
b) 93.000 sztuk świń	418.500,—	491.619,95	—	491.619,95	73.119,95	—
c) 10.000 sztuk owiec, kóz i cieląt .	20.000,—	21.200,—	—	21.200,—	1.200,—	—
d) 200 sztuk koni	1.500,—	1.060,50	—	1.060,50	—	439,50
2. Opłaty za badanie mięsa pozamiejscowego wzgl. sprowadzonego i niezbadanego przez lekarza weterynaryjnego	10.000,—	10.801,75	—	10.801,75	801.75	—
	10.000,—	10.801,75	—	10.801,75	801.75	—
3. Wpływy z chłodni	117.000,—	96.644,20	—	96.644,20	1.737,27	22.093,07
a) Dzierżawa od firm za bekoniarnie	15.000,—	16.737,27	—	16.737,27	1.737,27	—
b) Dzierżawa za komórki i haki .	72.000,—	66.642,08	—	66.642,08	—	5.357.92
c) Chłodzenie mięsa, wieszanie mięsa, nadzwyczajne otwarcie chłodni i za światło	30.000,—	13.264,85	—	13.264,85	—	16.735,15

Dochody.

Treść według budżetu	Sumy preliminowane	Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubryk 4 i 7	
		Wypłacono wzgl. otrzym.	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł	zł	zł	zł	zł	zł
1	2	3	4	5	6	7
4. Ruch uboczny	78.000,—	97.150,83	—	97.150,83	29.367,75	10.216,92
a) Dzierżawa za wynajęte ubikacje uboczne, czynsz z domu administracyjnego	18.000,—	21.123,43	—	21.123,43	3.123,43	—
b) Bocznica i używanie wody przez P. K. P.	8.800,—	9.490,67	—	9.490,67	690,67	—
c) Piec do opalenia	6.600,—	10.636,10	—	10.636,10	4.036,10	—
d) Dochód z sprzedaży siana i paszy	9.000,—	4.575,80	—	4.575,80	—	4.424,20
e) Lód	7.000,—	5.815,50	—	5.815,50	—	1.184,50
f) Odpadki i nawóz	3.000,—	1.226,93	—	1.226,93	—	1.773,07
g) Telefon	1.200,—	1.174,93	—	1.174,93	—	25,07
h) Tania Jatka wędzenie i topienie tłuszczu	16.000,—	13.328,48	—	13.328,48	—	2.671,52
i) 20% dopłaty przy uboju nocnym i dopłata do uboju koszernego	5.000,—	4.861,44	—	4.861,44	—	138,56
k) Przechowanie, transport i ważenie mięsa	2.000,—	12.568,90	—	12.568,90	10.568,90	—
l) Nieprzewidziane	1.400,—	12.348,65	—	12.348,65	/	—
DZIAŁ II.						
Różne	10.000,—	7.520,—	—	7,520,—	—	2.480,—
5. Kredyt przewozowy	10.000,—	7.520,—	—	7,520,—	—	2.480,—
DZIAŁ III.						
Deficyt						

Treść według budżetu	Sumy preliminowane	Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubryk 4 i 7	
		Wypłacono wzgl. otrzym.	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł	zł	zł	zł	zł	zł
1	2	3	4	5	6	7
Zestawienie						
Wydatki	720.000,—	600.536,87	—	600.536,87	—	119,463,13
Dochody	720.000,—	792.838,03	—	792.838,03	108.067.52	35.229,49
Nadwyżka				192.301,16		

Administracja podatkowa.

Podatek dochodowy:

Sytuacja finansowa miasta uległa w roku 1932/33 w porównaniu do roku budżetowego 1931/32 znacznemu pogorszeniu. Wpływy z podatku dochodowego obniżyły się o 21%. Powodem tego objawu jest ogólny kryzys gospodarczy. Z 17 firm ciężkiego przemysłu, które mają swą siedzibę w Katowicach, płaciło tylko sześć firm podatek dochodowy, a to w nieznacznej wysokości w porównaniu do rozmiarów przedsiębiorstwa oraz do wymiarów podatku za ubiegłe lata. Zastój w przedsiębiorstwach ciężkiego przemysłu pociągnął za sobą zastój w mniejszych firmach, a zarazem odbił się ten objaw na dochodach kupców, rzemieślników itp. Główne źródło podatku dochodowego stanowi obecnie podatek od uposażeń, zarobków i emerytur.

Ogólnie wpłynęło podatku dochodowego

w roku sprawozdawczym	5.481.920,71 zł
Z tej kwoty przypadło innym gminom . . .	1.374.297,44 „
pozostało miastu	4.107.623,27 zł
W roku poprzednim wpłynęło dla miasta . .	5.164.505,51 zł
Wpływy zmniejszyły się zatem o	1.056.882,24 „
czyli o 21%.	
Na rok 1932/33 preliminowano	3.900.000,00 zł
Wpłynęło	4.107.623,27 „
Zatem więcej	207.623,27 zł

Wpływ podatku dochodowego z poszczególnych kategoryj zarobkowych przedstawia się procentualnie:

z ciężkiego przemysłu	11%
z średniego przemysłu i Sp. z o . odp.	22%
Z kupiectwa, rzemiosła itp.	22%
od pracowników (od uposażeń)	45%

Budżet na rok 1932/33 został ustalony pod znakiem panującego kryzysu gospodarczego. Zatem preliminowano dochody z dodatków do państwowych podatków w takiej wysokości, żeby nie okazał się deficyt przy zamknięciu roku. Obraz ten przedstawia się następująco:

Podatek przemysłowy:

Preliminowano	1.250.000,00 zł
Wpłynęło	1.480.779,40 „
Zatem więcej	230.779,40 zł

Podatek od świadectw przemysłowych:

Preliminowano	130.000,00 zł
Wpłynęło	185.465,28 „
Zatem więcej	55.463,28 zł

Podatek od patentów akcyzowych:

Preliminowano	69.000,00 zł
Wpłynęło	80.208,76 „
Zatem więcej	11.208,76 zł

Podatek od kopalin:

Preliminowano	140.000,00 zł
Wpłynęło	142.542,57 „
Zatem więcej	2.542,57 zł

Podatek od spożycia.

Preliminowano	200.000,00 zł
Wpłynęło	199.178,27 „
Zatem mniej	821,73 zł

Podatki samoistne.

Podatek od przyrostu wartości nieruchomości.

W dziedzinie wymiaru podatku od przyrostu wartości nieruchomości, wykazującego w poprzednich latach konjunktury tendencję zwyżkową, daje się od roku 1931 zauważyć systematyczny spadek wymiarów tego podatku. Przyczyną jest tu panująca na całym świecie depresja gospodarcza. W latach dobrej konjunktury, kiedy to czynsze z domów wpływały jeszcze regularnie, właściciele domów podwyższali czynsze mieszkaniowe; wartość nieruchomości, będącej najlepszym wyrazem kapitału, podwyższała się z roku na rok i równocześnie rozwijała się spekulacja nieruchomościami. Przepis zatem, wprowadzający w życie podatek od przyrostu, miał wdzięczną rolę do spełnienia, pozwolił bowiem władzom ograniczyć niezdrową spekulację przez należyte opodatkowanie ogromnych czasami zysków spekulantów.

W roku sprawozdawczym objaw ten minął. Wartość nieruchomości spadła, a raczej obniżyła się do rzeczywistej wartości i to od 20 do 50%. Lokata kapitału w nieruchomościach nie popłaca, zysk bowiem z tego kapitału jest minimalny, a nawet fikcyjny z uwagi na świadczenia ciążące na nieruchomościach. O ile z początkiem roku sprawozdawczego był jeszcze jakiś ruch w tej dziedzinie, to z końcem roku zapanował zupełny zastój.

Zanotowano przewłaszczeń w 186 wypadkach wobec 295 w roku ubiegłym, 63 przewłaszczeń opodatkowano, w 46 wypadkach nie osiągnięto przyrostu i to ze względu na ogólny spadek wartości objektów, 77 przewlaszczeń było ustawowo wolnych od tego podatku jak spadek, darowizna, lub też przewłaszczenie gruntu na teren uliczny.

Nie podlegają również opodatkowaniu nowe budynki, wybudowane po 1 stycznia 1924 r.

Podatek wymierzony został w ogólnej sumie 102.445,77 zł. Wobec uwzględnienai w części lub też w całości reklamacyj podatników, stawiono w ubytek 16.468,11 zł. Rzeczywisty więc wymiar wyraża się w kwocie 85.977,66 zł. Na poczet tego podatku preliminowano w budżecie 55.000,00 zł. Nadwyżka wynosi więc 30.977,66 zł. Wpływy z tytułu tego podatku wyrażają się w kwocie 85.486,01 zł.

Od orzeczeń w tej materji wniesiono 9 skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, które w 8 wypadkach oddalono, w 1 wypadku uwzględniono.

Podatek od umów.

Podatek od umów od przewłaszczenia własności nieruchomej pobiera się tylko w wypadkach, w których wymierzono opłatę stemplową. Według przepisu § 2 statutu miejscowego nowe budowle nie podlegają opodatkowaniu, natomiast art. 54 pkt. 7 u. o. s. z dnia 1. VII. 1926 r. zwalnia od opłaty stemplowej tylko pierwsze umowy po ukończeniu nowej budowli w ciągu lat 8, drugie umowy należy więc opodatkować. Zachodzi tedy kolizja między przepisem § 1 a przepisem § 2 statutu, którą należałoby usunąć. Oddział Podatkowy przygotował wobec tego odpowiednią nowelizację przepisu § 2 statutu miejscowego w formie dodatku, idącą w kierunku zwolnienia od podatku tylko pierwszą po ukończeniu nowej budowli, dochodzącą do skutku umowę. Dotychczas pobierano podatek w wysokości 1½% sumy, służącej za podstawę wymiaru opłaty stemplowej.

Ustawa z dnia 23. III. 1933 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. Śl. Nr. 9, poz. 16) zezwala na pobieranie tego podatku do 50% państwowej opłaty stemplowej, t. j. obecnie do 2% od objektu. W tym kierunku też sformułowano wyżej wzmiankowaną nowelę.

Pozatem można tu przytoczyć te same uwagi co w sprawozdaniu o podatku od przyrostu wartości; podatek od umów bowiem, będący w ścisłym związku z podatkiem od przyrostu, jest zależny od tych samych warunków.

W budżecie na rok 1932/33 preliminowano w pozycji tego podatku kwotę 55.000,— zł, wymierzono 102.660,94 zł. W ubytek

stawiono 10.588,23 zł, rzeczywisty wymiar wynosi więc 92.072,71 zł. Nadwyżka wyraża się w kwocie 37.072,71 zł. Na poczet tego podatku wpłynęło 129.554,22 zł wraz z zaległościami z lat ubiegłych. Do rozstrzygnięcia sądowego poszły 3 skargi, które wyrokiem uznano za nieuzasadnione.

Podatek budynkowy.

Podatek budynkowy jest prawie że jedynym z podatków samoistnych, którego wymiar i wpływy pozostały bez większych wahań mimo kryzysu gospodarczego, jest on bowiem perjodycznym, stawka zaś jego pozostała bez zmiany. Powstają jedynie zmiany w oszacowaniu wartości objektów, a zatem i wymiaru podatkowego przez zmianę właściciela drogą umowy notarjalnej, nie wywierają one jednak znaczniejszego i ujemnego wpływu na preliminowaną w budżecie kwotę, bowiem przy zmianach podwyższa się prawie że zawsze cośkolwiek wartość objektu. Wskutek tego następuje automatycznie podwyższenie wymiaru. Stawka podatku tego wynosi 5 od tysiąca.

Na obszarze Wielkich Katowic znajduje się 3664 nieruchomości zabudowanych. Opodatkowaniu podlega 2.910 budynków, 754 budynków jest wolnych od opodatkowania z mocy przepisu. Wartość opodatkowanych budynków w roku 1932/33 oszacowano na 150.550.000 zł. Przy ustalonej stawce 5 od tysiąca wynosi podatek 767.750 zł. Na skutek uwzględnionych rekursów stawiono w ubytek 10.597,50 zł. Rzeczywisty więc wymiar wynosi 757.152,50 zł. W budżecie preliminowano w pozycji tego podatku 600.000,— zł, tak że pozostaje nadwyżka w wysokości 157.152,50 zł. Wpłynęło do kasy ponad preliminowaną kwotę 55.010,28 zł.

Od dokonanych wymiarów wpłynęło 73 sprzeciwów, z czego 46 oddalono, reszta częściowo uwzględniono.

Od wydanej decyzji wniesiono przeciw Magistratowi 11 skarg sądowych, które w 10 wypadkach zostały oddalone; w 1 tylko wypadku żądanie skargi zostało częściowo uwzględnione.

Podatek szynkarsko-koncesyjny.

Podatek koncesyjny pobiera się przy udzielaniu koncesji alkoholowej lub też bezalkoholowej. Normy tego podatku są różne, zależnie od kategorji przedsiębiorstwa. Koncesje bezalkoholowe lub też na sprzedaż napojów w zamkniętych naczyniach podlegają opodatkowaniu w wysokości 10% stawek normalnych.

Na 62 wymiary ustalono podatku w wysokości 48.100,— zł, z czego stawiono w ubytek 15.485,— zł, rzeczywisty więc wymiar wyraża się w kwocie 32.615,— zł. Wobec preliminowanej w budżecie kwoty 5.000,— zł wyraża się nadwyżka w sumie 27.615,— zł. Wydział Podatkowy oraz Magistrat, mający na uwadze ciężkie

położenie gospodarcze, w wielu wypadkach obniżyli w granicach swej kompetencji część podatku na indywidualne prośby płatników. Wniesione od dokonanych wymiarów sprzeciwy zostały prawie we wszystkich wypadkach oddalone z uwagi na brak podstawy prawnej.

Podatek od spadku i darowizn.

Podatek od spadku i darowizn nie przynosi Magistratowi dużych wpływów, pobierany jest bowiem tylko w wysokości 10% państwowego wymiaru.

W pozycji podatku tego stawiono w roku 1932/33 do budżetu 3.000,— zł. Wymierzono ogółem 19.644,— zł, w ubytek stawiono 6.983,50 zł, pozostaje rzeczywisty wymiar w kwocie 12.660,50 zł. Nadwyżka wynosi tedy 9.660,50 zł.

Sposób postępowania przy sprzeciwach od wymiaru podatku opiera się na orzeczeniach Urzędu Opłat Stemplowych, czyli, że zależnie od obniżenia wymiaru państwowego następuje automatycznie obniżenie wymiaru komunalnego. Podatek ten nie jest dodatkiem do państwowego podatku, lecz samoistnym podatkiem.

Podatek od placów budowlanych.

Wartość placów budowlanych położonych na obszarze Wielkich Katowic oszacowano na 32.795.056,— zł. Przy ustalonej stawce 3 od tysiąca, wymiar wyraża się w kwocie 98.385,18 zł. Na skutek sprzeciwów oraz ponownie przeprowadzonej rewizji postępowania szacunkowego przez komisję szacunkową, obniżono wartość niektórych objektów oraz zwolniono, jak powyżej wspomniano, niektóre objekty od opodatkowania, wobec czego stawiono w ubytek 43.253,75 zł. Wymiar rzeczywisty ustałono więc na 55.131,43 zł, czyli że niedobór wynosi 44.868,57 zł.

Skarg w tej materji wniesiono w 31 wypadkach, które tylko w 2 wypadkach uwzględniono.

Podatek od zabaw.

We wpływach podatku od zabaw daje się zauważyć znaczny spadek, dochodzący do 55% w stosunku do roku 1930.

Preliminowano w budżecie na rok 1932/33 w kwocie 200.000,— zł wymierzony w wysokości 230.250,37 zł. Osiągnięto więc nadwyżkę 30.250,37 zł. Wpłynęło na poczet tego podatku 211.621,77 zł. Ilość zabaw urządzonych w roku 1932/33 oraz koncertów i występów w kabaretach wynosiła 1.186, imprez sportowych 80.

Podatek od ogłoszeń.

Podatek od ogłoszeń preliminowany w roku 1932/33 na 8.000,— zł wykazuje w dochodach notoryczny spadek, spowodowany obecną depresją gospodarczą. Towarzystwa wzgl. przedsiębiorstwa, urządzające atrakcje zabawowe, zadawalniają się mniejszą lub ustną reklamą, licząc się z ciężką sytuacją finansową.

Podatek ten wymierzono w ogólnej kwocie 6.326,42 zł, czyli że niedobór wynosi 1.673,58 zł.

Podatek hotelowy.

Na mocy statutu miejscowego z dnia 29 września 1924 r. Magistrat miasta Katowic pobiera podatek hotelowy od przyjezdnych. Podatek wynosi 20% od wynagrodzenia dziennego.

Od 1 kwietnia 1932 r. do 30 marca 1933 r. wymierzono podatek w kwocie 32.057,63 zł.

Wymierzono pojedyńczym hotelom następujące kwoty:

Hotel	Monopol	103	pokoi	18.315,51	zł
„	Savoy	51	„	6.270,82	„
„	Polski	31	„	1.933,12	„
„	Central	30	„	3.496,87	„
„	pod Złotą Gwiazdą	11	„	2.939,96	„
„	Pissarek	19	„	1.109,40	„
„	Hospic	24	„	2.780,98	„
			razem:	37.176,60	zł

Kwota, obejmująca wypadki, w których zwolniono od podatku hotelowego, wynosiła na rok operacyjny 759,23 zl. Preliminowano na rok budżetowy kwotę 60.000,— zł, niedobór wyraża się w kwocie 27.942,37 zł.

Spadek w wpływach należy tłumaczyć tem, iż w Katowicach właściciele mieszkań większych urządzają pensjonaty pokątne dla przyjezdnych za taniem wynagrodzeniem.

Podatek od psów.

Na mocy statutu miejscowego z dnia 30 września 1924 r. oraz dodatku do tegoż z dnia 6 marca 1926 r. Magistrat m. Katowic pobiera podatek od psów. Podatek ten wynosi od psa pierwszego 40,— zł, od psa drugiego 80,— zł, od psa trzeciego 120,— złotych. Przeprowadzony spis psów na rok podatkowy 1932/33 wykazał na terenie miasta Katowic 1485 psów

Na pojedyńcze dzielnice przypada:

Dzielnica	I.	1068	psów
„	II.	138	„
„	III.	167	„
„	IV.	112	„
	razem:	1485	psów

Podatek od psów został wymierzony na ogólną kwotę	48.114,— zł
Ponieważ wchodzą jeszcze w rachubę właściciele 2 wzgl. 3 psów podatek ten się podwyższył o . .	2.950,— „
razem:	51.064,— zł

W ciągu roku stwierdzono wzgl. zgłoszono dodatkowo:

w dzielnicy	I.	126 psów
„	II.	29 „
„	III.	31 „
„	IV.	5 „
	razem:	191 psów

Dochodzi więc przybytek w kwocie . . . . 6.880,— zł

Ogólny wymiar podatku wynosi więc razem . . 57.944,— zł

Uwolniono od podatku na mocy statutu miejscowego 184 psy.

Zwolnienie nastąpiło na mocy art. 4 statutu miejscowego i dotyczyło następujących podatników:

a) Komendę Policji Województwa Śląskiego,
b) przedstawicieli państw obcych,
c) osób utrzymujących psy dla stróżowania zakładów miejskich, szkół, teatru itd.,
d) osób, którym pies jest koniecznie potrzebny dla stróżowania odosobnionych zagród.

W ciągu roku wniesiono sprzeciwów przeciwko wymiarowi 157, z których uwzględniono 43.

Odmeldowanie psów nastąpiło w 202 wypadkach. Skarg przeciwko decyzji Magistratu wpłynęło do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego 14, z których wszystkie zostały rozstrzygnięte na korzyść Magistratu.

W pozycji podatku od psów preliminowano w budżecie — 30.000,— zł. Wymierzono ogółem 57.944,— zł. W ubytek stawiono 6.100,— zł, rzeczywisty wymiar zatem wyraża się w kwocie 51.844,00 zł czyli, że nadwyżka wynosi 21.844,00 zł.

Zgłoszenie i odgłoszenie procederów.

W roku operacyjnym 1932/33 zgłoszono procederów:

w dzielnicy	I	479
„	II	57
„	III	64
„	IV	18
	czyli razem:	618

Z tego przypada na procedery:

a) handlowe	533
b) przemysłowe	85

Najliczniej jest zastąpiony handel na targach i handel manufakturą.

W tym samym czasie **odgłoszono** procederów:

a) handlowych	297
b) przemysłowych	36

Kart rzemieślniczych udzielono 908.

Opłaty administracyjne.

Wprowadzone przez Magistrat opłaty administracyjne przynoszą znaczne korzyści. Pobierane są one w formie znaczków przy zgłoszeniu procederów, wystawianiu poświadczeń, udzielaniu informacji itp. Pobrane w roku 1932/33 opłaty wyrażają się w kwocie 3.232,— zł.

Nie były one objęte budżetem, stanowią więc czystą nadwyżkę budżetową.

Podatek wojskowy.

Podatek wojskowy pobiera się na podstawie art. 90 ustawy z dnia 23. V. 1928 roku o powszechnym obowiązku wojskowym w brzmieniu art. 1 pkt. 1 rozporządz. Prezydenta Rzplitej z dnia 29. XI. 1930 r. oraz na podstawie rozp. Rady Ministrów z dnia 24. VIII. 1931 r. o podatku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 89 — poz. 693). Podatek ten jest dwojakiego rodzaju, w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego oraz w postaci podatku zasadniczego. Ten ostatni rodzaj podatku przekazano po myśli § 11 cytowanego rozporządzenia na rzecz gmin miejskich i wiejskich celem wzmocnienia ich finansów. Cel ten jednak nie został osiągnięty albowiem podatnicy rekrutują się po większej części z elementu bezrobotnego, nie podlegającego opodatkowaniu.

Z tytułu wpływów tego podatku stawiono do budżetu kwotę 30.000,— zł. Sam wymiar, wydający się w kwocie 67,285,— zł dość wysoki, nie będzie realny albowiem znaczna część wymierzonych podatków będzie musiała być stawiono w ubytek z wyżej wymienionych powodów.

Wykazują to już wpływy, które sięgają zaledwie 18% wymiaru.

Wojewódzki Fundusz Drogowy.

Na podstawie ustawy z dnia 30 marca 1931 r. (Dz. U. Śl. — Nr. 6 poz. 14 — 15) oraz rozp. Wykonawczego Śląskiej Rady Wojewódzkiej i Wojewody Śląskiego z dnia 21 kwietnia 1931 r. — (Dz. U. Śl. Nr. 9 poz. 20) pobiera się opłatę na rzecz Wojewódzkiego Funduszu Drogowego.

Wymiar opłaty usckutecznia Magistrat na podstawie danych, zebranych przez Śląski Urząd Wojewódzki, przesyłanych Magistratowi miesięcznie na specjalnym wykazie.

Wymiar Wojewódzkiego Funduszu Drogowego w roku podatkowym 1932/33 przedstawia się jak następuje:

Wymierzono ogółem	716.317,54 zł
Wypłynęło ogółem	414.081,01 „
Z tej kwoty przypada Magistratowi 5% tytułem wynagrodzenia	20.704,00 „

W roku budżetowym 1932/33 zarejestrowano na terenie miasta Katowic 972 pojazdów mechanicznych, w tem:

a) samochodów osobowych	483
b) autobusów	33
c) samochodów ciężarowych	217
d) motocykli	210
e) przyczepek	29

Zaś wymiarów w ciągu roku 1932/33 uskuteczniono z powodu odrejestrowania i ponownego zarejestrowania dla 1802 pojazdów na ogólną kwotę 716.317,54 zł.

Śląski Fundusz Gospodarczy.

Na rok 1932/33 wymierzono opłaty w ogólnej kwocie: 1.278.679,18 zł. W tej kwocie znajduje się przepis za rok 1928/29 w kwocie 18.533,40 zł.

W myśl zarządzenia Wydziału Skarbow. z dnia 9. XI. 1931 r. dokonano w tym roku dodatkowe wymiary od 18 budynków nie służących celom mieszkaniowym oraz wymierzono dodatkowo opłatę od lokali przebudowanych a przeznaczonych na cele przemysłowo-handlowe. Wymiar wynosił 125.929.36 zł.

Ponadto wymierzono jeszcze w wielu innych wypadkach opłatę dodatkową np. od mieszkań wzgl. lokali handlowych zajmowanych przez współwłaścicieli domu.

Wobec trwającego kryzysu gospodarczego wstrzymano z polecenia Wydziału Skarbowego egzekucję wymierzonych opłat kilku poważnym płatnikom, aby nie poderwać ich egzystencji, zaś w wielu innych wypadkach rozłożył Wydział Skarbowy opłatę na raty miesięczne, wskutek tego wpłynęło w roku 1932/33 tylko 1.090.935,85 zł.

Z powyższej kwoty zwrócono opłatę niesłusznie uiszczoną w wysokości 1.272,46 zł. Tytułem 5%-owego odszkodowania za wymiar i pobór opłaty otrzymał Magistrat w roku 1932/33 — 54.546,78 zł, resztę 1.035.389,07 zł przekazano Głównej Kasie Skarbowej.

W budżecie preliminowano z tytułu wynagrodzenia za pobór 50.000,— zł, czyli że osiągnięto małą nadwyżkę w wysokości 4.546,78 zł.

Fundusz Pomocy Bezrobotnym.

Ogółem wymierzono z tytułu tych opłat 81.925,14 zł, z czego wpłynęło 73.680,68 zł. Ustawą z dnia 16. III. br. (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 163) przeobrażono Fundusz Pomocy Bezrobotnym

w „Funduszu Pracy". Ustawą tą odciążono nieco związki komunalne. Ustawa weszła w życie dopiero z dniem 1. IV. 1933 r.

Opłaty na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża.

Ogółem wymierzono w roku 1932/33 — 42.831,36 zł, z czego wpłynęło 36.373,27 zł.

Zestawienie sprzedanych biletów wstępu i pobranego podatku biletowego za rok 1932/33.

L. p.	Nazwa Kina	Bilety wstępu sprzedano: ilość kart zł	Bilety wstępu sprzedano: za ogólną cenę zł	Wymiar wynosi: podatek miejski zł	Wymiar wynosi: dodatek dla Miejsk. Komitetu Bezrobocia zł	Razem wymierzono w rubr. 5-6 zł	Zapłacono zł	Zaległość podatku wedł. st. 31. III 1933 r. włącznie za lata ubiegłe zł	Zapłacono podatku widowiskowego zł	Zaległość podatku widowiskowego włącznie za lata ubiegłe zł	Zaległość dla Komitetu Bezrobocia zł	Zaległość na Komitet Bezrobocia włącznie za lata ubiegłe zł
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Rialto . . .	232 871	366 391 55	54 401,20	13 291,74	67 692,94	76 826,02	40 644,80	65 718,11	40 644,80	13 107,91	6 181,92
2	Pałace . . .	83 586	76 605,41	11 406,48	2 730,61	14 137,09	11 820,09	22 776,24	8 287,43	22 776,24	3 532,66	258,08
3	Casino . .	140 504	228 267,67	36 928,04	8 509,25	45 437,29	44 066,05	29 088,56	34 728,12	22 510,72	9 337,93	4 498,06
4	Colosseum .	132 946	117 863,46	16 998,06	4 198,06	21 196,12	15 380,83	22 510,72	10 900,91	29 088,56	4 479 92	1 976,57
5	Union . .	94 746	86 750,55	13 523,29	2 865,10	16 388,39	13 637,14	17 849,84	9 758,46	17 849,84	3 878,68	669,61
6	Capitol-Klyta	90 835	81 874,42	16 354,34	3 482,01	19 836,35	21 262,83	766,93	16 298,41	766,93	3 135,87	183,24
7	Capitol Potempa .	—	—	—	—	—	—	—	751,81	21 666,39	1 076,44	—
8	Capitol II .	4 010	4 253,95	963,84	273,51	1 237.35	789,82	21 666,39	799,82	—	—	—
9	Dębina . .	56 579	36 397,97	5 632,85	1 172,07	6 804,92	6 202,85	897,88	4 982,00	897,88	1 220,85	90,20
10	Atlantic . .	24 328	17 136,15	2 148 32	436,08	2 584,40	1 796,46	541,90	1 559,32	541,90	237,14	291,37
11	Oaza Corso .	13 018	8 723,15	1 448,78	420,35	1 869,13	474.77 625,36	385,60 6 463,57	443,56	284,93 5 884,67	32,21	100 67 608,90
12	Apollo Błaszczyk .	—	—	—	—	—	—	—	—	4 585,14	—	—
13	Apollo Schmidt .	—	—	—	—	—	—	—	—	4 144,75	—	—
		873 423	1 024 264,28	159 805,20	37 378,78	197 183,98	194 892,22	163 592,43	154 227,95	171 642,75	40 039,61	14 858,62

Ściąganie podatków i opłat.

Wnioski o przymusowe ściągnięcie należności lub o przeprowadzenie egzekucji zarejestrowano w okresie sprawozdawczym ogółem 20.855,— a mianowicie:

a) własnych	14.256
b) Zakładu Ubezpieczeń w Król. Hucie, Funduszu Bezrobocia i innych władz i urzędów	6.361
c) dotyczących spraw ogólnych . . .	238
razem:	20.855

Oprócz tego wpłynęło 40.164 wniosków o doręczenie i zainkasowanie następujących rachunków:

za wodę	27.240
za wywóz śmieci	9.324
za prąd elektryczny	3.600
razem:	40.164

W związku z wejściem w życie ustawy o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych z dnia 25 czerwca 1932 r. Dz. Ust. R. P. Nr. 62 poz. 580, Magistrat utracił z dniem 1 września 1932 r. moc egzekutywy, a jest jedynie uprawniony do przymusowego ściągania niektórych rodzajów świadczeń pieniężnych — w myśl rozp. Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. poz. 581 — które wyłączono z pod egzekucji urzędów skarbowych.

Z tego powodu Urząd Wykonawczy został zupełnie zreorganizowany, a ilość egzekutorów zmniejszona z 17 na 12 inkasentów.

Obecnie do obowiązków inkasentów należy dobrowolne ściąganie wykazanych do egzekucji wszelkich świadczeń pieniężnych na rzecz Magistratu, doręczanie i inkasowanie rachunków za wodę, prąd elektryczny i wywóz śmieci i przymusowe ściąganie niektórych świadczeń pieniężnych, wyłączonych z pod egzekucji urzędów skarbowych, jak: grzywien administracyjnych, opłat zdrojowych i in.

O ile należności Magistratu nie zdołano ściągnąć przez naszych inkasentów, wówczas Magistrat zwraca się do odnośnych Urzędów Skarbowych z wnioskiem o przymusowe ściągnięcie zaległości. Takich wniosków egzekucyjnych wysłano do poszczególnych Urzędów Skarbowych w okresie od 1 września 1932 r. do 31 marca 1933 r. ogółem 2.007

na łączną sumę . . . . 338.357,62 zł
Przez Urzędy Skarbowe załatwiono skutecznie, tj. przez ściągnięcie należności, razem 314 wnio-

sków egzekucyjnych na ogólną sumę . . . 34.971,08 „
Przez Urzędy Skarbowe dokonano bezskutecznego zajęcia w 260 wypadkach na ogólną sumę . 24.059,29 „
Niezałatwiono do końca marca 1933 r. przez odnośne Urzędy Skarbowe 1.433 wniosków egzekucyjnych na ogólną sumę . . . . 279.327,25 „

Wogóle ściągnięto i odstawiono:

a) na poczet należności Miejskiej Kasy Podatkowej . . . . 1.108.555,96 zł
b) na poczet należności Głównej Kasy Miejskiej . . . . 97.187,07 „
c) na poczet należności innych Urzędów i Instytucyj . . . . 498.538.17 „

razem: 1.704.281.20 zł

w tem kosztów egzekucyjnych . . . . . 26.503.71 „
Z powyższej sumy zainkasował Urząd Wykonawczy w ciągu jednego roku . . . . . 1.669.310,12 „
Urzędy Skarbowe w ciągu 7 miesięcy . . . 34.971,08 „

razem: 1.704.281,20 zł

Zarząd Nieruchomości Miejskich.

Zarząd Nieruchomości Miejskich administrował następującemi objektami:

9 domami administracyjnemi
32 budynkami szkolnemi
65 budynkami czynszowemi

oraz terenami niezabudowanemi w objętości 292,00.66 ha.

W stosunku do najmobiorców wzgl. dzierżawców do Magistratu stało 787 osób.

W okresie sprawozdawczym wykonano z funduszów miejskich 2 małe domki na dzierżawionym gruncie od Skarbofermu na Bederowcu (Dąb). Stworzono 4 mieszkania po jednym pokoju, w których umieszczono lokatorów z jednej części baraku zniesionego na targowisku przy ul. Piotra Skargi. Przejęcie domków przez Zarząd Nieruchomości nastąpiło dnia 1 października 1932 r.

W dawniejszym ratuszu w dzielnicy III. (Załęże) i IV. (Ligota) urządzono dla tamtejszych Stowarzyszeń osobne pokoje związkowe, które się cieszą dobrą frekwencją. Używanie jest bezpłatne.

W okresie sprawozdawczym zakupiło miasto 2 nieruchomości:

1. Załęże 190 m² od Olesiów za 950,— zł, i
2. Ligota 1812 m² od firmy Münter za 27.596,— zł (na licytacji przymusowej)

Pozatem przewłaszczono na rzecz miasta niektóre tereny, potrzebne na rozszerzenie ulic.

Sprzedaży gruntów miejskich nie było żadnej. Ogólne położenie gospodarcze i jego przejawy odbiły się również ujemnie na dochodach z najmu i dzierżawy. Na skutek wniesionych podań obniżył Magistrat czynsze mieszkaniowe w nowych domach o 10%, czynsze za sklepy w ratuszu również o 10% w sporadycznych wypadkach przyznano obniżkę nawet do 30%. Wskutek tego kwota budżetowa pod Dz. I — A — 2 — a, wynosząca w roku 1932 — 776.000,— zł, spadła w roku 1933 na 710,000,— złotych.

Zestawienie wykonanych kwot budżetowych za ubiegłe 3 lata przedstawia się następująco:

	Kwoty budżetowe	Wykonane kwoty budżetowe łącznie z wpływami za zaległości	Oprócz tego przeniesiono na następny rok zaległości
1930/31	619.271,00 zł	618.702,00 zł	110.902,86 zł
1931/32	759.543,00 „	750.610,00 „	204.995,08 „
1932/33	776.000,00 „	742.860,00 „	302.686,00 „

Kwota 320.686,00 zł, przeniesiona jako zaległość na r. 1933/34 wymaga wyjaśnienia.

Niektóre z tych pozycyj okażą się w przyszłości niewątpliwie jako nieściągalne. Magistrat będzie nad kwotami temi w księgach kasowych prowadził osobną kontrolę i dołoży starań, aby ściągnięcie zaległości nastąpiło jaknajprędzej choć obecnie położenie gospodarcze nie rokuje z tego tytułu znacznych dochodów, to istnieją jednakowoż już większą częścią tytuły wykonawcze na mocy uzyskanych wyroków sądowych, które przedawniają dopiero po 30 latach.

Można liczyć na wpływ z tej kwoty w ciągu następnych lat przypuszczalnie około 50%.

Wątpliwy będzie wpływ czynszów od lokatorów bezrobotnych, zamieszkałych przeważnie w barakach i w domach przy ulicy Katowickiej, gdzie obecnie 32 lokatorów od 1½ roku żyje tylko z wsparcia. Przy ulicy Katowicikiej nr. 67 z 28 lokatorów jest 19 bez pracy, przy ulicy Projektowanej z 19 lokatorów jest 9 bez zajęcia.

W powyższem sprawozdaniu przedstawiłem najważniejsze wydarzenia z działalności Zarządu Miasta Katowic za rok 1932/33.

Katowice, dnia 1 lipca 1933 r.

Pierwszy burmistrz:

Dr. Adam Kocur.